

Trajnostno poročilo 2017

Od doma v svet.
Blizu. Prijazno. Varno.

Trajnostno poročilo 2017

Od doma v svet.
Blizu. Prijazno. Varno.

Vsebina

4	Nagovor poslovnega direktorja
6	Osnovni podatki o družbi
26	Trajnostno komuniciranje
28	Trajnostni odnosi z zaposlenimi
38	Trajnostni odnosi s potniki, pogodbenimi izvajalci in obiskovalci
42	Trajnostni odnosi z dobavitelji in poslovnimi partnerji
44	Trajnostni odnos do okolja
60	Družbeno odgovorni projekti
63	Projektne skupine, odbori in drugi organi družbe
64	GRI kazalniki
66	Odgovorne osebe za poročanje

Fraport Slovenija v številkah leta

2017

428

Število zaposlenih na dan 31. 12. 2017

1.688.558

Skupno število potnikov, od tega število potnikov v javnem prometu: 1.683.071

34.444

Skupno število premikov letal, od tega število premikov letal v javnem prometu: 26.045

26 + 26

Rednih letalskih linij

Čarterskih letalskih linij

24.314 t

Tovor – skupaj, od tega letalski tovor: 12.327 ton

Trajnostno poročanje

Trajnostno poročilo objavljamo vsako leto; letošnje je tretje po vrsti. V njem komuniciramo svoje trajnostne stopinje v časovnem kontekstu včeraj–danes–jutri. V skladu s svojo zavezo k trajnostnemu razvoju poročanje vsako leto nadgrajujemo. Trajnostno poročilo 2017 je pripravljeno v skladu s standardi GRI – osnovna verzija (Global Reporting Initiative). Poročanje je transparentno in temelji na verodostojnih podatkih, s katerimi v družbi razpolagamo. Pri izbiri vsebine smo izhajali iz matrice bistvenosti. Ključni so naslednji atributi: bistvenost, vključenost deležnikov in trajnostni kontekst. Pri podajanju vsebine smo stremeli k uravnoteženosti, primerljivosti, točnosti, jasnosti in zanesljivosti podatkov. V pripravo poročila so bile vključene različne službe družbe, kar je razvidno iz tabele na strani 66. Za izvedbo projekta je odgovoren Primož Primožič, strokovni sodelavec za varstvo okolja.

Nagovor poslovnega direktorja

Leto preseženih rekordov

Letna poročila predstavljajo trenutke končnega računa poslovanja preteklega leta. Na leto 2017 smo lahko v družbi zelo ponosni. Napovedi, ki smo jih podali v lanskem trajnostnem poročilu, so se uresničile. Presegli smo dosedanje rekordno število potnikov in odpremili največ tovora doslej. Vse nadaljnje zastavljene cilje pa bomo zaposleni opravljali pod novim imenom družbe Fraport Slovenija, kar je bil tudi zadnji korak integracije Aerodroma Ljubljana v skupino Fraport. V letu 2017 smo pokazali vso prilagodljivost in znanje zaposlenih, da smo operativno odgovorili na najvišjo rast v regiji, ki je v potniškem prometu dosegla skoraj 20 odstotkov in v tovarnem prometu 23 odstotkov. V letu 2017 je tako preko našega letališča potovalo blizu 1,7 milijona potnikov, obenem pa smo oskrbeli več kot 24 tisoč ton tovora. Z ugodnimi gospodarskimi razmerami tako po svetu kot tudi v Sloveniji ter s premišljenim sprejemanjem odločitev smo izkoristili dane in kreirali nove priložnosti ter zabeležili uspešno poslovno leto. Leto so zaznamovali dogodki, ki bodo imeli trajni vpliv na poslovanje družbe. Dokončana je bila nova obvozna oziroma dostopna cesta do letališča, sprejeli smo novo strategijo poslovanja družbe in vkorakali v novi investicijski cikel. Naša primarna investicija je novi potniški terminal, katerega odprtje planiramo za leto 2020. S tem bomo temeljno infrastrukturo prilagodili rasti prometa in predvsem dvignili nivo storitev za uporabnike naših storitev. Navedena investicija je uvod v implementacijo strategije družbe, ki temelji na 4 osnovnih stebrih prihodnjega poslovnega razvoja: potniški promet, poslovna dejavnost, tovarni promet in razvoj letalske akademije.

Omeniti moramo še pridobitev certifikacije za letališko infrastrukturo in upravljavca letališča, ki je bila izdana po večletnem postopku, ki ga je vodila Javna agencija za civilno letalstvo RS. Prav tako smo nadaljevali vlaganja v trajnostni razvoj in prejeli tudi nagrado za naše trajnostno poročilo. Ker se močno zavedamo, da je temelj trajnostnega razvoja vlaganje v zaposlene, njihovo znanje in počutje, smo nadaljevali razvoj kadrovske politike in potrdili svoj status v kategoriji najboljših delodajalcev. Celovitost uspešnega poslovanja dosegamo z znanjem in strokovnostjo zaposlenih, z zasledovanjem poslanstva, vizije ter vrednot družbe. Z novo strategijo postaja trajnostni razvoj eno glavnih korporativnih vodil našega poslovanja. Cilj našega sistema ravnanja z okoljem je zagotoviti trajnostno skrb za okolje z razvojem in izboljšanjem naših zaščitnih ukrepov in minimizacijo negativnih vplivov. Sistem ravnanja z okoljem je bil implementiran v integrirane sisteme upravljanja, prav tako pa smo v polnosti izpolnili zahteve ISO 14001. Nadaljujemo promoviranje ter izobraževanje naših zaposlenih. Dvigujemo ozaveščenost, vezano na vplive posameznih del zaposlenih na okolje, promoviramo transparentnost, komunikacijo in trajni dialog. S tem v mislih smo se z novo strategijo družbe zavezali k vzdrževanju sistema ravnanja z okoljem, zaščiti okolja pred vplivi hrupa, prehodu v nizkoogljično družbo, ločevanju odpadkov, energetski učinkovitosti in obnovljivim energetskim virom.

Ker poslovanje in komparativna prednost naše družbe temeljita na naših zaposlenih, ki s svojim znanjem strankam in poslovnim partnerjem ponujajo najvišji nivo storitev, bodo naša vlaganja v zaposlene še višja. Ohranjali bomo status zanesljivega in skrbnega zaposlovalca, ki svojim zaposlenim ponuja spoštljivo, odgovorno, varno, prijetno in zdravo delovno okolje. Med zaposlenimi bomo spodbujali zdrav in družbeno odgovoren način življenja. Prav tako bomo na ravni družbe nadaljevali začitane družbeno odgovorne aktivnosti in v trajnostno delovanje vključevali širšo letališko skupnost. V letu 2016 smo napovedali vlaganja v rast prometa, ki so se izkazala za upravičena in pravilna. Nadaljevali bomo politiko vlaganja v nove povezave in gradili na sedanjih poslovnih partnerstvih ter ustvarjali nove. Implementacija nove strategije družbe bo pozitivno vplivala na naš konkurenčni položaj med okoliškimi letališči ter predvsem potnikom zagotovila čim večji nabor kakovostnih storitev. Ves opisani poslovni razvoj pa bomo usmerjali skozi prizmo trajnostne politike. Zasledujemo razvoj in rast, ki bosta upoštevala trajno okoljsko naravnost, skrb za naše potnike ter kvalitetno življenjsko raven naših zaposlenih. Z novim imenom Fraport Slovenija in jasno začitano trajnostno strategijo stopamo v nov investicijski cikel, ki bo nadgradil naš infrastrukturni razvoj ter omogočil našo poslovno rast.

Zmago Skobir,
poslovodni direktor

Napovedi, ki smo jih podali v lanskem trajnostnem poročilu, so se uresničile. Presegli smo dosedanje rekordno število potnikov in odpremili največ tovora doslej.

97 %

celotnega letalskega potniškega prometa v Sloveniji
poteka preko ljubljanskega letališča.

Osnovni podatki o družbi

Naziv:

Fraport Slovenija, upravljanje letališč, d.o.o.
(Fraport Slovenija)

Dejavnost:

Fraport Slovenija je upravljevalca Letališča Jožeta Pučnika Ljubljana (v nadaljevanju ljubljansko letališče). Osnovne dejavnosti družbe obsegajo upravljanje in obratovanje letališča ter razvoj letališke infrastrukture, opravljanje storitev zemeljske oskrbe in različnih komercialnih dejavnosti.

Sedež in lokacije delovanja:

Zg. Brnik 130a, 4210 Brnik-Aerodrom.
Vsa dejavnost poteka na sedežu družbe.

Lastniška struktura:

Fraport Slovenija je v 100-odstotni lasti nemške družbe Fraport AG Frankfurt Airport Services Worldwide (Fraport AG).

O družbi

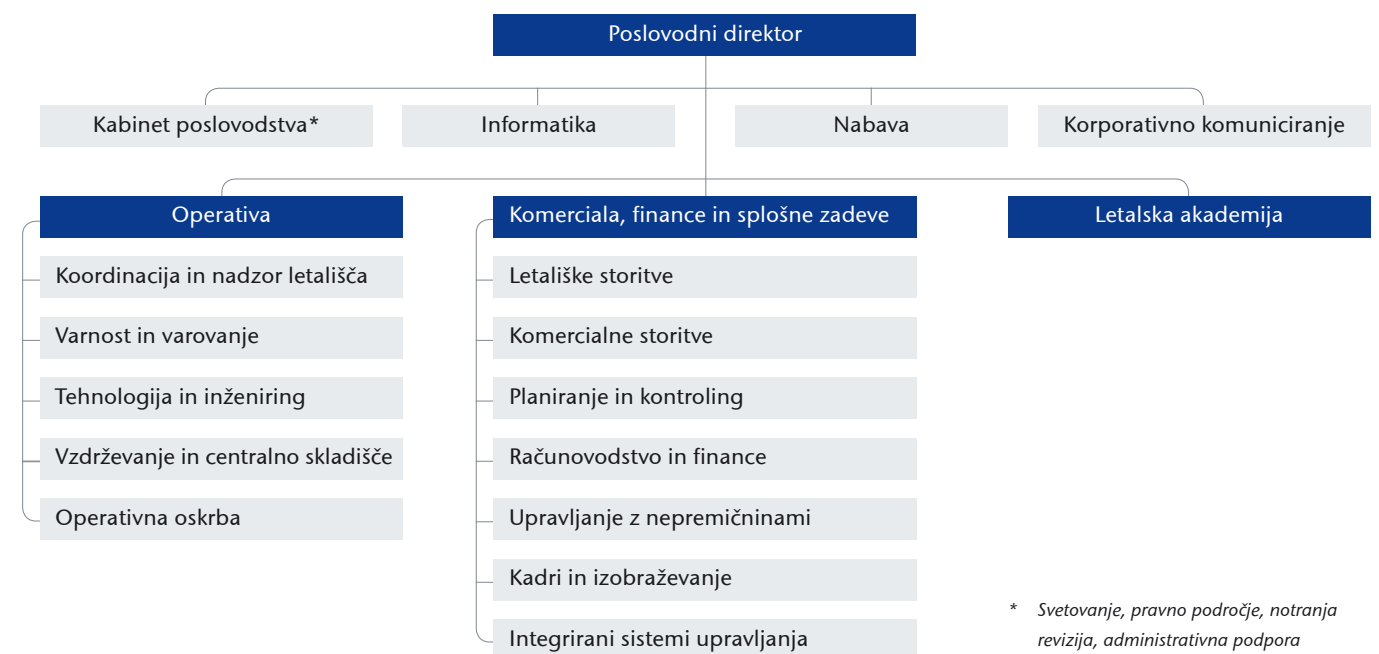
Fraport Slovenija, ki se je do aprila 2017 imenoval Aerodrom Ljubljana, upravlja ljubljansko letališče, osrednje slovensko mednarodno letališče, preko katerega poteka 97 % celotnega letalskega potniškega prometa v Sloveniji. Je ekonomsko uspešna ter okoljsko in družbeno odgovorna družba z več kot 50-letno tradicijo. Od leta 2014 je v lasti nemške družbe Fraport AG. Strateška lega letališča omogoča razvoj letalskih povezav in na letalsko panogo vezanih dejavnosti, saj je umeščena v križišče prometnih tokov med Panonsko in Padsko nižino in carigrajskimi vrati prehoda z Bližnjega vzhoda v Evropsko unijo.

Gravitacijsko območje ljubljanskega letališča šteje več kot štiri milijone prebivalcev. Zajema kraje, ki so do 120 minut vožnje oddaljeni od letališča, vključno z obmejnimi deli Avstrije, Italije in Hrvaške. Letališče z vzletno pristajalno stezo, dolgo 3.300 m, je sodobno opremljeno in omogoča pristajanje v razmerah zmanjšane vidljivosti po kategoriji ICAO IIIB. Družba ima v lasti zemljišča, ki ji omogočajo nadaljnje širjenje letališča in razvoj komplementarnih dejavnosti.

Upravljanje in nadzor družbe

Poslovodni direktor družbe je Zmago Skobir. Diplomiral je na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani, pravosodni izpit je opravil na Višjem sodišču v Ljubljani, specializacijo pa na pravni fakulteti v Beogradu. Ima bogate izkušnje na področju letalstva in turizma. Poslovanje družbe in delo posloводства nadzira tričlanski Odbor vlagatelja. Sestavljajo ga: Christoph Nanke, dr. Pierre Dominique Prümm in Kai Peter Holger Zobel, vsi iz družbe Fraport AG. 1. maja 2018 je Aletta von Massenbach nadomestila Christopa Nankeja.

Slika 1: Organizacijska shema (veljavna od 1. 4. 2018)

* Svetovanje, pravno področje, notranja revizija, administrativna podpora

Odbori in organizacije, kjer aktivno delujemo

V letu 2017 smo nadaljevali svoje dejavnosti kot člani različnih strokovnih skupin, ki delujejo v okviru Združenja evropskih letališč (ACI Europe).

Svetovalac posloводства je član svetovalne skupine (Advisory Group) v okviru komiteja za politiko (Policy Committee), katerega naloga je priprava strateških usmeritev za vodstvo ACI Europe ter koordinacija in povezava med drugimi komiteji in delovnimi skupinami.

Še naprej smo člani komiteja za varovanje (Aviation Security Committee), ki se ukvarja s problematiko varovanja civilnega letalstva na letališčih in predlaga nove rešitve na tem področju, interesne skupine regionalnih letališč (Regional Airport's Forum), ki pripravlja predloge v interesu malih in srednje velikih letališč, ter ACI Communications Group, ki združuje strokovnjake za komuniciranje evropskih letališč. Smo tudi člani Foruma za digitalne komunikacije (Digital Communications Forum).

*Z ljubljanskega letališča
je mogoče leteti na 52
destinacij.*

Podatki o pomembnih spremembah v času poročanja in po koncu leta 2017

2017

April

4. aprila je nizozemski nizkstroškovni prevoznik Transavia, član skupine Air France KLM, vzpostavil redno letalsko povezavo med Ljubljano in Amsterdamom, s tremi leti na teden. Odločitev za vstop na slovenski trg je sprejel zaradi izjemnega interesa na tem turističnem segmentu.

19. aprila se je Aerodrom Ljubljana preimenoval v Fraport Slovenija. Ob novem imenu je družba začela uporabljati tudi novo podobo.

Maj

16. maja je družba Fraport Slovenija prodala svoj 30,5-odstotni delež v družbi Aerodrom Portorož, d.o.o.

September

September je bil zaradi dveh rekordov eden najbolj živahnih mesecev v letu 2017. Imeli smo največ potnikov med vsemi septembri do sedaj in največje dnevno število potnikov v zgodovini letališča. Zahvala za to gre našim zlatim košarkarjem. Vzdušje na letališču je eksponentno naraslo po četrtfinalu, po zmagi nad Latvijo, saj so letalski prevozniki morali z nekaj dodatnimi letali poskrbeti za prevoz navijačev v Carigrad.

Po zmagi nad Španijo pa je letališče postalo prava navijaška baza, polna živahnih, glasnih navijačev ter utrujenih, a ponosnih in veselih letaliških delavcev. Ti so namreč poskrbeli, da je naše fante lahko samo v nedeljo, **17. septembra**, šlo spodbujati skoraj 2.000 potnikov. Poleg rednega nedeljskega voznega reda je proti Turčiji odletelo dodatnih 11 letal, samo z največjim med njimi, Boeingom 777-300, je odletelo 332 glasnih navijačev.

Oktober

29. oktobra je prevoznik Adria Airways vzpostavil novo letalsko povezavo Ljubljana–Kijev s tremi tedenskimi leti. Z novo povezavo se je izboljšala mreža letov z ljubljanskega letališča na vzhod Evrope.

December

6. decembra smo v okviru projekta »Začetni letališki operativni načrt« (Initial Airport Operation Plan – IAOP) na letališču zamenjali obstoječi sistem FIS z novim informacijskim sistemom SKYport. Projekt IAOP je del programa Instrumenta za povezovanje Evrope 2015, v katerega smo vključeni od leta 2014.

V začetku decembra je bila sprejeta novelacija glavnega načrta razvoja letališča (t.i. Master Plan), ki omogoča koordinacijo faznega prostorskega načrtovanja letališča in vplivnih območij izven njegovih meja. Ta strateški razvojni dokument za obdobje 2010 do 2040 smo posodobili predvsem zaradi sprememb, do katerih je prišlo zaradi svetovne finančne krize in prodaje letališča. Te spremembe so bistveno vplivale na prometne kazalce in dinamiko investicij.

Konec decembra smo pridobili certifikat Evropske agencije za varnost v letalstvu (EASA) za letališče in za upravljavca letališča. Certifikacija letališča je bila eden najpomembnejših projektov v zadnjem obdobju na ljubljanskem letališču. Agencija je namreč leta 2014 pripravila pravila za izvajanje varnosti letališč, ki so jih nato sprejele evropske zakonodajne institucije, certificiranju pa so bila podvržena vsa letališča v EU, ki presegajo določen obseg letnega prometa. S pridobitvijo certifikata smo dokazali, da so letališka infrastruktura kakor tudi organiziranost in delovanje letaliških služb povsem skladni z evropskimi in lokalnimi varnostnimi predpisi in standardi. To je tudi potrditev, da smo doslej predvsem z lastnim znanjem in prizadevanji pravilno in kvalitetno gradili, vzdrževali in upravljali z našim letališčem.

V septembru 2017 smo imeli največ potnikov med vsemi septembri do sedaj in največje dnevno število potnikov v zgodovini letališča. Zahvala za to gre našim zlatim košarkarjem.

2018

Januar

26. januarja je bila odprta nova regionalna cesta Kranj–Spodnji Brnik. Gradnja ceste se je začela v sredini leta 2016 in zaključila konec leta 2017, v skupni vrednosti 5,5 milijona evrov. Fraport Slovenija je kot soinvestitor (skupaj z Republiko Slovenijo in Občino Cerklje na Gorenjskem) prispeval 1,2 milijona evrov.

30. januarja je vodilni evropski letalski prevoznik EasyJet predstavil nov direktni let med Ljubljano in Berlinom. Leti na tej poletni povezavi bodo potekali od avgusta 2018 trikrat tedensko.

31. januarja je upravljavec letališča Fraport Slovenija sprejel nova Pravila za uporabo letališča, s katerimi morajo biti seznanjeni vsi potniki in uporabniki ter zaposleni na letališču.

Prevoznik EasyJet je predstavil nov direktni let med Ljubljano in Berlinom.

Februar

1. februarja je na letališče prispela slovenska bakla, kjer je žarela do konca olimpijskih iger. Ljubljansko letališče je bil zlati partner Olimpijskega komiteja Slovenija, kar je bil tudi eden izmed razlogov, da smo letališče tedaj odeli v olimpijske kroge. Poleg bakle smo za potnike in obiskovalce letališča pripravili tudi knjigo želja, kamor so lahko vpisali svoje želje in podprli naše športne junake, ki so z našega letališča odhajali v daljno Korejo.

Marec

9. marca je družba s Sindikatom družbe Aerodrom Ljubljana podpisala spremenjeno Kolektivno pogodbo družbe Fraport Slovenija, ki je stopila v veljavo za vse delavce družbe z dnem njenega podpisa, uporabljati pa se je začela 1. aprila 2018.

Prevoznik Adria Airways je prehod v poletni vozni red in sedem napovedanih novih destinacij obeležil **25. marca** s slovesnim odprtjem letalske povezave z bolgarsko prestolnico Sofijo. Ljubljansko letališče je od marca povezano še z Bukarešto in Ženevo, od aprila pa še z mesti Hamburg, Düsseldorf, Dubrovnik in otokom Brač.

Maj

Po uspešno zaključeni zunanji presoji za sistem varnosti in zdravja pri delu smo pridobili standard ISO 45001.

Junij

1. junija 2018 smo zaustavili delovanje naše male komunalne čistilne naprave, ki je obratovala že od leta 1980 in celoten kompleks letališča priključili na centralno čistilno napravo Domžale - Kamnik.

Odprta je nova regionalna cesta Kranj–Spodnji Brnik.

Delujemo trajnostno, naša dejanja temeljijo na gospodarskih, okoljskih in družbenih merilih.

Poslanstvo

Z ustvarjanjem spodbudnih in uporabnikom prijaznih izkušenj ter trajnostnim upravljanjem letališča zagotavljamo povezljivost Slovenije.

Vizija

- Naša vizija je postati:
- učinkovita in najkakovostnejša regionalna vstopna točka;
 - platforma, ki ponuja mikavna nakupovalna doživetja;
 - glavno letališče v regiji za zračni prevoz tovora;
 - vodilna akademija za pridobivanje znanj in spretnosti v letalstvu.

Vrednote

Trajnostni razvoj
Kot delodajalec in gospodarski faktor se zavedamo odgovornosti, ki jo imamo do naših zaposlenih, družbe in okolja ter ostale zainteresirane strani. Delujemo trajnostno, naša dejanja temeljijo na gospodarskih, okoljskih in družbenih merilih.

Krepitev pomena/vrednosti
Prizadevamo si k stalni krepitvi pomena/vrednosti družbe, na vseh storitvenih področjih.

Letalska varnost
S kontinuiranim procesom odkrivanja nevarnosti in obvladovanja z njimi povezanih tveganj, zmanjšujemo verjetnost za poškodbe ljudi in/ali nastalo premoženjsko škodo.

Visoka zmogljivost
Naš integrirani poslovni model zagotavlja poslovno odličnost, uporabo varnih, učinkovitih in visoko kakovostnih procesov.

Pomen trajnostnega razvoja

Fraport Slovenija je kot del mednarodne skupine Fraport aktivni podpornik in uresničevalec mednarodno sprejetih standardov, smernic in načel, zlasti načel UN Global Compact, zavez za zmanjšanje emisij iz mednarodnega letalstva, smernic za prehod v krožno gospodarstvo, Splošne deklaracije o človekovih pravicah, konvencij Združenih narodov in temeljnih standardov dela Mednarodne organizacije dela kot tudi smernice OECD za multinacionalne družbe. Fraport AG usmerja svoj razvoj v skladu z vrednotami in strategijo trajnostnega razvoja. Trajnostne kazalnike upravlja v vseh lokalnih družbah, kar nam daje vpogled v bogato bazo najboljših trajnostnih praks letališč po svetu. V tem kontekstu za družbo trajnostni razvoj pomeni več kot le družbeno odgovorno ravnanje v skladu z zakoni, pravili in predpisi. Pomeni tudi prevzem lastne odgovornosti na področju gospodarstva, ekologije in socialnih zadev, s katero krepi širšo družbeno blaginjo. Naš razvoj spodbuja razvoj okolja, v katerega smo umeščeni. Poslovna in infrastrukturna razvitost družbe ima neposreden vpliv tako na lokalno kot širše okolje v ekonomskem, družbenem in okoljskem smislu. Spodbuja razvoj novih delovnih mest, podjetništva in infrastrukture. Zavezali smo se, da bomo delovali na način, ki ne ogroža naravnega in družbenega okolja, in da bomo s pomočjo različnih aktivnosti v okolju, v katerem delujemo, sobivali, mu vračali in ga bogatili. To delamo premišljeno in načrtovano. Svoje znanje, čas in finančna sredstva usmerjamo v lokalno okolje in dejavnosti na nacionalnem nivoju. Ob vsem se zavedamo, da ima naša dejavnost na okolje tudi nekatere negativne vplive. Ključno je, da jih pravočasno prepoznavamo, celostno upravljamo in nenehno znižujemo.

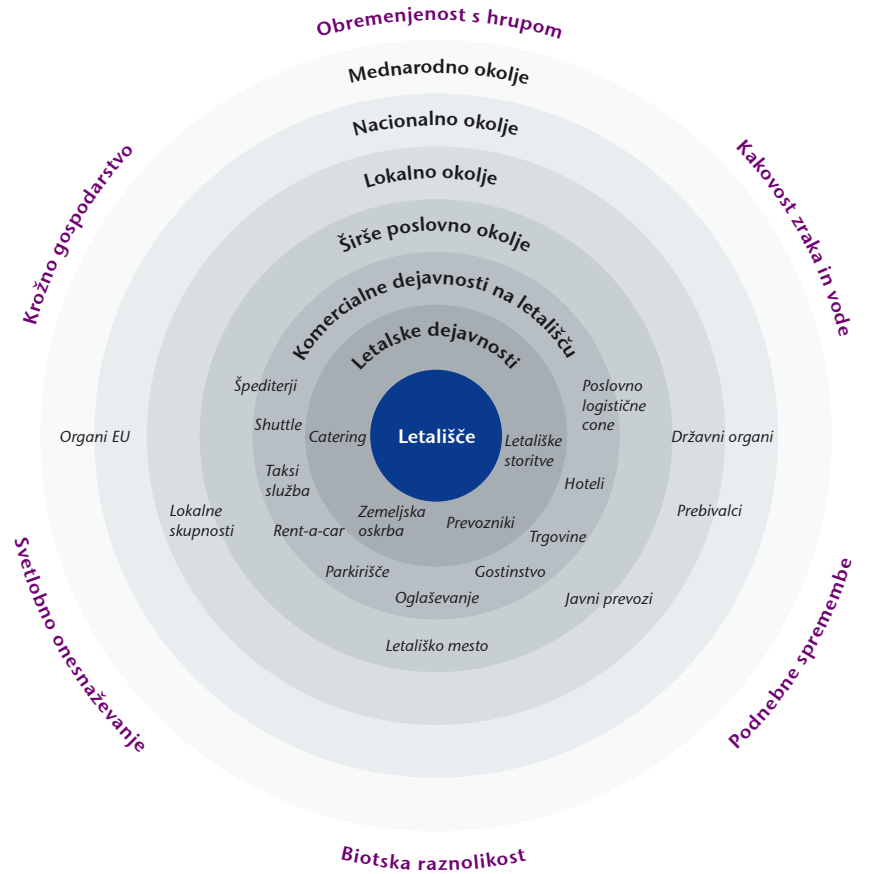
Programska shema Airport Carbon Accreditation stremi k ogljični nevtralnosti letališč, katerega del je tudi skupina Fraport.

Prihodnost in trajnostni razvoj letalstva v Evropi

Evropski letalski sektor prinaša pomembne gospodarske in družbene koristi, saj je v EU kar 4,7 milijona delovnih mest v zračnem prometu, na letališčih in v izdelovalni industriji, letno pa prispeva 510 milijard evrov k evropskemu BDP. Je bistveni del evropskega prometnega omrežja za zagotavljanje povezljivosti. Hkrati ima tudi neugodne vplive, saj prispeva k podnebnim spremembam, prispeva k obremenjenosti z okoljskim hrupom in vpliva na kakovost zraka in vode v lokalnem okolju, kar posledično vpliva na zdravje in kakovost življenja prebivalcev. V zadnjih 20 letih je število potniških kilometrov v letalskem prometu v EU poskočilo za okoli 74 %, stopnje zmanjševanja okoljskega odtisa zaradi tehnoloških in drugih izboljšav pa niso sledile tem visokim stopnjam rasti. Okoljsko poročilo evropskega letalskega sektorja za leto 2016 izpostavlja povečevanje okoljskih vplivov, zlasti emisij in hrupa.

Emisije CO₂ so se med letoma 1990 in 2014 povečale za približno 80 %, med letoma 2014 in 2035 naj bi se povečale za dodatnih 45 %. Emisije NO_x so se med letoma 1990 in 2014 podvojile, med letoma 2014 in 2035 naj bi se povečale za nadaljnjih 43 %. Raven hrupa letala se je na splošno zmanjšala za približno 4 dB na desetletje. Napredek se je pred kratkim upočasnil na približno 2 dB na desetletje. To je samo nekaj podatkov, ki kažejo, da se bodo v prihodnje okoljski izzivi letalskega sektorja še povečevali, zato bo njegova rast v prihodnje neločljivo povezana z okoljsko trajnostjo. Za resnejše premike bo potreben celovit in učinkovit paket ukrepov (razvoj alternativnih goriv, učinkovitejša letala, zelena letališča), s katerimi bo letalski sektor odgovoril na trajnostne izzive v prihodnjih letih. Eden takih ukrepov je programska shema t. i. Airport Carbon Accreditation Programme, ki stremi k ogljični nevtralnosti letališč, katerega del je tudi skupina Fraport.

Slika 2: Trajnostni vplivi in izzivi letališča

Strateški stebri v obdobju 2017–2025

Za uresničitev poslanstva in vizije svoj razvoj gradimo na štirih strateških stebrih:

- 1. letalstvo (letališke storitve in zemeljska oskrba);
- 2. komercialne dejavnosti;
- 3. tovor;
- 4. letalska akademija.

Osnovna dejavnost družbe so letalske storitve, od katerih je odvisna večina drugih dejavnosti. Komercialne dejavnosti prispevajo k izboljševanju izkušenj potnikov in so zato pomembno trženjsko orodje, s katerim povečujemo konkurenčnost letališča. Pri razvoju tovarnih storitev se bomo osredotočili na zagotavljanje in trženje ustrezne infrastrukture. Fraport Slovenija upravlja letalsko akademijo, katere namen je zadostiti potrebam po usposabljanju in izobraževanju v skupini Fraport in tretjih oseb. Znanje in razvoj kadrov sta ključna dejavnika pri zagotavljanju učinkovitega delovanja in uresničevanju naših ciljev. Ti štirje stebri bodo glavni viri prihodkov za družbo.

Razvoj strateških stebrov bo omogočil:

- 1. povečanje prometa potnikov, letal in tovara;
- 2. povečanje prihodkov, zlasti iz komercialnih dejavnosti;
- 3. zagotavljanje ključnih naložb v infrastrukturo in opremo, ki bodo omogočile nadaljnji razvoj potniškega in tovarnega prometa;
- 4. zagotavljanje razvojnih priložnosti logističnim podjetjem in zanesljive zemeljske oskrbe, s čimer bomo postali prednostno vozlišče za zračni prevoz tovara na zahodnem Balkanu;
- 5. razvoj priložnosti za naložbe v letališko mesto in privabljanje različnih podjetij;
- 6. razvoj družbe kot prepoznavnega ponudnika usposabljanj v letalstvu.

Potniški terminal je prioriteta razvoja letališča.

Slika 3: Idejna zasnova novega potniškega terminala (pogled od zgoraj)

PLAN B d.o.o.

Strateški cilji do leta 2025

Načrtujemo, da bo na našem letališču v letu 2025 oskrbljenih 2,2 milijona potnikov in opravljenih približno 40.000 premikov letal. Tovorni promet naj bi znašal 49.000 ton. Napoved obsega prometa vključuje celotni obseg za vse vrste prometa glede na specifičen značaj ljubljanskega letališča (glavno letališče v državi in po velikosti regionalno letališče). Družba se ne zanaša le na razvoj enega segmenta letalstva, ampak s tovarnim prometom ter splošnim in poslovnim letalstvom razvija vse segmente:

- tradicionalne prevoznike (domače in tuje);
- čarterski promet (vključno s poleti na dolge razdalje);
- nizkocenovne prevoznike.

Master Plan je strateški razvojni dokument za obdobje 2010–2040 in ne predstavlja le razvojnega koncepta, temveč predstavlja mejnik v razvoju letališča kot trajnostne, visoko kakovostne in varne prometne infrastrukture.

Novelacija glavnega načrta razvoja letališča

Glavni načrt razvoja letališča (t. i. Master Plan) je strateški razvojni dokument, ki omogoča koordinacijo faznega prostorskega načrtovanja letališča in vplivnih območij izven njegovih meja. Master Plan ne predstavlja le razvojnega koncepta, temveč predstavlja mejnik v razvoju letališča kot trajnostne, visoko kakovostne in varne prometne infrastrukture. Dokument zagotavlja, da je letališče pripravljeno zadostiti bodočim potrebam rasti prometa z rezervacijo prostora, ob upoštevanju finančnih zmožnosti družbe in sprejemljivih vplivov na okolje.

Master Plan za obdobje 2010–2040 je bil izdelan leta 2010 ob rezultatih visokih rasti prometa iz preteklih let. Svetovna ekonomska kriza, ki je sledila, in proces prodaje letališča sta bistveno vplivala na prometne kazalce in na dinamiko investicij. Zaradi omenjenega smo leta 2017 posodobili glavni načrt letališča, pri čemer so bila novelirana tista poglavja, ki so doživela bistvene spremembe, in sicer: napoved letalskega prometa, razvoj letališke infrastrukture ter faznost in ocena investicij.

Ključna infrastruktura

Ključne infrastrukture, ki jih bomo razvijali v naslednjem obdobju, so:

- potniški terminal;
- tovarni terminal;
- ploščadi za oskrbo letal;
- notranji cestni sistem in komunalna ter energetska infrastruktura.

Potniški terminal je prioriteta razvoja letališča, saj predstavlja obstoječi terminal ozko grlo zlasti v poletni sezoni in v koničnih urah. V letu 2020 bo izvedena razširitev, ki bo zmogljivost terminala povečala z obstoječih 500 na 1.250 potnikov na uro v odhodu. Obstoječe površine bomo funkcionalno povezali z novim delom v eno celoto. Naslednja širitev terminala, v skladu z napovedjo prometa, je predvidena po letu 2030. Drugo ozko grlo predstavlja tovarni terminal, ki ga na obstoječi lokaciji ni možno širiti. V tovarnem terminalu s skupno površino 3.543 m² je izračunana letna kapaciteta 17.715 ton in dnevna kapaciteta 49 ton. Letna kapaciteta je bila zaradi več kot 20-% rasti dosežena že v letu 2017. Največje težave povzročajo dnevni volumni tovara v prometno koničnih dneh, ko so dnevne kapacitete tudi več kot trikratno presežene.

Širitev skladiščno-logistične infrastrukture družbe na obstoječi lokaciji zaradi prostorskih omejitev ni mogoča, zato razvoju tovarnega terminala namenjamo prostor v vzhodnem delu letališča, kjer bodo v 1. fazi do leta 2022 zgrajeni 6.000 m² skladišča, ločena ploščad za oskrbo tovarnih letal, na zemeljski strani letališča pa dostopne ceste in manipulativni plato. Na novi lokaciji bo prostor tudi za izgradnjo logističnega objekta enega ali več cargo operaterjev. V 2. fazi, predvidoma leta 2028, se predvideva razširitev skladiščnih kapacitet.

Letališke ploščadi se bodo prav tako fazno širile v odvisnosti od prometnih potreb. Širitev potniške ploščadi je predvidena v treh fazah, in sicer leta 2025/26, leta 2033 in zadnja faza leta 2040. Ploščadi za vzdrževanje letal se bodo širile na sedanjo ploščad splošnega letalstva, zato bo treba zgraditi novo ploščad splošnega letalstva zahodno od potniške ploščadi. Tovorna ploščad se bo gradila in širila vzporedno s tovarnim terminalom.

Z načrtovanim letališkim mestom želi družba osrednje slovensko letališče razviti v prometni terminal, ki bo logistična, poslovna in gospodarska cona v pravem pomenu besede – stična točka cestnih, železniških in zračnih poti.

Slika 4: Idejna zasnova novega potniškega terminala (pogled iz severozahoda)

S predstavitevjo glavne ceste G2-104 Kranj–Spodnji Brnik mimo letališča so zgrajena tudi tri krožišča za dostop v letališki kompleks. Zahodno krožišče služi za dostop do potniških terminalov in parkirišč. Preko srednjega krožišča bo omogočen dostop do servisnega, vzdrževalnega dela letališča in komercialnih objektov v letališkem mestu. Vzhodno krožišče služi za dostop do logističnih objektov, tovarnega terminala in vojaške baze. V perspektivi je predviden še četrti dostop v letališki kompleks s krožiščem na cesti Vodice–Spodnji Brnik in bo povezan z logističnim delom letališča. Z načrtovanim letališkim mestom želi družba osrednje slovensko letališče razviti v prometni terminal, ki bo logistična, poslovna in gospodarska cona v pravem pomenu besede – stična točka cestnih, železniških in zračnih poti. Letališče bo mesto, kjer se bodo opravljale različne naloge pretovarjanja blaga na različna prometna sredstva, namenjeno bo skladiščenju blaga in drugim logističnim potrebam v procesu premeščanja blaga.

Ostala infrastruktura

Na zračni strani letališča ni predvidenih večjih posegov razen izgradnja povezovalne spojnice TWY J in izgradnja bankin na voznih stezah. Predvideni so tudi novi objekti za opremo oskrbe letal in zimsko vzdrževanje letališča. Na zemeljski strani se predvideva gradnja vadbene poligona in objekti letalske akademije, selitev terminala splošnega letalstva, gradnja poslovnih prostorov, dograditev parkirne hiše, širitev prostorov gasilsko reševalne službe in vzdrževalnih služb. Tretjim investitorjem bo omogočena gradnja hangarjev za vzdrževanje letal, postavitve novega kontrolnega stolpa, gradnja logističnih objektov in objektov za preskrbo z letalskim gorivom in gradnja komercialnih objektov v okviru letališkega mesta.

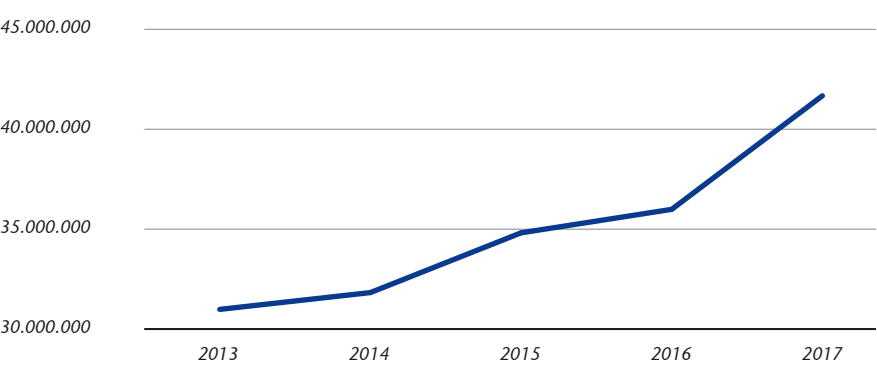
Med obnovitvenimi posegi sta največja prenova obstoječega potniškega terminala v obdobju 2032-2035 in rekonstrukcija vzletno pristajalne steze v obdobju 2028–2031.

Poslovanje

Fraport Slovenija je ekonomsko stabilna družba, saj ji poslovni prihodki in čisti dobiček iz leta v leto naraščajo. V letu 2017 smo dosegli skoraj 42 milijonov evrov poslovnih prihodkov, kar je za 34 % več v primerjavi z letom 2013. Čisti dobiček je leta 2017 znašal 9,6 milijona evrov, kar je za 85,7 % več v primerjavi z letom 2013. Stroške iz poslovanja nenehno optimiziramo in kontinuirano vlagamo v stalna sredstva. Zaradi majhnosti trga ljubljanskega letališča in posameznih tržnih segmentov ter raznovrstnosti potovalnih potreb potnikov se trženjska politika družbe osredotoča na vse segmente potnikov.

Graf 1: Rast poslovnih prihodkov v letih 2013–2017 (v EUR)

Čisti dobiček je leta 2017 znašal 9,6 milijona evrov, kar je za 85,7 % več v primerjavi z letom 2013.

Tabela 1: Ekonomski kazalniki

Kategorija	2013	2014	2015	2016	2017
Bilančna vsota	131.027.281	106.075.424	112.614.155	116.809.665	109.706.000
Naložbe v stalna sredstva	87.711.763	91.267.011	89.305.107	86.254.776	85.555.704
Kapital	124.785.005	92.781.304	100.110.897	102.385.495	93.545.931
Poslovni prihodki	31.265.191	32.048.626	34.899.065	36.068.568	41.889.645
Čisti prihodki od prodaje	30.986.744	31.827.518	34.816.006	35.990.655	41.673.031
EBITDA	10.651.352	11.183.843	13.100.556	14.053.218	16.042.145
EBIT	6.132.027	6.695.484	9.142.293	9.978.103	11.686.200
Čisti dobiček	5.194.384	3.593.911	8.441.597	9.047.712	9.646.547
EBITDA / povprečna osnovna sredstva	0,140	0,139	0,159	0,174	0,198
EBITDA / poslovni prihodki	0,341	0,349	0,375	0,390	0,383
Stroški iz poslovanja / poslovni prihodki (v %)	80,4 %	79,1 %	73,8 %	72,3 %	72,1 %

Trženjska politika družbe se osredotoča na vse segmente potnikov.

Promet

Leto 2017 je bilo rekordno po številu potnikov na ljubljanskem letališču, saj smo z 1.688.558 potniki presegli dosedANJI rekord iz leta 2008 (1.673.382 potnikov). To je skoraj 20-% rast glede na leto 2016 (1.411.476 potnikov). Rast prometa je predvsem posledica krepitve mreže letalskih povezav v zadnjih dveh letih in posledično konkurenčnejše ponudbe. Potniki vse pogosteje izbirajo naše letališče za potovanja na bližnje, neposredne destinacije in na bolj oddaljene, ki so dostopne preko večjih evropskih vozlišč. K rasti prispevajo tudi povečevanje prometa tako domačega kot tujih prevoznikov, ugodna gospodarska klima in vedno večja prepoznavnost Slovenije kot turistične destinacije. V letu 2017 je bilo mogoče z ljubljanskega letališča leteti na 26 rednih in 26 turističnih destinacij. V aprilu smo tudi pozdravili novega nizkocenovnega prevoznika Transavia, ki leti iz Ljubljane v Amsterdam, v oktobru pa novo destinacijo prevoznika Adrie Airways, in sicer Kijev.

Tabela 2: Gibanje prometa v letih 2013–2017

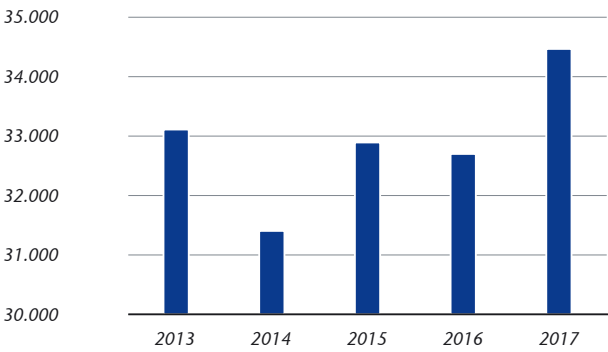
Promet	2013	2014	2015	2016	2017
Potniki	1.321.153	1.338.619	1.464.579	1.411.476	1.688.558
Javni promet	1.267.479	1.307.379	1.438.304	1.404.831	1.683.071
Premiki letal	33.112	31.405	32.894	32.701	34.444
Javni promet	23.162	22.361	23.212	23.181	26.045
Tovor (v t)	17.777	18.983	18.852	19.802	24.314
Letalo	9.255	9.833	10.143	10.379	12.327

Tabela 3: Gibanje števila potnikov v letih 2013–2017

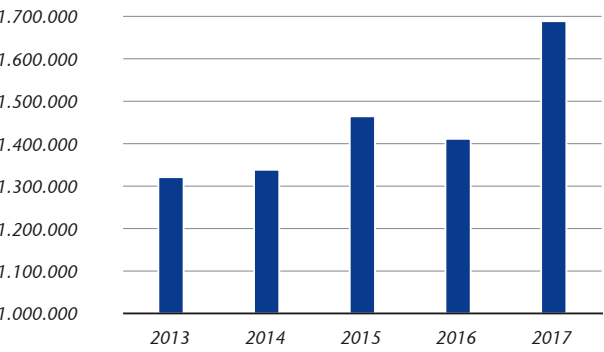
Potniki	2013	2014	2015	2016	2017
Javni promet	1.267.479	1.307.379	1.438.304	1.404.831	1.683.071
Redni prevozniki	1.102.388	1.156.146	1.297.124	1.306.280	1.557.412
Od tega nizkocenovci	159.234	157.152	171.076	204.316	305.632
Čarter prevozniki	165.091	151.233	141.180	98.551	125.659
Splošno letalstvo	3.280	3.200	3.639	3.811	4.506
Ostalo*	50.341	28.040	22.636	2.834	981
Skupaj	1.321.100	1.338.619	1.464.579	1.411.476	1.688.558

* Potniki na šolskem, pozicijskem ali tehničnem letu

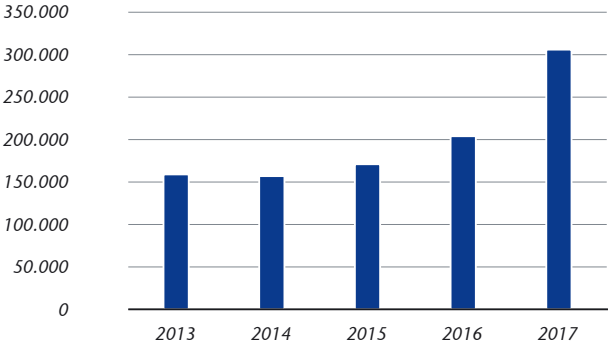
Graf 2: Število letalskih operacij v letih 2013–2017

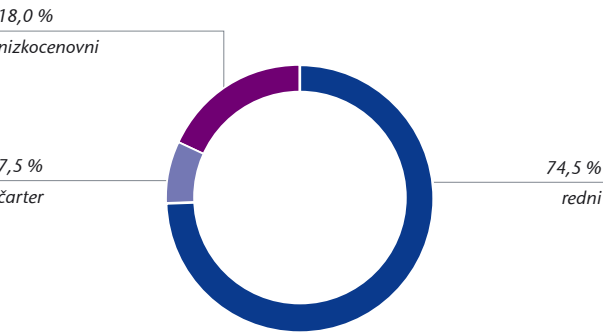
Graf 3: Število potnikov v letih 2013–2017

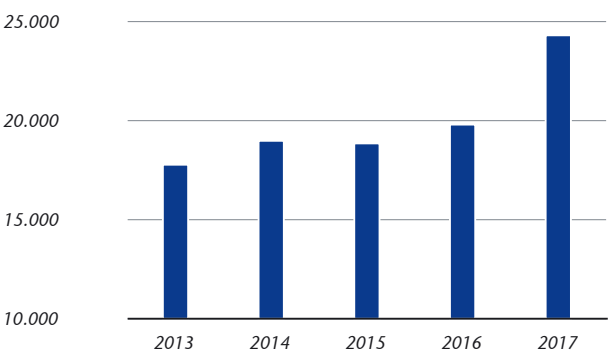
Graf 4: Število potnikov z nizkocenovnimi prevozniki v letih 2013–2017

Graf 5: Vrste prevoznikov v letu 2017

Graf 6: Tovor v letih 2013–2017 (v t)

V letu 2017 je bilo na letališču v javnem prometu oskrbljenih 1.683.071 potnikov, kar je skoraj 20 % več kot leto poprej. Letalski tovor se je povečal za 19 %, bilo ga je 12.327 ton, medtem ko je bilo vsega tovora 24.309 ton oziroma skoraj 23 % več kot leto poprej.

Slika 5: Mreža letalskih povezav

Rednih prevoznikov je 74,5 %, čarterjev 7,5 %
in nizkocenovcev 18 %. Število potnikov z nizkocenovnimi
prevozniki je v obdobju 2013–2017 zraslo za 92 %.

Rekordno število potnikov v letu 2017

V Fraportu Slovenija smo v letu 2017 oskrbeli 1.688.558 potnikov, kar je največ od odprtja ljubljanskega letališča v letu 1963. Rekordna je bila tudi rast števila potnikov, ki je bila največja med vsemi letališči v regiji, vključno z Benetkami in Zagrebom, in je znašala 19,6 %. Domači prevoznik je prepeljal za 15,5 % več potnikov kot v 2016, pri tujih prevoznikih pa je rast znašala 26,5 %. Največje število potnikov je bilo prepeljanih na treh linijah za London, sledijo Carigrad, Frankfurt in Zürich. Pričakali smo tudi novega prevoznika – Transavio – ki je s tremi tedenskimi leti dopolnil ponudbo na liniji za Amsterdam, ter novo povezavo za Kijev, ki jo je vzpostavila Adria Airways. Z novim tarifnim sistemom smo posodobili cenovno ponudbo letaliških storitev ter oskrbe potnikov in tovora. Kot bistven prispevek k trženju letaliških storitev smo oblikovali posebno shemo spodbud, s katero znižujemo poslovno tveganje, ki ga imajo letalski prevozniki pri vzpostavljanju novih linij, povečanju števila poletov na obstoječih destinacijah, podaljšanju letenja v zimsko sezono itd. Poudariti velja še naše sodelovanje in ključni prispevek pri oblikovanju Strategije trajnostne rasti slovenskega turizma 2017–2021, ki se kaže v predlogu sistemskega urejanja načina in dodelitve potrebnih sredstev za promocijo Slovenije kot letalske destinacije na izbranih tujih trgih za slovenski receptivni turizem.

Janez Krašnja, vodja letaliških storitev

Integrirani sistemi upravljanja

Stremimo k doseganju visoke ravni kakovosti in s tem zagotavljamo razvoj letališča v skladu z zahtevami prevoznikov, potnikov in drugih poslovnih partnerjev. Vodstvo in vsi zaposleni smo zavezani sistemom vodenja, zato delujemo v skladu s standardoma ISO 9001 in ISO 14001. V letu 2017 smo pričeli s pripravo dokumentacije za certifikacijo sistema varnosti in zdravja pri delu po standardu ISO 45001 ter vse tri sisteme povezali v integrirani sistem upravljanja. Naše dobro delo se odraža pri uspešno prestanih zunanjih presojah naših partnerjev in inšpektorjev. V letu 2017 smo uspešno prestali 14 zunanjih presoj letalskih prevoznikov, 102 inšpekcijska nadzora ter zunanji presoji vodenja sistema kakovosti in sistema ravnanja z okoljem v skladu z ISO standardoma. Kjer je bilo potrebno, smo pripravili korektivne in preventivne ukrepe in s tem dokazali, da je naše delovanje skladno z vsemi zakonskimi zahtevami ter zahtevami na področju letalstva. Ravno tako svoje delovanje preverjamo z rednimi notranjimi kontrolami z namenom skladnosti poslovanja ter iskanja priložnosti za izboljšave. Rednim notranjim kontrolam so notranji presojevalci namenili 174 ur.

Skladnost poslovanja

Smernice za skladnost poslovanja družbe Fraport Slovenija temeljijo na sistemu skladnosti poslovanja skupine Fraport. Sistem skladnosti poslovanja razumemo kot sistematičen postopek, s katerim zagotavljamo, da je ravnanje v celotni družbi v skladu z zakoni in drugimi predpisi. Zajema preprečevanje in odkrivanje neskladnosti kot tudi odziv na ugotovljene incidente in tveganja. Pomaga zaščititi družbo, njene zaposlene in lastnike pred finančno škodo, odškodninskimi zahtevki in zmanjšanjem ugleda. Zgodnji preventivni ukrepi se izvajajo z namenom zmanjšanja ugotovljenih tveganj skladnosti poslovanja. To predvsem vključuje jasne in primerne interne predpise, posebne komunikacijske ukrepe, vzorno vedenje vodstva in spodbujanje kulture naših etičnih vrednot.

Izvajamo ustrezne instrumente za odkrivanje kršitev. Primeri vključujejo osnovne elemente sistema notranjih kontrol, kot sta ločitev funkcij in načelo dvojnih kontrol za ključne procese. V primeru ugotovljenih kršitev je predviden ustrezen odziv vodstva za odpravo kršitev, zaščito interesov družbe in ohranitev verodostojnosti sistema skladnosti poslovanja. S ciklom preprečevanje–odkrivanje–reakcija dolgoročno izboljšujemo skladnost poslovanja. Učinkovitost sistema skladnosti poslovanja se letno preverja na vodstvenem pregledu.

Sistem skladnosti poslovanja razumemo kot sistematičen postopek, s katerim zagotavljamo, da je ravnanje v celotni družbi v skladu z zakoni in drugimi predpisi.

Certifikacija letališča

Certifikacija letališča je bil eden naših najpomembnejših projektov v zadnjem obdobju. Marca 2014 je začela veljati Uredba Evropske Komisije št. 139/2014 o določitvi zahtev in upravnih postopkov v zvezi z aerodromi v skladu z Uredbo (ES) št. 216/2008 Evropskega parlamenta in Sveta, ki med drugim določa pogoje za certifikacijo aerodromov. Rok za pridobitev certifikata je bil 31. december 2017. Projektna skupina strokovnjakov Fraporta Slovenija je ta projekt vodila več kot tri leta, v njeno delo so bili po potrebi vključeni tudi sodelavci s področij splošnih služb in operative. Certifikat vključuje fizične karakteristike letališke infrastrukture, obratovanje in vzdrževanje letališča ter opremo. Dokazati smo morali, da so fizične karakteristike letališke infrastrukture skladne s predpisi in standardi in da letališče nima značilnosti ali lastnosti, ki bi negativno vplivale na njegovo obratovanje, vzdrževanje in opremo. Pred pridobitvijo certifikata je naše letališče kot enega izmed treh vzorčnih v EU preverila inšpekcija Evropske agencije za varnost v letalstvu (EASA). Ugotovila je, da so tako letališče kot letališke službe povsem skladne z evropskimi predpisi. Javna agencija za civilno letalstvo RS, ki je nacionalni pristojni organ za certifikacijo in nadzor aerodromov, je 18. 12. 2017 našemu letališču z odločbo podelila Certifikat aerodroma in Certifikat operaterja aerodroma. Ker je delo v letalstvu živ proces, bo seveda treba certifikata vseskozi vzdrževati ter prilagajati infrastrukturo in organizacijo služb novim vse strožjim predpisom.

Stanislav Bobnar, svetovalec posloводства

Upravljanje tveganj

Družba je vključena v sistem obvladovanja tveganj skupine Fraport, ki omogoča prepoznavanje in analiziranje tveganj v zgodnji fazi ter njihovo obvladovanje z ustreznimi ukrepi. Za upravljanje tveganj je odgovorno vodstvo družbe, v skladu s svojimi pristojnostmi in odgovornostmi pa vsi zaposleni prevzemajo upravljanje področnih vrst tveganj. Redno izvajamo ukrepe za zmanjševanje tveganj, povezanih z zmanjševanjem nevarnosti letalskega prometa, ki jo povzročajo ptice, varnostni dogodki in vremenski pojavi. V veljavi je načrt neprekinjenega poslovanja, ki vključuje ukrepe za odzive v stiski, za zaposlene ali posamezne poslovno kritične funkcije ter opisuje alternativne postopke za vrnitev poslovanja v normalne razmere. Obvladovanje tveganj je podprto z notranjimi kontrolami. Cilji notranjih kontrol so usklajenost z veljavno zakonodajo in predpisi, doseganje strateških ciljev in uresničevanje strategije družbe. Pri notranjih kontrolah upoštevamo standarde COSO z namenom prepoznavanja, merjenja in obvladovanja tveganj, ki se pojavljajo v posameznih procesih.

Varovanje informacij

Družba se zaveda pomena informacij in varnega informacijskega sistema, zato smo leta 2016 sprejeli Krovno varnostno politiko upravljanja informacij in informacijskega sistema v lasti družbe. Cilj varovanja informacij je preprečiti oziroma zmanjšati posledice varnostnih incidentov na najmanjšo možno mero in zagotavljanje neprekinjenega poslovanja družbe. Z vzpostavitvijo sistema upravljanja in varovanja informacij smo vzpostavili načelo zaupnosti, razpoložljivosti in celovitosti informacije. Sistem upravljanja informacijske varnosti je zgrajen na osnovi priporočil standarda ISO/IEC 27001. Varovanju informacij so zavezani vsi zaposleni v družbi, pogodbeni sodelavci, študenti in vsi zunanji partnerji ter njihovi zaposleni oziroma njihovi partnerji, ki vstopajo v stik z informacijami, ki so last družbe oziroma jih družba deklarira kot pomembne za njeno poslovanje.

Poslovna skrivnost, varstvo podatkov in zasebnost

Zavzemamo se za transparentno komunikacijo v okviru spoštovanja poslovne skrivnosti. Zaposleni se zavedajo, da je treba ohraniti zaupnost podatkov v zvezi s poslovanjem in poslovnimi skrivnostmi ter delovati v skladu z zakonom o varstvu osebnih podatkov.

Varovanju informacij so zavezani vsi zaposleni v družbi, pogodbeni sodelavci, študenti in vsi zunanji partnerji ter njihovi zaposleni oziroma njihovi partnerji, ki vstopajo v stik z informacijami.

Varnost in zaščita

Visokokakovostni varnostni in zaščitni sistem sta prvi pogoj za dolgoročno uspešno delovanje letališča. Varnost in zaščita potnikov ter premiki letal so ključnega pomena. Na ljubljanskem letališču različni objekti infrastrukture in operativni postopki ustrezajo različnim mednarodnim varnostnim predpisom in standardom/priporočilom ter predpisom (npr. ICAO, ECAC, Evropska komisija, nacionalni predpisi civilnega letalstva). Zunanje in notranje presoje ter inšpekcije v zvezi z letališko varnostjo in zaščito izvajajo za to odgovorne organizacije oziroma službe. Fraport Slovenija je leta 2016 v skladu z Uredbo št. 216/2008 Evropskega parlamenta in Sveta, Uredbo Komisije št. 139/2014 in varnostno politiko družbe uvedel sistem upravljanja varnosti (SMS), ki vključuje sistem varnostnega poročanja za vse osebe in delujoče organizacije, ki opravljajo storitve na letališču. SMS je dokumentiran v priročniku, ki ga družba izboljšuje z internimi in eksternimi nadzori.

Na ljubljanskem letališču obstaja varnostna skupina (Akcijska skupina za varnost letališča), ki opredeljuje in zagotavlja izvajanje skupno dogovorjenih varnostnih ukrepov.

- Kot dodatno podporo SMS-u družba:
- določa indikatorje varnosti in cilje ter s tem konstantno zvišuje raven varnosti v družbi;
 - izvaja procese, vključno s sistemom poročanja;
 - spremlja in izpolnjuje vse zakonske zahteve;
 - zagotavlja, da so vsem zaposlenim zagotovljene ustrezne informacije in usposabljanja, ki jim omogočajo varno opravljanje dela;
 - zagotavlja, da je osebje dovolj kvalificirano in ima finančno ter drugo podporo za izvajanje varnostne politike in SMS-a;
 - opredeljuje varnostne odgovornosti za vso osebe v družbi;
 - vzpostavlja, vzdržuje in spodbuja pozitivno varnostno kulturo s pomočjo proste izmenjave informacij o varnosti.

Namen SMS-a je nenehna identifikacija nevarnosti in upravljanje tveganj. Cilj je ohraniti minimalno tveganje za nastanek škode za ljudi in njihovo premoženje. Poleg tega si SMS prizadeva za zmanjšanje možne škode na sprejemljivo raven ali celo pod njo. Družba zato:

- izvaja sistem varnostnega poročanja za vse osebe in organizacije, ki opravljajo storitve na območju letališča;
- zahteva, da osebje in organizacije na letališču uporabljajo varnostni sistem poročanja kot obvezno poročanje o vseh nesrečah, resnih incidentih in dogodkih;
- zagotavlja, da se sistem za poročanje o varnosti lahko uporablja za prostovoljno poročanje o vsaki napaki, okvari in nevarnosti, ki bi lahko vplivala na varnost.

Na ljubljanskem letališču obstaja varnostna skupina (Akcijska skupina za varnost letališča), ki opredeljuje in zagotavlja izvajanje skupno dogovorjenih varnostnih ukrepov.

Promocija varnosti

Promocija varnosti in nadgrajevanje varnostne kulture ostajata naši prioriteti. Konec leta 2017 smo pripravili varnostno kampanjo za leto 2018. Vsak mesec bomo izpostavili enega izmed dvanajstih dejavnikov, ki vplivajo na varno delo posameznika. V letu 2017 smo izvedli tri specifična varnostna usposabljanja glede na delovne naloge in 23 osnovnih varnostnih ozaveščanj.

V letu 2017 smo izvedli tri specifična varnostna usposabljanja glede na delovne naloge in 23 osnovnih varnostnih ozaveščanj.

Med pomembnejši varnostnimi dogodki je bil izlet letala z vzletno pristajalne steze, kjer so se naše službe odzvale zgledno in odstranile letalo brez večjih zapletov. Opažamo veliko število poskusov prevoza nevarnih snovi v poštinih pošiljkah, ki jih pravočasno zaustavljamo in vračamo pošiljateljem.

Na področju nadzora nad divjimi živalmi smo v zadnjih nekaj letih vložili veliko naporov in uvedli številne preventivne ukrepe, kar se odraža v zmanjšanju števila trkov letal s pticami. Izzivov, s katerimi se srečujemo na varnostnem področju, je veliko, vendar se z njimi uspešno spoprijemamo tudi s pomočjo sistemskega upravljanja varnostnega področja. Urejenost področja je bila konec leta 2017 potrjena tudi pri Javni agenciji za civilno letalstvo RS, ki nam je v skladu z evropsko zakonodajo podelila Certifikat aerodroma in Certifikat operaterja aerodroma.

Pravična kultura

Visoka raven varnosti je osrednjega pomena za kakovostno opravljanje naših storitev. Z namenom nenehnega nadgrajevanja varnostnih standardov družba vse zaposlene spodbuja, da preventivno opozarjajo in poročajo o vseh potencialnih in dejanskih nevarnostih, incidentih, nesrečah, varnostnih pomanjkljivostih ali katerihkoli drugih varnostno spornih dogodkih oziroma okoliščinah. Varnostno poročanje temelji na t. i. »pravični kulturi«, skladno z Uredbo (EU) 376/2014 o poročanju, analizi in spremljanju dogodkov v civilnem letalstvu in Izjavo o nekaznovalne politiki Fraporta Slovenija.

Varnostna poročila zaposlenih predstavljajo dragocen vir informacij za izboljšave na varnostnem področju. Varen letalski promet zahteva temeljito in neodvisno poročanje o vseh varnostnih dogodkih, ki vplivajo ali bi lahko vplivali na letalsko varnost. Poročanje zaposlenim omogočamo preko več različnih načinov elektronskega varnostnega poročanja. Vzpostavljen imamo tudi sistem varnostnega poročanja – nabiralniki Safety Box. V sklopu varnostnega poročanja zagotavljamo zaupnost poročevalca ali omenjenih oseb v varnostnem poročilu. Prav tako je varnostno poročanje mogoče opraviti tudi anonimno. Z vsemi razpoložljivimi možnostmi si prizadevamo vzpostaviti okolje zaupanja, v katerem bodo lahko zaposleni prosto in brez bojazni za posledice poročali o varnostnih dogodkih. Vendar se zaposleni morajo istočasno jasno zavedati, kje je ločnica med sprejemljivim in nesprejemljivim varnostnim vedenjem. Nesprejemljivo varnostno vedenje pomeni namerno kršitev, hudo in resno neupoštevanje očitnega tveganja, resno pomanjkanje poklicne odgovornosti in delo pod vplivom alkohola ali drugih psihosomatskih snovi. V takšnih primerih se v nasprotju z načelom nekaznovalne politike lahko poseže tudi po kaznovalnih ukrepih zoper kršitelja.

Tabela 4: Varnostni cilji

Organizacijski varnostni cilji	Merljiva enota	Spremljanje merljive enote	Službe s varnostnimi cilji
1. Trki ptic (kanje) - 5-% zmanjšanje indeksa v letih 2017 in 2018 glede na leti 2015 in 2016 (normalizirano na 10.000 operacij)	Izračunani indeks - število trkov ptic (kanje) na 10.000 operacij	Galiot - modul Wildlife Upravljanje s pticami >> Poročila → Trki ptic >> Število trkov ptic za leto	Vzdrževanje Koordinacija in nadzor letališča
2. Večja škoda na letalih nad 5,7 t (nezmožnost letenja) - 10-% zmanjšanje indeksa v letih 2017 in 2018 glede na leti 2015 in 2016 (normalizirano na 10.000 operacij)	Izračunani indeks - število dogodkov s škodo na letalih nad 5,7 t na 10.000 operacij	Galiot - modul SMS Varnost (SMS) >> Varnostno zagotavljanje >> Merjenje in spremljanje >> SMS izvedba - kazalniki uspešnosti po meri >> SPI = vpliv dogodka	Koordinacija in nadzor letališča Letališke storitve Oskrba letal
3. Varnostni dogodki / incidenti, povezani z nevarnim blagom - 10-% zmanjšanje indeksa v letih 2017 in 2018 glede na leti 2015 in 2016 (normalizirano na 10.000 operacij)	Izračunani indeks - število dogodkov/incidentov z nevarnim blagom na 10.000 operacij	Galiot - modul SMS Varnost (SMS) >> Varnostno zagotavljanje >> Merjenje in spremljanje >> SMS izvedba - kazalniki uspešnosti po meri >> SPI = vpliv dogodka	Oskrba tovora Varnost in zaščita Oskrba potnikov Letališke storitve Oskrba letal

Sistem upravljanja varnosti

Letalski promet se iz leta v leto povečuje. Zato je letalska skupnost pripravila sistem upravljanja varnosti, ki omogoča sistematičen pristop k upravljanju varnosti v zračnem prometu. Sestavni del tega kompleksnega letalskega sistema predstavlja tudi naše letališče, kjer se vsi zaposleni trudimo, da naši potniki varno prispejo na svoj cilj. Varnost v letalstvu je pojem, ki si ga vsak različno razlaga. Med potniki pogosto prevladuje stališče, da je to stanje odsotnosti nesreč. Dejstvo pa je, da je 100-% varnost neuresničljiv cilj. Sistem upravljanja varnosti se zato osredotoča predvsem na proaktivni pristop. V nasprotju z reaktivnim pristopom, kjer se vzroke za nesrečo išče naknadno, pri proaktivnem pristopu aktivno iščemo nevarnosti in upravljamo tveganja, še preden ta privedejo do nesreč. Z uspešnim upravljanjem tveganj zagotavljamo sprejemljiv nivo varnosti. Sistem upravljanja varnosti je v družbi Fraport Slovenija precej nov, zato bo potreboval še nekaj časa, da bo dozorel. Ob tem pa so pomembni medsebojno zaupanje, timsko delo in sodelovanje tako vodilnih v družbi kot tudi vseh drugih zaposlenih.

Peter Jakša, strokovni sodelavec za varnost

Varovanje letališča

Varovanje je namenjeno zaščiti letališča, vseh potnikov in osebja pred kakršnimikoli dejanji nezakonitega vmešavanja. Varovanje vključuje kontrolo dostopa (zaščitna ograja), kontrolo letal, potnikov, osebja, vozil, ročne in oddane prtljage, materialov in tovorov. Odgovornost za varovanje civilnega letalstva na letališču prevzema upravljavec letališča Fraport Slovenija. Preventivni in dodatni varnostni ukrepi na letališču so pogosto določeni glede na nacionalne grožnje. Varnostne ocene, ki jih pripravijo nacionalne državne službe, neposredno vplivajo na obseg in intenzivnost varnostnih ukrepov letališča. Splošni in trajni varnostni postopki na letališču so bili oddani zunanjim izvajalcem varnostnih storitev. Fraport Slovenija nadzira opravljene varnostne storitve in ima v lasti večino varnostne opreme (kot so rentgeni, detektorji za zaznavanje kovin in eksplozivov ter detektorji za tekoče eksplozive). Letališče je opremljeno z videonadzorom in nadzorom dostopa.

Sistem tehničnega varovanja, ki je sodoben in nadzorovan iz varnostno operativnega centra, je v upravljanju Fraporta Slovenija. Trenutno je na vseh dostopnih točkah in parkiriščih nameščenih več kot 230 kamer. Rentgenski pregled ročne prtljage se izvaja na več ravneh in v skladu z mednarodnimi standardi. Z uvedbo petstopenjskega (nivojskega) sistema za varnostni pregled prtljage in uporabo EDS rentgenskih naprav, katere dosegajo ECAC standard 2, so doseženi visoki varnostni standardi. V skladu z dobro prakso teh pet ravni vključuje:

- raven 1: avtomatiziran EDS sistem za odkrivanje eksploziva;
- raven 2: interpretacija rentgenskih posnetkov s strani operaterja;
- raven 3: ponovni pregled rentgenskih posnetkov s strani nadzornika;
- raven 4: uskladitev posameznih kosov prtljage z ustreznimi potniki in ročni pregled prtljage;
- raven 5: postopek prevzamejo enote proti bombne zaščite.

V skladu s predpisi Evropske komisije je vse blago, ki je dostavljeno na letališče, ob vstopu na zavarovano območje predmet celovitega varnostnega pregleda. Pregled potnikov, osebja in ročne prtljage se izvaja z uporabo detektorjev za zaznavanje kovin in eksplozivov ter detektorjev za tekoče eksplozive in medsebojno povezanimi rentgenskimi napravami.

Varnostne ocene, ki jih pripravijo nacionalne državne službe, neposredno vplivajo na obseg in intenzivnost varnostnih ukrepov letališča.

Nova celostna podoba družbe

Preimenovanje družbe in sprememba njene celostne podobe v skladu s smernicami Skupine Fraport sta predstavljala zadnji pomemben korak v več kot dvehletnem procesu integracije v skupino. Z njim se izraža polno članstvo v mednarodni skupini, v katero je združenih 26 letališč na treh celinah. Enotna strategija globalne blagovne znamke pa določa in izraža odnose med družbami v skupini in krepi njeno moč in prepoznavnost v mednarodnem okolju. Poleg preimenovanja družbe v Fraport Slovenija smo uvedli še blagovno znamko Ljubljana Airport, s katero bomo nagovarjali predvsem potnike, in ki bo nadaljevala prepoznavnost in ugled našega letališča. Z novim imenom in v novi podobi tudi nadaljujemo v zastavljeni smeri: z bogato tradicijo, ki je zaznamovana z razvojem in napredkom, ter nenehnim izboljševanjem storitev in varnosti v zračnem prometu.

Jure Murko, strokovni sodelavec za komuniciranje

Trajnostno komuniciranje

Skrbimo za načrtovano in sistematično komuniciranje navzven in navznoter. Pri komuniciranju z javnostmi zasledujemo načela proaktivnega, poštenega, transparentnega in nediskriminatornega komuniciranja ter pravočasnega odzivanja.

S komuniciranjem podpiramo poslovne cilje in ga prilagajamo vsaki od deležniških skupin posebej. Pri tem zasledujemo naslednje cilje:

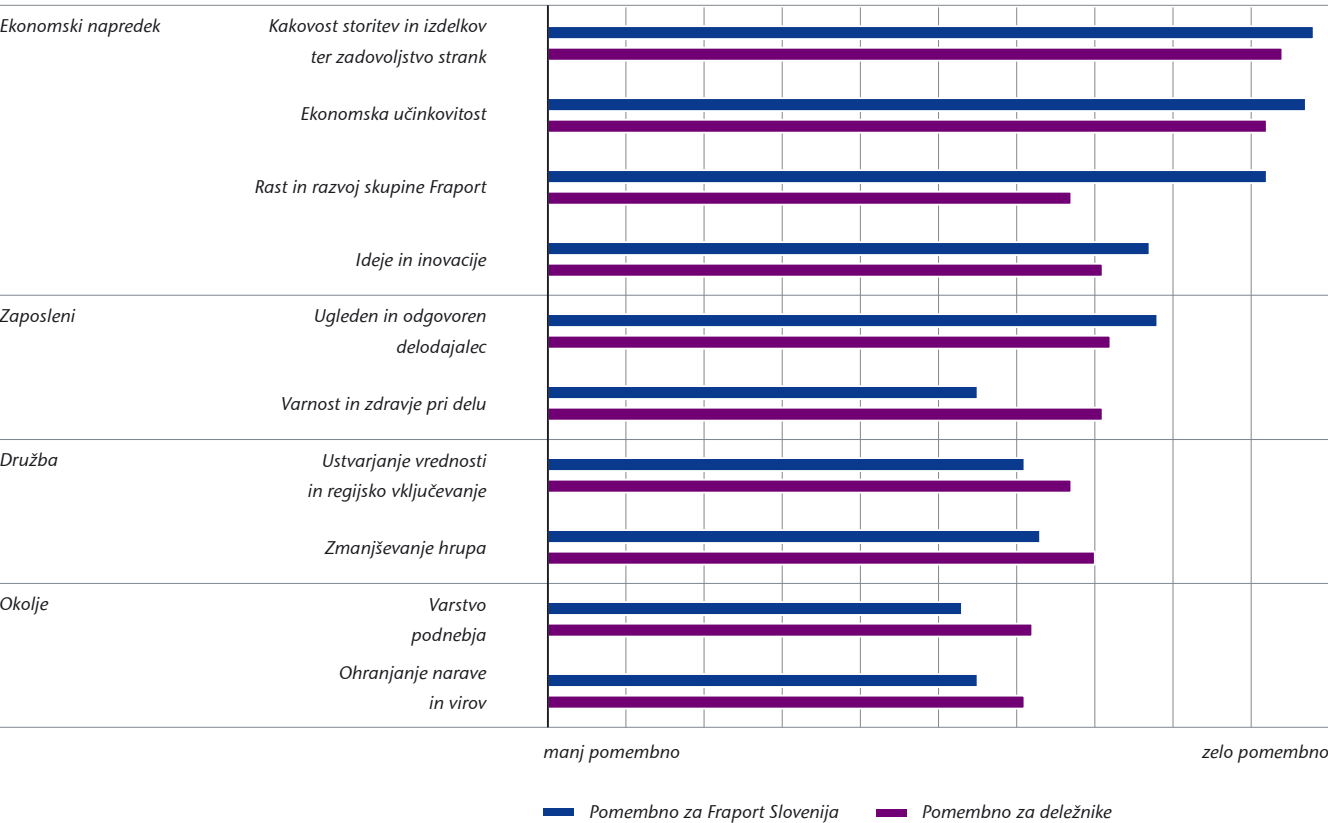
- utrjujemo ugled in kredibilnost družbe;
- gradimo zavedanje o identiteti in prednostih družbe;
- gradimo zaupanje v družbo;
- z uporabniki vzpostavljamo neposreden odnos, ki temelji na dialogu;
- izpostavljamo prednosti, pozicioniramo družbo kot napredno, urejeno in razvojno usmerjeno organizacijo, ki intenzivno spremlja trende na področju letalstva, skrbi za potrebe in želje uporabnikov ter jim zagotavlja celovito oskrbo.

Matrika bistvenosti

Matrika bistvenosti je orodje, s katerim družba prepozna in upravlja s tveganji in priložnostmi v odnosih s strateškimi javnostmi. Ključna področja bistvenosti našega komuniciranja smo določili na podlagi smernic GRI in interaktivnega dialoga s skupinami naših ključnih deležnikov. Matrika bistvenosti odseva širše razumevanje družbe, ko gre za trajnostni razvoj, ki ni omejeno le na okoljska vprašanja, ampak tudi na ekonomska in širše socialne vidike. V središču vseh naših poslovnih procesov sta kakovost storitev in izdelkov ter zadovoljstvo potnikov in poslovnih partnerjev.

Z vsem, kar počnemo, želimo ustvariti dodano vrednost, pri tem pa dosledno spoštovati zakonodajo. Skupaj z našimi strateškimi deležniki delimo nenehno skrb za vedno učinkovitejše varstvo pred hrupom. V družbi dajemo velik pomen razvoju in zadovoljstvu zaposlenih, saj so visoko usposobljeni in motivirani sodelavci naša ključna konkurenčna prednost. V letu 2017 smo matriko bistvenosti uskladili s trajnostnimi usmeritvami lastnika, Fraporta AG.

Graf 7: Matrika bistvenosti

Gradimo trajnostne odnose s strateškimi deležniki

Strateški deležniki	Cilj	Komunikacijska orodja
Zaposleni	Zadovoljni in motivirani sodelavci Dobri in odprti odnosi Uspešno poslovanje	Dnevno obveščanje o vsem, kar je povezano z družbo in zaposlenimi preko intranetnega portala; redni sestanki in kolegiji; govorilne ure posloводства za zaposlene; oglasne deske; vsakoletna družabna srečanja za zaposlene in njihove otroke; reden in odprt dialog s sindikati in svetom delavcev; odgovori na vprašanja, mnenja in pobude zaposlenih; zbori delavcev; organiziranje in sofinanciranje družabnih dogodkov.
Potniki in obiskovalci	Najvišja mera upoštevanja želja in potreb naših potnikov in obiskovalcev Zagotavljanje tekočih informacij o naših storitvah ter informacij o letih, ki omogočajo pretok informacij, potreben za mobilnost prebivalstva	Neposreden odnos zaposlenih do potnikov in obiskovalcev; spletno mesto; brošure in druge tiskovine; sistematično zbiranje in odgovarjanje na mnenja, predloge, pritožbe in pohvale; ogledi letališča; dnevi odprtih vrat; medijske objave o novostih in zanimivostih za potnike in splošno javnost; različne metode merjenja njihovega zadovoljstva.
Poslovni partnerji	Najvišja mera upoštevanja želja in potreb naših poslovnih partnerjev Doseganje skupnih trajnostnih ciljev in utrjevanje dobrih poslovnih odnosov	Osebna komunikacija: telefonska, elektronska in neposredna (osebna, individualna in skupinska srečanja); tiskovine; elektronske predstavitve in druga predstavitvena gradiva; družbena omrežja.
Lastniki	Doseganje poslovnih ciljev Korektni odnosi, dolgoročen razvoj družbe	Osebna komunikacija; telefonsko in elektronsko komuniciranje; finančno in poslovno poročanje; trajnostna poročila in drugi poslovni dokumenti.
Državni organi in organi EU	Upoštevanje predpisanih pristojnosti državnih organov in organov EU v skladu z načeli pravne države	S svojimi izkušnjami in znanjem sodelujemo v postopkih priprave področnih predpisov v fazi javnih posvetovanj.
Lokalne skupnosti	Vzpostavlanje in ohranjanje dobrih odnosov, kakovostnega naravnega okolja in razvoj družbenega okolja	Sponzorska in donatorska podpora lokalnim dogodkom, organizacijam in posameznikom; komuniciranje preko lokalnih medijev; dnevi odprtih vrat; ogledi letališča; omogočanje praktičnega izobraževanja; odgovori in aktivnosti ob pomembnih temah ali vprašanjih, ki jih sproža lokalno prebivalstvo (primer hrup).
Mediji	Verodostojno informiranje o dejavnostih družbe Krepitev ugleda družbe in sprotno odpravljanje morebitnih komunikacijskih šumov	Poročila in izjave za medije; poglobljena gradiva in predstavitve; digitalno komuniciranje z mediji; individualna in skupinska osebna srečanja z novinarji; novinarske konference in dogodki za novinarje; ažurni in poštteni odgovori na vsa vprašanja; spremljanje in analiziranje medijskih objav.

7 %

več zaposlenih leta 2017 v primerjavi z letom 2016

Trajnostni odnosi z zaposlenimi

Dejavnost in strateški cilji družbe Fraport Slovenija zahtevajo zaposlene z vrhunskim specializiranim znanjem, izkušnjami, pripadnostjo ter sposobnostjo sodelovanja in inovativnega razmišljanja. Brez takšnih sodelavcev Fraport Slovenija ne bi mogla rasti več kot pol stoletja, in sicer tako v kvantiteti kot tudi kvaliteti. V strateških dokumentih te meje nenehno premikamo in postavljamo višje cilje. Tako ni presenečenje, da je na ljubljanskem letališču ustanovljena Fraportova letalska akademija, ki jo upravlja Fraport Slovenija.

Konec leta 2017 je bilo v družbi zaposlenih 428 sodelavcev, kar je za dobrih 7 % več kot v istem obdobju leto poprej, od tega 415 za nedoločen in 13 za določen čas. Kot je značilno za našo panogo, z dobrimi 73 % prevladujejo moški. S strateškim zaposlovanjem in upravljanjem človeških virov skrbimo za takšno starostno strukturo, ki omogoča medgeneracijsko izmenjavo znanj in izkušenj. Zaposlenih v starostnem obdobju do 30 let je več kot 11 %, v obdobju od 31. do 40. leta skoraj 35 % in v obdobju od 41. do 50. leta 36 %. 15 % zaposlenih je v starostnem obdobju med 51 in 60 let, 2 % zaposlenih pa je starejših od 60 let.

Zaposleni po ravni izobrazbe

10 % zaposlenih ima zaključeno osnovno šolo, skoraj 17 % je kvalificiranih delavcev, 39 % sodelavcev pa ima zaključeno srednjo šolo. Slabih 34 % zaposlenih ima terciarno stopnjo izobrazbe: 8 % višjo, skoraj 10 % visoko in 14 % univerzitetno, 6 pa je magistrstov znanosti, kar je 1,4 % vseh zaposlenih.

V družbi je bilo 31. 12. 2017 zaposlenih 428 sodelavcev, od tega 415 za nedoločen in 13 za določen čas.

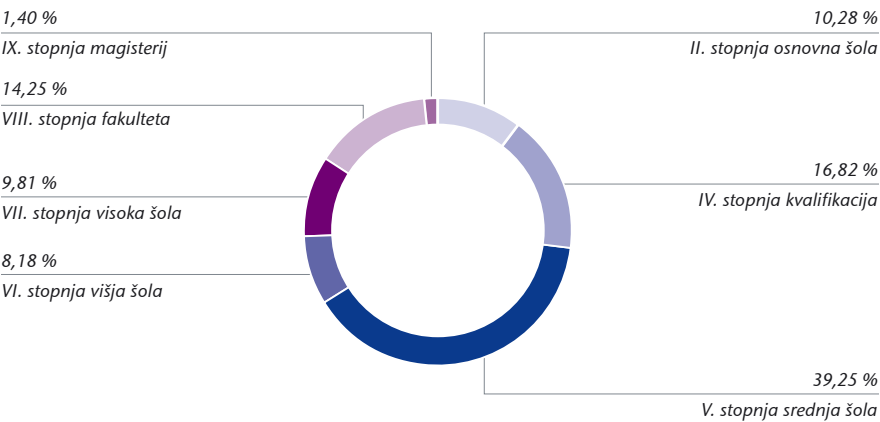
Tabela 5: Zaposleni po starosti in spolu na dan 31. 12. 2017

Starostni razred	Število	%	Moški	Ženske
Od 21 do 30 let	49	11,45	37	12
Od 31 do 40 let	149	34,81	112	37
Od 41 do 50 let	155	36,21	107	48
Od 51 do 60 let	66	15,42	53	13
Od 61 let naprej	9	2,10	6	3
Skupaj	428	100,00	315	113

Tabela 6: Zaposleni po ravni izobrazbe na dan 31. 12. 2017

Ravni izobrazbe po SOK-u	Število	%
II. stopnja (zaključena osnovna šola)	44	10,28
III. stopnja (nepopolna srednja šola)	0	0,00
IV. stopnja (kvalifikacija)	72	16,82
V. stopnja (zaključena srednja šola)	168	39,25
VI. stopnja (zaključena višja šola)	35	8,18
VII. stopnja (zaključena visoka šola)	42	9,81
VIII. stopnja (zaključena fakulteta)	61	14,25
IX. stopnja (zaključen magisterij znanosti)	6	1,40
X. stopnja (doktorat znanosti)	0	0,00
Skupaj	428	100,00

Graf 8: Raven izobrazbe zaposlenih v letu 2017

Dogovorni odnosi z zaposlenimi

Zaposlenim zagotavljamo možnost neposrednega vpliva na pogoje dela ter pravice in obveznosti delodajalca in delojemalca, saj kolektivno pogodbo in splošne akte družbe sprejemamo z usklajevanjem med poslovodstvom, sindikati in svetom delavcev. Kolektivna pogodba velja za vse zaposlene v družbi, razen za poslovodnega direktorja in prokuriste. Vsi zaposleni so vključeni v kolektivno prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje.

Pripadnost zaposlenih in fluktuacija

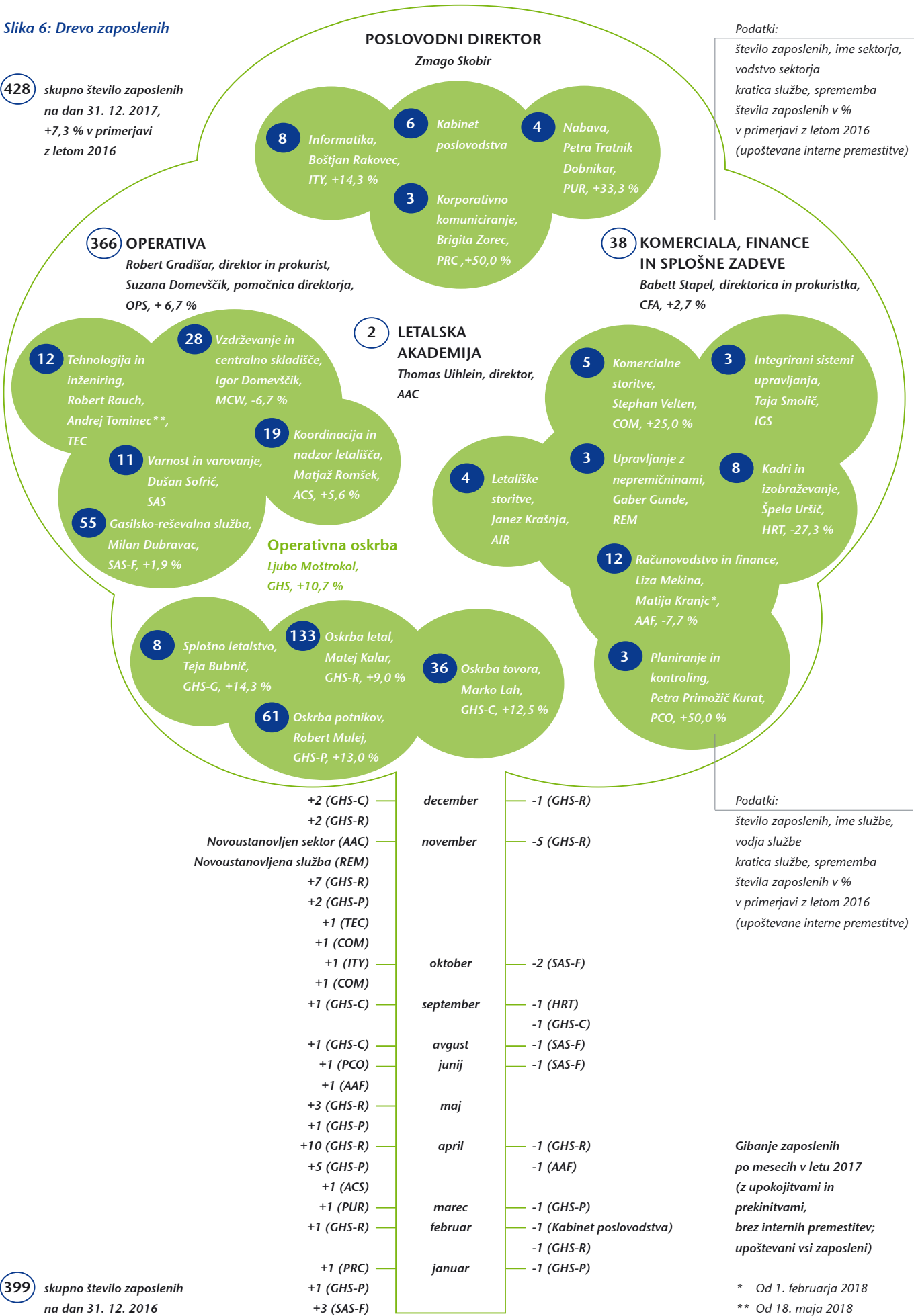
Pripadnost zaposlenih družbi gradimo s sprotnim, poštenim in celovitim informiranjem ter z odprtim dialogom, kar prispeva k sproščeni organizacijski klimi. Zadovoljstvo z delovnimi razmerami in medsebojnimi odnosi pomembno gradi aktivno zavzetost vseh zaposlenih in motiviranost za delo. Posledično je tudi fluktuacija zaposlenih nizka. V letu 2017 je delovno razmerje za nedoločen čas v družbi zaključilo le pet sodelavcev.

Tabela 7: Fluktuacija zaposlenih v letu 2017

Starostni razred	Število prekinitev (po lastni volji) *
Do 30 let	1
Od 31 do 40 let	4
Od 41 do 50 let	0
Od 51 do 60 let	0
Od 61 let naprej	0

* Brez upokojitev, smrti in prekinitev po 108. členu ZDR-1; upoštevani le zaposleni za nedoločen čas.

Slika 6: Drevo zaposlenih

Izobražujemo kadre

V družbi dajemo velik pomen znanju in razvoju naših zaposlenih. Glede na trenutne in bodoče potrebe po novem znanju vsakoletno pripravljamo plane izobraževanja, ki vsebujejo tako interna kot eksterna izobraževanja in usposabljanja v okviru izobraževalnih ustanov v Sloveniji in tujini. Družba sicer izvaja dejavnost, za katero so potrebna specifična znanja. Za večino teh znanj so potrebne licence, ki se jih pridobi preko Agencije za civilno letalstvo RS. Podlaga za pridobitev ali podaljšanje licence so redna usposabljanja. Vsa dokazila v zvezi z usposabljanji in izobraževanji so dostopna v osebnih mapah v službi za kadre in izobraževanje. Vsi postopki specifičnega znanja (operativne in zemeljske oskrbe) so dokumentirani in se stalno posodablajo ter se usklajujejo z zahtevami regulative in letalskih prevoznikov.

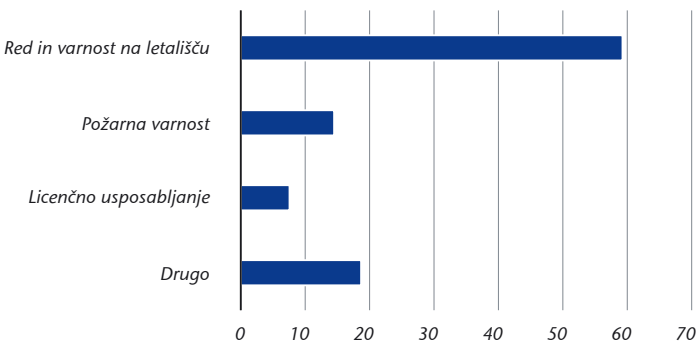
Zagotovljeno je, da so ta znanja med zaposlenimi tako razširjena, da je vedno na voljo dovolj osebja s specifičnim znanjem za izvajanje osnovnih procesov družbe. V družbi je bilo v okviru službe za kadre in izobraževanje za redno zaposlene opravljenih 12.023 ur usposabljanj, ki se jih udeležilo skupno 2.994 udeležencev. V povprečju je vsak zaposleni na letni ravni opravil 28,9 šolske ure, kar je za 1,2 ure več kot preteklo leto. Večji del usposabljanj je bil izveden v okviru podaljšanja licenc za delo letališkega strokovnega osebja, reda in varnosti na letališču in uvodnih usposabljanj novozaposlenih. Pri drugih usposabljanjih je bilo v sodelovanju z zunanjimi izvajalci največ ur namenjenih računalniškemu usposabljanju, andragoškem usposabljanju predavateljev in inštruktorjev, učenju tujega jezika ter komunikaciji s strankami.

V letu 2017 je bilo poleg internih usposabljanj opravljenih tudi 3.553 šolskih ur usposabljanja zunanjih kandidatov, kjer je bilo vključeno 621 udeležencev. V povprečju je na letni ravni vsak udeleženec opravil 5,7 pedagoške ure. Največ je bilo opravljenega usposabljanja v okviru obnavljanja znanja s področja reda in varnosti na letališču, požarne varnosti ter licenčnega usposabljanja. Leta 2017 so se zaposleni udeležili skupno 97 izobraževanj zunaj družbe. Med njimi prevladujejo izpopolnjevanja in nadgradnja strokovne usposobljenosti zaposlenih za delo, ki ga opravljajo, ter usposabljanje mentorjev. Zunanjih izobraževanj se je udeležilo 151 slušateljev. Skupaj so opravili 4.635 ur. Na posameznega slušatelja je bilo izvedenih 30,7 ure izobraževanj, na zaposlenega v družbi pa povprečno 11 ur.

Tabela 8: Usposabljanja zunanjih udeležencev v letu 2017

Predavanja	Število udeležencev	Število ur	%
Red in varnost na letališču	368	1.215	59,26
Požarna varnost	90	117	14,49
Licenčno usposabljanje	47	1.090	7,57
Drugo	116	1.131	18,68
Skupaj	621	3.553	100,00

Graf 9: Vrste usposabljanj zunanjih kandidatov v letu 2017 (v %)

V družbi je bilo v okviru službe za kadre in izobraževanje za redno zaposlene opravljenih 12.023 ur usposabljanj, ki se jih je udeležilo skupno 2.994 udeležencev. V povprečju je vsak zaposleni na letni ravni opravil 28,9 šolske ure, kar je za 1,2 ure več kot preteklo leto.

Letalska akademija

Novembra 2016 je bila na ljubljanskem letališču ustanovljena letalska akademija, katere upravljanje je bilo zaupano Fraportu Slovenija. Glavni namen ustanovitve je bil zadostiti izobraževalnim potrebam letališč iz skupine Fraport in širšega trga. Letalska akademija trenutno ponuja 25 usposabljanj s področja upravljanja letališč, oskrbe letal, gasilstva in reševanja ter odzivanja v kriznih situacijah. Leta 2017 so bila razvita številna nova usposabljanja. Njihov razvoj je bil med drugim vezan na pridobitev novega helikopterskega simulatorja. Ta je bil poveljnikom letaliških gasilskih enot s celotne Evrope prvič predstavljen oktobra na srečanju ARFF Summit 2017.

Dogodki

Intersec 2017

Letalska akademija se je januarja udeležila vodilnega svetovnega sejma za varnost, zaščito in zaščito pred požarom, Intersec Dubai. Več kot 33.000 strokovnjakov s vsega sveta je bila predstavljena pestra paleta programov letalske akademije o zaščiti, reševanju in posredovanju v izrednih razmerah. Skupina sodelavcev iz letalske akademije je poleg naših partnerjev in storitev promovirala tudi Slovenijo – zeleno destinacijo z bogato kulturno in naravno dediščino.

Tekmovanje v študiji primera

Letalska akademija je bila skupaj z drugimi partnerji povabljen k sodelovanju na Konferenci o razvoju organizacijskih znanosti, ki jo je marca 2017 pripravila Fakulteta za organizacijske vede. Značilnost te konference je, da poleg predavanj izvedejo tudi tekmovanje primerov. Letošnji izziv je študentom predstavila skupina sodelavcev iz letalske akademije. Svoje ideje za razvoj spletne učne platforme letalske akademije je prispevalo skoraj 30 študentov.

Vaja Zlomljeno krilo 2017

Na ljubljanskem letališču je junija potekala vaja Zlomljeno krilo, na kateri so letališki gasilci, vojaški in civilni preiskovalci letalskih nesreč, policija ter predstavniki Urada RS za zaščito in reševanje prikazali postopke reševanja in preiskovanja v primeru letalske nesreče. Vajo sta v sodelovanju s Fraportom Slovenija organizirala stalna komisija za preiskovanje letalskih nesreč in incidentov vojaških zrakoplovov Ministrstva za obrambo RS in Nacionalni forenzični laboratorij Ministrstva za notranje zadeve RS. Predstavljeni so bili postopki gašenja razbitin letal, zavarovanja kraja nesreče ter dokazov, identifikacije nevarnih predmetov in njihove nevtralizacije, identifikacije žrtev in preiskave nesreče.

Letalska akademija trenutno ponuja 25 usposabljanj.

V prihodnje si želimo predvsem povezati znanja z različnih področij letalstva in jih oblikovati v celovit izobraževalni koncept. Zato smo leta 2017 v sodelovanju s Fakulteto za organizacijske vede v Kranju, Univerze v Mariboru pripravili nov študijski program s področja kriznega upravljanja in vzpostavili partnerstva s številnimi pomembnimi deležniki znotraj letalske industrije.

Letalska akademija

Pridružitve letalski akademiji predstavlja nov izziv na moji poklicni poti. Vloga inštruktorja mi omogoča, da pridobljeno znanje ne samo uporabljam pri vsakdanjem delu, ampak ga tudi delim z drugimi. Izmenjava znanja in izkušenj z gasilci iz različnih držav po mojem mnenju predstavlja pomemben prispevek k večji varnosti v letalskem prometu. Osebnost mi delo v mednarodnem okolju predstavlja možnost za dodaten poklicni razvoj.

Gorazd Zupančič, inštruktor na letalski akademiji

Sistem varnosti in zdravja pri delu

Visoka raven varnosti in zdravja pri delu vseh zaposlenih je strateška zaveza družbe. Zagotavljamo varno, zdravo delovno okolje za vse zaposlene ter sprejemamo vse potrebne ukrepe za preprečevanje nesreč in škodljivih vplivov svoje dejavnosti na zdravje zaposlenih. Za še višjo kakovost varnosti in zdravja pri delu smo leta 2017 pričeli z aktivnostmi za certifikacijo sistema varnosti in zdravja pri delu po standardu ISO 45001.

Strateški cilji na področju sistema varnosti in zdravju pri delu

- Postavili smo strateške cilje do leta 2025:
- vzdrževanje sistema varnosti in zdravja pri delu (ISO 45001);
 - zmanjševanje števila in resnosti poškodb z rednimi usposabljanji za varno delo, z dodatnim osveščanjem zaposlenih in rednimi nadzori procesov dela;
 - izboljševanje delovnega okolja z rednimi meritvami in pregledi delovnega okolja, prilagajanje delovnega okolja zaposlenim v skladu z njihovimi potrebami (zdravstveni vidik idr.);
 - posodabljanje in izboljševanje delovne opreme;
 - posodabljanje in izboljševanje osebne varovalne opreme;
 - izboljševanje sodelovanja z zunanjimi izvajalci na področju varnosti in zdravja pri delu z obveščanjem ter s sklepanjem pisnih sporazumov in rednimi nadzori;
 - promoviranje zdravja pri delu (organizacija športnih dogodkov, internih in zunanjih, razne delavnice, organizacija izletov in drugo).

Skupaj smo zaposleni v letu 2017 pretekli kar 792 km in prekolesarili 1.400 km.

Poškodbe pri delu

V zadnjih letih se število poškodb na letni ravni povprečno giblje okoli 10, le leta 2016 smo beležili tri poškodbe na delu. Čeprav gre večinoma za manjše poškodbe, kot so poškodbe nog, rok, prstov, bolečine v hrbtu in podobno, stremimo k nenehnim izboljšavam. Poklicne bolezni doslej nismo zabeležili.

Poškodbe izven dela

Podobno kot poškodbe na delu spremljamo tudi poškodbe izven dela. Te se gibljejo med 20 in 30 na letni ravni. Največja razloga sta padec (razni spotiki, zdrsi) in poškodbe pri športu. Leta 2017 je bilo skupaj 21 poškodb izven dela.

Odsotnost z dela

V letu 2017 smo skupaj zabeležili 5.589,25 dni odsotnosti z dela. 62 % vseh odsotnosti je bilo zaradi boleznine, drugi najpomembnejši razlog pa je bil materinski dopust, in sicer skoraj 22 %.

Materinski in očetovski dopust

Na porodniškem dopustu je bilo v letu 2017 osem sodelavk, očetovski dopust neposredno ob rojstvu otroka (v trajanju 768 ur) pa je imelo devet sodelavcev, medtem ko je deset sodelavcev za svoje starejše otroke izkoristilo še 48 dni plačanega in sedem sodelavcev 39 dni neplačanega očetovskega dopusta. V letu 2017 so se zaposlenim rodili ena deklica in 11 dečkov. Družba je vsakega novorojenca obdarila s 150 evri izplačila (skupaj 1.800 evrov).

Promocija zdravja

Velik poudarek dajemo spodbujanju k aktivnemu preživljanju prostega časa. Letno pripravimo načrt in zagotovimo sredstva za športne aktivnosti. V letu 2017 smo se udeležili petih tekaških in dveh kolesarskih prireditev. Skupaj smo zaposleni v letu 2017 pretekli kar 792 km in prekolesarili 1.400 km. Junija 2017 smo organizirali dve delavnici teka v sodelovanju z zunanjim partnerjem, katerih se je udeležilo 25 zaposlenih. Ker se vodstvo zaveda velikega pomena dobrih odnosov v družbi, se je v letu 2017 organiziralo dva športna dneva in dva izleta. Slednji igrajo pomembno vlogo pri spoznavanju in utrjevanju vezi med zaposlenimi iz različnih služb. Organizirali smo tudi cepljenje proti klopnemu meningoencefalitisu, ki se ga je udeležilo 66 zaposlenih (15,7 % vseh zaposlenih). Za udejanjanje visoke ravni varnosti in zdravja pri delu zaposlene ozaveščamo na rednih usposabljanjih in izvajamo dosledni nadzor uporabe osebne varovalne opreme. Zaposlene družba spodbuja in aktivno podpira pri prevzemanju osebne odgovornosti za ohranjanje lastnega zdravja.

Za še višjo kakovost varnosti in zdravja pri delu smo leta 2017 pričeli z aktivnostmi za certifikacijo sistema varnosti in zdravja pri delu po standardu ISO 45001.

Graf 10: Število poškodovanih delavcev po službah v letu 2017

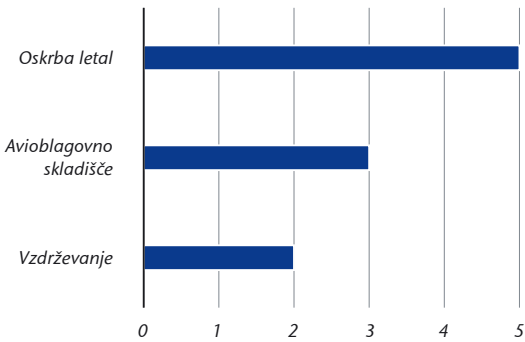
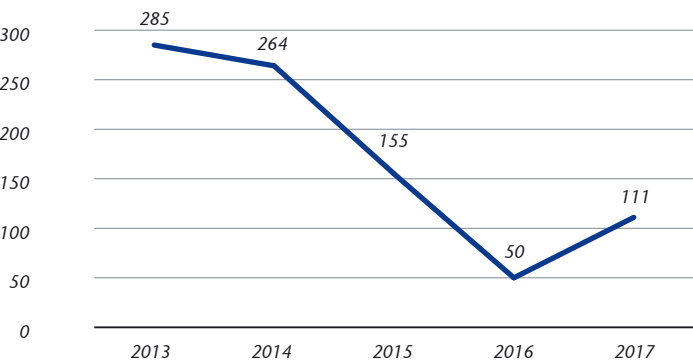

Tabela 9: Odsotnost zaposlenih v letu 2017

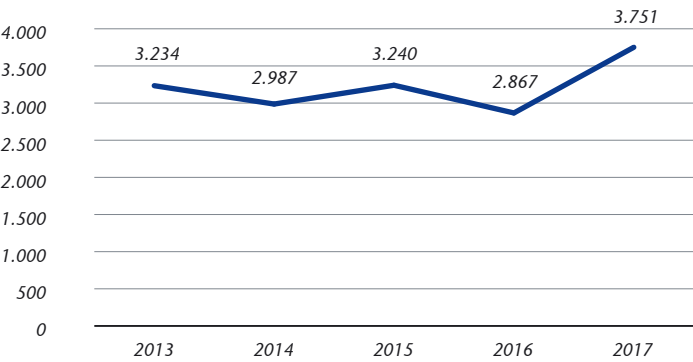
Odsotnost v trajanju manj kot 30 dni	Število dni
Boleznine	2.813,00
Poškodba na delu	100,25
Skupaj	2.913,25

Odsotnost v trajanju več kot 30 dni	Število dni
Boleznine	660
Poškodba na delu	0
Poškodba izven dela	278
Nega in spremstvo	324
Materinski dopust	1.205
Invalidnine	130
Krvodajalstvo	79
Ostalo	0
Skupaj	2.676

Graf 11: Bolniška odsotnost v dnevih zaradi poškodb na delu v letih 2013–2017

Graf 12: Odsotnosti zaradi boleznin in poškodb na delu in izven dela v dnevih v letih 2013–2017

Varnost in zdravje pri delu

Družba Fraport Slovenija je ena prvih, ki bo med organizacijami v Sloveniji in v celotni skupini Fraport certificirana po standardu ISO 45001. Prepričani smo, da bomo z uvedbo certificiranega sistema varnosti in zdravja pri delu naredili nov korak k še večji varnosti in zadovoljstvu zaposlenih ob večji kakovosti storitve. V sistemu se bodo prepletali naloge, aktivnosti in odgovornosti posameznikov na svojih področjih. Smisel sistema je večja preglednost dokumentov, spremljanje zakonodaje in odgovornosti posameznikov, pravočasno odkrivanje tveganj, zagotovitev odzivnosti v primeru izrednih dogodkov, rednih vaj ter zakonodajnih in drugih zahtev.

Boris Možek, strokovni sodelavec za varnost in zdravje pri delu

Etični kodeks in standardi ravnanja

Smernice za etično in moralno ravnanje zaposlenih in drugih oseb, ki opravljajo delo v družbi ali zanjo, smo zapisali v Etični kodeks za zaposlene in Standarde ravnanja. Etični odbor, ki deluje od leta 2014, je pristojen za obravnavo morebitnih prijav kršitev etičnega ravnanja ali drugih nepravilnosti v družbi. V letu 2017 ni bilo nobene prijave kršitve etičnega kodeksa. Prijave resnih kršitev se lahko posredujejo tudi zunanji varuhinji človekovih pravic Fraport AG, pri čemer je zagotovljena anonimnost prijaviteljev.

V letu 2017 ni bilo nobene prijave kršitve etičnega kodeksa.

Enake možnosti

Kot družba, ki deluje v mednarodnem okolju, spodbujamo raznolikost zaposlenih, delujemo po načelu enakosti in zavračamo vse oblike diskriminacije. S politiko zaposlovanja in odnosom do sodelavcev zagotavljamo enake možnosti ne glede na spol, raso, polt, starost, zdravstveno stanje oziroma invalidnost, versko, politično ali drugo prepričanje, članstvo v sindikatu in svetu delavcev, nacionalni ali socialni izvor, družinski status, premoženjsko stanje, spolno usmerjenost ali druge osebne okoliščine.

Svoboda združevanja in pravica do kolektivnega pogajanja

Spoštujemo temeljno pravico do svobode združevanja in pravico do kolektivnega pogajanja z namenom določitve splošnih pogojev za delo znotraj družbe. Pooblaščen organi, ki predstavljajo zaposlene, ponujajo odprto in zaupanja vredno sodelovanje z namenom zagotovitve pravičnega uveljavljanja interesov znotraj družbe. V letu 2017 sta bila ustanovljena dva nova sindikata.

Preprečevanje mobinga

Odklanjamo vsakršna ravnanja, ki bi prizadela dostojanstvo in osebnost zaposlenih. S Pravilnikom o preprečevanju in odpravljanju posledic nadlegovanja in trpinčenja na delovnem mestu zagotavljamo ukrepanje v primeru kršitev. Zaposlenim so za pomoč pri obravnavanju in preprečevanju mobinga v njihovih sredinah na voljo strokovno usposobljeni pooblaščenici.

Delo otrok in mladostnikov

Družba zavrača vse oblike prisilnega dela otrok. Starostna meja dovoljene zaposlitve ne sme biti pod starostjo, do katere so otroci zavezani obiskovati osnovno šolo in v nobenem primeru ne sme biti nižja od 15 let. Mladostniki ne smejo biti izpostavljeni nikakršnim nevarnim situacijam ali kakršnikoli situaciji, ki bi lahko negativno vplivala na njihovo zdravje.

Priznanje Mateja Valiča

Za posebne dosežke vsako leto podelimo priznanje posamezniku ali skupini sodelavcev, ki smo ga poimenovali po pokojnem sodelavcu Mateju Valiču, ki je svojstveno poosebljal družbo. Promoviral je vrednote povezovanja, pripadnosti, požrtvovalnosti in kolegialnosti. S priznanjem sodelavce spodbujamo k požrtvovalnosti in predanemu delu na letališču. Med predlogi za priznanje Mateja Valiča za leto 2017 nismo izbrali osebe, temveč blagovno znamko. Skupni imenovallec časa in vrednot, ki jih je živel in udeleževal tudi Matej. Priznanje smo podelili v čast in spomin blagovni znamki Aerodrom Ljubljana in vsem, ki smo jo soustvarjali in se z njo identificirali. Blagovna znamka Aerodrom Ljubljana je več kot 50 let sinonim tako za družbo kot za skupnost njenih zaposlenih.

Dobitniki priznanj Mateja Valiča

2011	Matej Valič (posthumno)
2012	Tomaž Škofic
2013	Zimska služba
2014	Igor Krušič
2015	Ciril Kern
2016	Tomaž Prezelj
2017	blagovna znamka Aerodrom Ljubljana

Kot družba, ki deluje v mednarodnem okolju, spodbujamo raznolikost zaposlenih, delujemo po načelu enakosti in zavračamo vse oblike diskriminacije.

Družini prijazno podjetje

Aprila 2016 smo prejeli polni certifikat Družini prijazno podjetje in se s tem pridružili podjetjem, ki so se zavezala k boljšemu usklajevanju dela in družine ter k še večji družbeni odgovornosti. Nadaljevali smo implementacijo vseh sprejetih družini prijaznih zavez, med katerimi bi posebej omenili varstvo otrok in korporativno prostovoljstvo. Med zimskimi počitnicami smo prvič organizirali brezplačno dnevno varstvo za mlajše šoloobvezne otroke (6–10 let) naših zaposlenih. Varstvo je potekalo v pokritem olimpijskem bazenu v Kranju, kjer se je malčkom posvetila energična ekipa animatorjev športnega društva iz Kranja. Otroci so se zabavali ob zunanjih aktivnostih (iskanje skritega zaklada, osnove orientacije) in vodnih radostih (štafetne igre, vaterpolo, vodna košarka). Malčki so bili deležni zdravih obrokov lokalne pridelave. V okviru korporativnega prostovoljstva je skupina šestih zaposlenih obiskala stanovalce letališki vsakdan ter pripravila tudi kviz, v katerem so navdušeni stanovalci pokazali veliko znanja o letaliških postopkih in opreml. Stanovalci so nas pospremili s hvaležnostjo in željo, da jih zopet obiščemo.

Na festivalu zabavnega letališča se zberejo družine z otroki.

Odbor za izboljšave

Za sistematično uvajanje izboljšav skrbi Odbor za izboljšave, ki deluje od leta 2014. Člani odbora so predstavniki iz različnih delovnih sredin, kar dodatno pripomore k raznovrstnosti predlogov in s tem uvedenih izboljšav.

Ugledni delodajalec

Fraport Slovenija je tudi leta 2017 prejel priznanje zaposlitvenega portala MojeDelo.com za uglednega delodajalca. Omenjeni portal je poglobljeno strokovno raziskavo o slovenskih najuglednejših delodajalcih opravil že šestič, Fraport Slovenija (pod prejšnjim imenom Aerodrom Ljubljana) pa je priznanje prejel že petič in tretjič zapored. Letos pa smo prvič prejeli tudi certifikat uglednega delodajalca za 1. mesto v panogi transport, nabava in logistika. To je vsekakor potrditev za trud, ki ga družba vlaga v prepoznavnost na trgu. V raziskavi je sodelovalo več tisoč iskalcev zaposlitve, ki so po različnih kriterijih ocenjevali ugled slovenskih podjetij na trgu dela.

Fraport Slovenija je tudi leta 2017 prejel priznanje zaposlitvenega portala MojeDelo.com za uglednega delodajalca.

Certifikat Evropske zelene pisarne

Ukrepi za ozelenjevanje pisarniške dejavnosti so del naših prizadevanj za kontinuirano zmanjševanje škodljivih vplivov naših dejavnosti na okolje, zaradi česar smo v letu 2013 prejeli certifikat Evropske zelene pisarne in ga od takrat vsako leto obnovljamo. Prejeli smo tudi posebno priznanje za najboljši sistem za menedžment zelene pisarne. V okviru projekta Evropska zelena pisarna je bila ustanovljena Zelena ekipa, skupina zaposlenih, ki skrbi za ozelenjevanje pisarniške dejavnosti. Člani zelene ekipe so vpeti v ključna področja delovanja (poraba energije, vode in goriva, ravnanje z odpadki, zdravje in varnost pri delu ...). Skrbijo za kontinuirano obveščanje in izobraževanje zaposlenih o trajnostnih vsebinah, jih motivirajo k sodelovanju in bdijo nad izvajanjem zastavljenega akcijskega načrta.

Trajnostni odnosi s potniki, pogodbenimi izvajalci in obiskovalci

Kot upravljavec letališke infrastrukture in edini ponudnik zemeljskih storitev na ljubljanskem letališču oskrbujemo potnike, prtljago, letala in tovor. S komercialnimi dejavnostmi skrbimo za trgovinski in gostinski del ponudbe ter storitve prevozov na letališče, oglaševanja in parkirišč. Potniki, pogodbeni izvajalci in obiskovalci so v središču našega upravljanja poslovnih procesov in strateškega razvojnega načrtovanja, saj z njimi gradimo dolgoročne odnose. Veliko pozornosti posvečamo rednemu spremljanju potreb in želja uporabnikov letališča ter si hkrati želimo presegati njihova pričakovanja. Temu prilagajamo kapacitete in kakovost letališke infrastrukture ter učinkovitost poslovnih procesov. S tem skrbimo za kakovost storitev, zadovoljstvo naših uporabnikov in posledično uspešnost našega poslovanja.

Informiranje potnikov

Posebno smo pozorni na jasno in korektno označevanje, saj skrbimo za dobro počutje potnikov in njihovo dobro informiranost. Osebam z omejeno zmožnostjo gibanja so namenjene informacijske točke in oznake, ki jih usmerjajo do osebja, ki jim ponudi pomoč pri opravljanju vseh formalnosti in vstopu v letalo. V parkirni hiši so za osebe z omejeno zmožnostjo gibanja rezervirana brezplačna parkirna mesta, ki so vidno označena in v neposredni bližini dvigal in izhoda iz parkirne hiše. Ob pojavu nalezljivih bolezni potnike s pomočjo zaslonov v potniškem terminalu obveščamo o znakih bolezni in preventivnih ukrepih. Pri označevanju ni bilo ugotovljenih nikakršnih neskladnosti.

E-prijava na let

Družba sledi sodobnim elektronskim potem in tako potnikom poenostavlja priprave na let. Spletna prijava na let je na voljo potnikom, ki imajo izdano elektronsko vozovnico in potujejo z ljubljanskega letališča s poleti prevoznikov rednih linij. Prijavo na let lahko potniki opravijo v času do 60 minut pred odhodom letala in se tako izognejo morebitni gneči pred prijavnimi okenci. Ob prijavi na let lahko potniki preko spleta izberejo tudi možnost prejema vstopnega kupona na mobilni telefon v obliki SMS-sporočila. Ta kupon je enakovreden natisnjenemu vstopnemu kuponu.

S spletno prijavo potnikom poenostavljamo priprave na let.

Nadstandardne storitve za potnike

Potnikom ob posebnem dogovoru ponudimo nadstandardno storitev. Naše visoko usposobljeno osebje je tem potnikom na voljo od prvega do zadnjega stika z letališčem. Potnikom je zagotovljena hitra in diskretna oskrba, izognejo se običajnemu prehajanju skozi terminal in čas na letališču preživijo bolj kakovostno in sproščeno.

Prevoz na letališče

Pri poslovnih potnikih je čas, potreben za prihod na letališče, na prvem mestu pri izbiri letališča. Po zadnjih podatkih (Raziskava o zadovoljstvu potnikov, julij 2017) se večina potnikov in obiskovalcev do letališča pripelje z osebnim avtomobilom (43 %), s taksijem 15 % in z letališkim shuttleom okoli 13 % potnikov, manj kot 10 % potnikov pa z javnim avtobusnim prevozom. Skupaj z državo in drugimi strateškimi partnerji si dolgoročno prizadevamo vzpostaviti intermodalno transportno mrežo, ki bo za potnike, obiskovalce in zaposlene kar najbolj optimalna in bo imela ugoden ogljični odtis.

Otroci na letališču

V družbi smo posebej pozorni do otrok in družin z otroki. Otrok lahko pod določenimi pogoji potuje z letalom brez spremstva starejše osebe, če ga starši ali skrbniki pripeljejo, nekdo drug pa pričaka na namembnem letališču. Osebje našega letališča otroka prevzame od staršev in skrbi zanj do vstopa v letalo, kjer ga preda kabinskemu osebju. Starši ali skrbniki ne smejo zapustiti letališča, dokler letalo ne poleti – to je potrebno zaradi morebitne odpovedi leta ali dolgega čakanja.

Na letališču poskrbimo, da otrokom med čakanjem na letalo ni dolgčas. Čakajo jih lepo urejeni otroški kotički v schengenskem in neschengenskem delu potniškega terminala. V ograjenem prostoru so jim za igro med drugim na voljo tudi različna igrala v obliki letal in pestra izbira knjig založbe Učila. Igrala se smejo uporabljati le pod nadzorom odrasle osebe. Poleg igral so družinam z otroki na voljo tudi otroški vozički, ki jih lahko prevzamejo ob prijavi na let. Potniki tako lahko svoje vozičke oddajo že ob prijavi na let in uporabljajo letališkega do vkrcanja v letalo. Previjalnice za dojenčke so v ženskih sanitarnih prostorih.

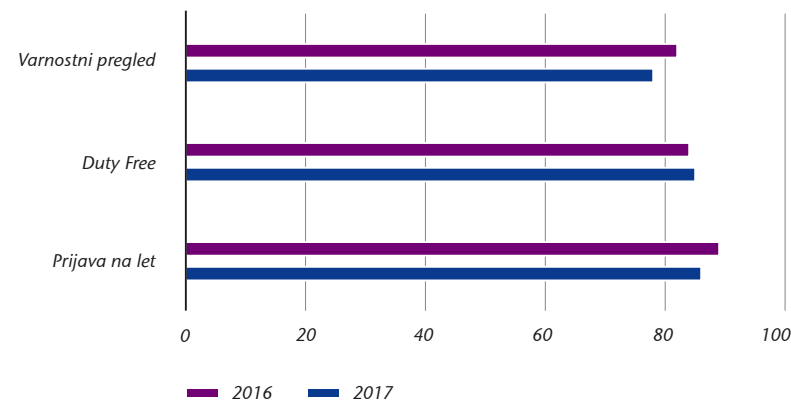
V družbi smo posebej pozorni do otrok in družin z otroki.

Analiza pritožb in pohval

Mnenje potnikov o kakovosti oskrbe na našem letališču izredno cenimo, zato njihovo zadovoljstvo redno merimo z anketiranjem in sistematičnim spremljanjem pritožb in pohval. V letu 2017 smo obravnavali 64 pritožb in 13 pohval s strani potnikov, obiskovalcev letališča, letalskih prevoznikov in drugih partnerjev. Vse prejete pritožbe in pohvale natančno analiziramo, in kjer je možno, pripravimo ustrezne ukrepe. Največ pritožb se je nanašalo na področje oskrbe potnikov, in sicer večina na postopke prijave na let. Pritožbe so se nanašale tudi na infrastrukturo letališča, vzdrževanje in komercialne storitve. Pohvale so se večinoma nanašale na prijaznost in profesionalnost osebja pri prijavi na let ter izvrstno organizacijo ogledov letališča. V primerjavi z letom 2016 smo zmanjšali število pritožb za 12 %.

Graf 13: Skrivni nakupi v letih 2016 in 2017 (povprečna ocena v %)

Zadovoljstvo z varnostno kontrolo - naprava Sophie

Poslanstvo Fraporta Slovenija je tudi zagotavljanje visokokakovostnih letaliških storitev, zato smo pod drobnogled vzeli zadovoljstvo potnikov z varnostno kontrolo. Za metodo merjenja smo izbrali prijazno napravo z imenom Sophie. Vprašani na njej s pritiskom na gumbe, ki označujejo štiri različne ravni zadovoljstva, enostavno in hitro izrazijo svoje mnenje o kakovosti prejete storitve. Izjemna prednost te metode je omogočanje merjenja zadovoljstva neposredno po obravnavani aktivnosti potnika. V obdobju od 1. 1. 2017 do 31. 12. 2017 smo zabeležili 46.492 odgovorov, od katerih je bilo 28.687 (59 %) potnikov zelo zadovoljnih, 10.611 (24 %) zadovoljnih, 2.649 (6 %) nezadovoljnih in 4.545 (11 %) zelo nezadovoljnih.

Skrivni nakup

Storitev skrivni nakup je anonimna raziskava odnosov s kupci, s katero preverjamo, kako se osebje obnaša do kupcev, pri čemer podatkov ne pridobivamo od resničnih strank, ampak od »navideznih« potrošnikov – skrivnih kupcev.

V letu 2017 smo izvajali skrivni nakup za področja gostinstva, varnostnega pregleda, Duty Free-ja in prijave na let. Izvedba raziskave je bila narejena z namenom preverjanja kakovosti delovanja naših izvajalcev, ki opravljajo gostinsko dejavnost, storitev varnostnih pregledov in komercialne storitve ter osebja za prijavo na let.

Področja merjenja skrivnega kupca za gostinstvo so naslednja: ponudba hrane in pijače, postopek strežbe, urejenost osebja, dodatna prodaja, komunikacija med zaposlenimi in drugi kriteriji po presoji kupca. Leta 2017 je vseh devet lokacij, ki opravljajo gostinsko dejavnost, doseglo povprečno oceno med 88 % in 94 % na podlagi 20 obiskov skrivnih kupcev. Ti rezultati potrjujejo, da izvajalci gostinskih storitev zagotavljajo visoko raven kakovosti svojih storitev.

Področja merjenja skrivnega kupca pri varnostnem pregledu so naslednja: urejenost varnostnega mesta, prijaznost, urejenost in ravnanje varnostnega osebja ter drugi kriteriji po presoji kupca. Povprečna ocena na podlagi 20 obiskov je 77,61 % (v primerjavi z letom 2016 82 %), s čimer zahtevana raven zadovoljstva (85 %) ni bila dosežena.

Področja merjenja skrivnega kupca v Duty Free-ju so naslednja: urejenost prodajnega mesta, predstavitev izdelka, dodatna prodaja, urejenost osebja ter drugi kriteriji po presoji kupca. Povprečna ocena na podlagi 20 obiskov je 85 % (v primerjavi z letom 2016 84 %).

Področja merjenja skrivnega kupca pri prijavi na let so naslednja: urejenost okenca za prijavo na let, postopki prijave na let, urejenost osebja in komunikacija med zaposlenimi. Povprečna ocena na podlagi 20 obiskov je 86 % v primerjavi z letom 2016, ki je bila 89 %.

Vsem našim pogodbenim izvajalcem in osebju za prijavo na let smo predstavili rezultate in skupaj določili korektivne ukrepe za izboljšanje ravni zadovoljstva.

Raziskava o zadovoljstvu potnikov

Julija 2017 smo naredili raziskavo o zadovoljstvu med potniki letališča, v katero je bil vključen 1.001 potnik. V vzorec smo zajeli:

- 13 % poslovnih (n=127) in 87 % turističnih potnikov (n=874);
- 12 % potnikov na čarterskih (n=125) in 88 % na rednih letih (n=876);
- 12 % potnikov na nizkocenovnih (n=123) in 88 % na ostalih letih (n=878).

Rezultati so pokazali, da so naše največje prednosti:

- visoko zadovoljstvo potnikov z večino lastnosti parkirišča (urejenost, označitev parkirnih mest, velikost, prijaznost osebja);
- zelo visoko zadovoljstvo s prevozom do letališča (taksi, rent-a-car, letališki shuttle);
- prijaznost letališkega osebja na splošno (dodatno izstopa zelo visoko zadovoljstvo z osebjem za prijavo na let in Duty Free-ju);
- zelo visoko zadovoljstvo z vsemi značilnostmi varnostne kontrole;
- urejenost, čistoča in udobnost odhodne čakalnice;
- čistoča in razporeditev v Duty Free-ju.

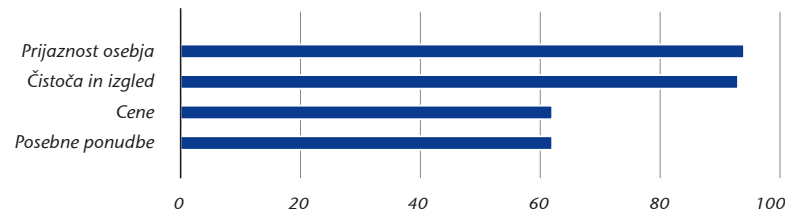
V raziskavi so potniki nanizali tudi možnosti za potencialne izboljšave:

- ugodnejša cena parkiranja na letališču;
- več priložnosti za izražanje mnenja o letaliških storitvah (zlasti za poslovne potnike);
- promoviranje knjižnega kotička in umetnostne galerije;
- več posebnih akcij v Duty Free-ju za privabljanje večjega števila kupcev;
- osvežitev trgovin v avli za prijavo na let za doseganje večje obiskanosti (cene, raznolikost ponudbe, ...);
- zelena nova ponudba: lekarna, večja ponudba slovenskih izdelkov, knjige in revije, banka, ...;
- želja po več restavracij (zlasti poslovnih potnikov);
- izkoristiti potencial z dodatno zeleno gostinsko ponudbo: kavarna, zdrava prehrana, pekarna, slovenska hrana, ...

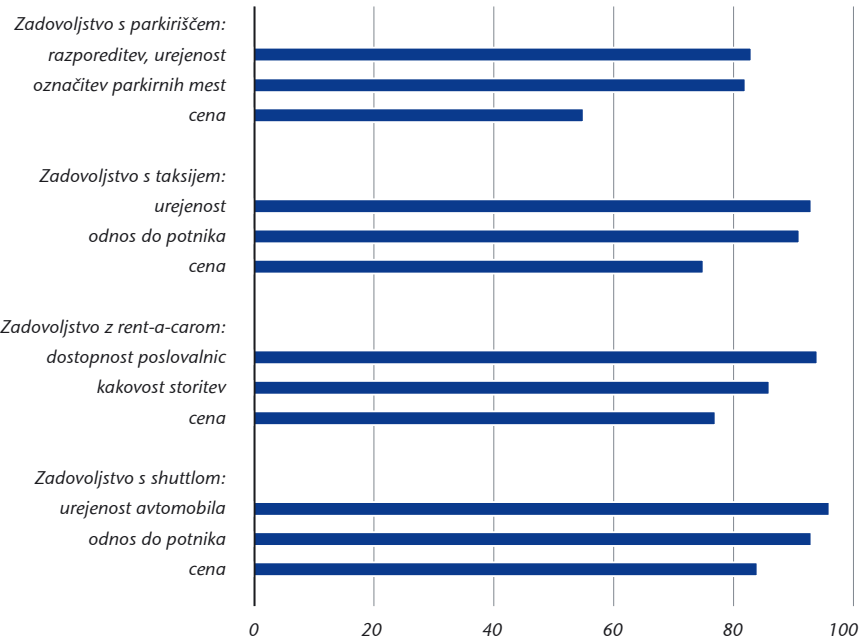
Visoka ocena za prijaznost letališkega osebja, zlasti za osebje za prijavo na let in v Duty Free-ju.

Graf 14: Rezultati raziskave o zadovoljstvu potnikov z Duty Free-jem (v %)

Graf 15: Rezultati raziskave o zadovoljstvu potnikov s parkirišči in prevozi (v %)

Trajnostni odnosi z dobavitelji in poslovnimi partnerji

Svoje družbeno odgovorno in trajnostno poslanstvo razumemo v kontekstu širšega delovanja, kar vključuje tudi naše številne poslovne partnerje, med katerimi so vzdrževalci, dobavitelji energentov ter osebne varovalne in delovne opreme, transportne organizacije, izvajalci obratovalnih monitoringov in podobnih meritev, izvajalci gradbenih del in drugi. Naši odnosi z dobavitelji temeljijo na Etičnem kodeksu za dobavitelje, ki smo ga sprejeli leta 2016. Od vseh svojih dobaviteljev pričakujemo, da se bodo zavezali k ravnanju v skladu z določili tega kodeksa.

Naši dobavitelji in izvajalci storitev morajo ravnati v skladu z vsemi veljavnimi nacionalnimi zakoni in predpisi ter ustreznimi mednarodno sprejetimi standardi, smernicami in načeli. Spoštovati morajo ustrezne zakone in predpise o preprečevanju korupcije, mednarodno protimonopolno zakonodajo ter predpise in konkurenčno pravo. Poslovni partnerji morajo zagotavljati varno, zaščiteno, zdravo in higiensko neoporečno delovno okolje ter sprejeti potrebne ukrepe za preprečevanje nesreč in zdravju škodljivih vplivov. Spoštovati morajo pravico vseh svojih zaposlenih do svobode združevanja in pravice do pogajanj za sklenitev kolektivnih pogodb in jih varovati pred škodljivimi vplivi. Ne smejo dopuščati nobene oblike prisilnega ali obveznega in neprostoovoljnega zaporniškega dela, s katerim so kršene človekove pravice. Pričakujemo, da bodo vsi naši poslovni partnerji spoštovali okoljevarstvena pravila glede na veljavne mednarodne standarde in zakonske določbe. V vse nove najemne pogodbe in pogodbe z izvajalci vključujemo posebno pogodbeno določilo, s katerim se najemnik oziroma izvajalec seznaja s politiko varstva okolja najemodajalca, ki je podrobneje določena s Pravili za uporabo letališča ali s Splošnimi pogoji varstva okolja. V prihodnje bomo vse elemente svoje trajnostne zaveze sistematično prenašali na odnose z dobavitelji na vseh ravneh.

Preprečevanje korupcije

Zavračamo vse oblike korupcije in podkupovanja ter se zavzemamo za skladnost z mednarodnimi in lokalnimi protikorupcijskimi zakoni. Preverjamo morebitna določanja cen ali pogojev v sodelovanju s konkurenco in najrazličnejše dogovore ali sporazume za omejevanje konkurence, še zlasti dogovore in sporazume s konkurenco, katerih namen je delitev trga ali razdelitev strank. Ob morebitnem nekonkurenčnem ravnanju dobaviteljev z njimi prekinemo poslovni odnos. V skladu izvajanja ABC ocene dobaviteljev pozornost namenjamo tudi omenjeni tematiki.

Zavračamo vse oblike korupcije in podkupovanja.

Politika trajnostnega naročanja

Odnos z dobavitelji med drugim ureja naša Politika trajnostnega naročanja. Tako pri naročanju pisarniškega papirja že od leta 2013 sledimo načelom »zelenega« javnega naročanja. Naročamo pisarniški papir, ki ni beljen s klorom in pri katerem je primarna surovina les, ki izvira iz legalno gojenih gozdov, ki so upravljani trajnostno (FSC, PEFC, SCI ...), ter/ali papir s priznanim okoljskim znakom (Ecolabel, Blaue Engel ...). Naroča se pisarniški papir (formatov A4, A3) iz 100-% reciklirane primarne surovine.

Lokalno naročanje

Družba želi s svojim uspešnim poslovanjem vplivati na gospodarski razvoj okolja, v katerem deluje. Ocenjujemo, da približno 90 % naših dobaviteljev prihaja iz lokalnega okolja, torej so to podjetja s sedežem v RS.

Okolju prijazno čiščenje

Urejeno in čisto okolje je bistvenega pomena za dobro počutje vseh deležnikov družbe. Zaposleni vsakodnevno uporabljamo ekološka čistila, prav tako tudi pogodba z izvajalcem čiščenja opredeljuje storitev čiščenja z okolju prijaznimi čistili (s priznanimi okoljskimi znaki).

Zelena energija

Električna energija, ki jo družbi zagotavljajo dobavitelji, se pridobiva iz 100-% obnovljivih virov energije.

Logistični center

Na ljubljanskem letališču poleg potniškega prometa poteka tudi tovorni promet, kjer je Fraport Slovenija nevtralni agent za oskrbo blaga. Naše stranke so letalski prevozniki, špediterji, prodajni agenti in cestni prevozniki. Številni letalski prevozniki imajo v Sloveniji samo svoje prodajne agencije. Pripravo blaga, fizično in dokumentarno oskrbo zanje izvajamo v avioblagovalnem skladišču na letališču, saj imamo na osnovi standardov o zemeljski oskrbi tovora, predpisov o varnosti letalskega prometa in zahtev carinske zakonodaje z njimi podpisane pogodbe. Zaradi visoke kakovosti naših storitev smo razvili dobre poslovne odnose s številnimi špediterskimi podjetji iz Slovenije in tujine. Imamo dovoljenja pooblaščenega prejemnika, prijavljanja blaga na podlagi hišnega carinjenja pri uvozu in pooblaščenega pošiljatelja carinskega blaga. Oskrba tovarnega prometa se izvaja v avioblagovalnem skladišču, kjer se izvaja tudi oskrba pošilk cargo operaterja TNT, ter v skladiščih DHL in UPS. Cargo operaterja DHL in UPS v svojih ali najetih skladiščih oskrbujeta vsak svoje ekspresne pošiljke in pošiljke generalnega tovora.

Zaradi visoke kakovosti naših storitev smo razvili dobre poslovne odnose s številnimi špediterskimi podjetji iz Slovenije in tujine.

Trajnostni odnos do okolja

Letališka dejavnost ima poleg številnih spodbudnih trajnostnih vplivov tudi nekaj obremenilnih vplivov na okolje, ki jih upravljamo z veliko odgovornostjo. Krovni dokument varstva okolja je Poslovnik sistemov upravljanja, ki opredeljuje sistem ravnanja z okoljem (ISO 14001), našo okoljsko politiko in glavne okoljske vidike in njihov vpliv ter okoljske cilje in programe.

Okoljska politika

Okoljska politika, ki izhaja iz integrirane politike sistemov upravljanja, vključuje okoljske zaveze, strateške cilje ter politike in akcijske načrte posameznih področij, ki imajo vpliv na okolje.

Okoljske zaveze

Naše okoljske zaveze so:

- sprejemanje ukrepov za zmanjšanje hrupa zaradi letalskega prometa in hrupa iz ostalih virov;
- zmanjšanje emisij ogljikovega dioksida in emisij drugih toplogrednih plinov;
- spodbujanje učinkovite porabe energije, vode in papirja;
- sprejemanje ukrepov za preprečevanje onesnaževanja;
- uvajanje najboljše prakse, kar zadeva ravnanje z odpadki;
- ohranjanje biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot;
- omejevanje onesnaževanja in degradacije tal;
- vključitev smernic glede okolja v postopke, povezane z javnimi naročili;
- spodbujanje odgovornega in ustreznega ravnanja, in sicer z izobraževanjem, informiranjem in ozaveščanjem vseh zaposlenih glede vidikov njihovih delovnih področij, povezanih z okoljem;
- zagotavljanje usposabljanj za vse osebe, ki lahko povzročijo pomembne vplive na okolje;
- seznanjanje z okoljsko politiko vse poslovne partnerje in osebe, ki delujejo za družbo ali v njenem imenu, vključno s pogodbenimi izvajalci, ki opravljajo dela na lokaciji družbe;
- izpolnjevanje pogojev, ki jih glede okolja nalaga zakonodaja in druge zahteve;
- pridobitev ostalih standardov kakovosti s področja okolja;
- zagotavljanje kadrovskih in finančnih virov za sistem ravnanja z okoljem in s tem povezane ukrepe;
- spodbujanje preglednosti pri komunikaciji in dialogu z zainteresiranimi stranmi.

Strateški okoljski cilji

- V skladu z okoljskimi zavezami ter zakonskimi in drugimi zahtevami oblikujemo strateške cilje, ki so del trajnostne strategije družbe. Osrednji strateški cilji na ključnih okoljskih področjih do leta 2025 so:
- sistem ravnanja z okoljem: vzdrževanje dokumentiranega sistema ravnanja z okoljem (ISO 14001);
 - varstvo pred hrupom: obvladovanje hrupa na ravni, ki omogoča okoliškemu prebivalstvu izboljšano kakovost življenja;
 - prehod v nizkoogljično družbo: ogljična nevtralnost (programska shema ACA – Airport Carbon Accreditation);
 - ravnanje z odpadki: 90-% ločevanje recikliranih materialov iz odpadkov;
 - varstvo odpadnih voda: priklop kanalizacijskega sistema na javno kanalizacijsko omrežje (na čistilno napravo v Domžalah);
 - energetska učinkovitost: zmanjšanje in zamenjava okolju škodljivih energentov (kurilno olje, bencinsko in dizelsko gorivo, električna energija iz termoelektrarn) z ekološko sprejemljivejšimi (zemeljski plin, obnovljivi viri energije);
 - obnovljivi viri energije: povečanje deleža obnovljivih virov energije (hidro-, geotermalna, sončna in vetrna energija, biomasa, bioplin).

Politike in akcijski načrti

- Poleg okoljskih zavez in strateških ciljev imamo v družbi vpeljane politike in akcijske načrte po posameznih področjih:
- Akcijski načrt Zelene ekipe;
 - Mobilnostni načrt;
 - Politika trajnostnega naročanja;
 - Načrt obvladovanja in zmanjševanja izpustov toplogrednih plinov;
 - Energetska strategija;
 - Politika tiskanja;
 - Akcijski načrt upravljanja prstoživečih živalskih vrst za leti 2017/2018.

Odgovornosti, mehanizmi in orodja za ocenjevanje doseganja okoljskih ciljev

Za izvajanje trajnostnih politik družbe sta odgovorna pooblaščenec za varstvo okolja in vodja energetskega menedžmenta, medtem ko najvišje vodstvo v okviru letnega vodstvenega pregleda za standard ISO 14001, preverja uresničitev omenjenih politik.

Mehanizmi in orodja, ki jih uporabljamo pri spremljanju in poročanju o napredku na področju okoljskih ciljev, so:

- uradni monitoringi, ki jih izvajajo pooblaščenec institucije, vsi okoljski vidiki, ki so zakonsko določeni (monitoring emisij hrupa v okolje, redne meritve dimnih plinov iz kotlovnice in drugih naprav ter občasni monitoring odpadnih voda, poročila o ravnanju z odpadki in ozonu škodljivimi snovmi);
- stalno ocenjevanje pomembnih okoljskih vidikov in z njimi povezanih okoljskih izvedbenih ciljev in programov (poraba vode, energentov, pogonskih goriv, nevarnih materialov);
- samoocenjevanje – sistem notranjih presoj in korektivnih ukrepov ter priložnosti za izboljšave;
- rezultati zunanjih presoj (ISO, EGO);
- spremljanje realizacije Načrta obvladovanja in zmanjševanja izpustov toplogrednih plinov (v povezavi s programsko shemo ACA);
- pregled okoljskih ciljev pri vodstvenih pregledih;
- delovanje Zelene ekipe, ki skrbi za promocijo aktivnosti za ozelenjevanje pisarniške dejavnosti in spremljanje uresničevanja ciljev njenega akcijskega načrta;
- odkrito, transparentno in pošteno poročanje o trajnostnem delovanju družbe:
 - trajnostno poročilo;
 - sporočila in izjave za medije, in sicer na spletni strani in družbenih omrežjih družbe;
 - obveščanje in ozaveščanje zaposlenih na intranetu.

Okoljska politika vključuje okoljske zaveze, strateške cilje ter politike in akcijske načrte.

Planiranje sistema ravnanja z okoljem

- Planiranje in izvajanje sistema ravnanja z okoljem obsega naslednje elemente:
- spremljanje in obvladovanje zakonskih in drugih zahtev ter izvajanje monitoringov;
 - prepoznavanje in ocenjevanje okoljskih vidikov z upoštevanjem modela življenjskega cikla storitve;
 - določevanje izvedbenih okoljskih ciljev s programi.

Obveznosti glede skladnosti

Za dejavnosti, ki jih opravljamo v družbi, obstajajo obvezujoče zakonodajne zahteve, ki so neposredno povezane s prepoznanimi okoljskimi vidiki in jih moramo izpolnjevati. V ta namen imamo vzpostavljen Register zakonskih in drugih zahtev. Register dopolnimo v 30 dneh po spremembah. Monitoringi in poročanja, ki jih določa zakonodaja, so zbrani v Registru zakonskih monitoringov in poročanj, v katerem so opredeljene naloge ali aktivnosti, odgovorna oseba za izvedbo naloge ali aktivnosti, časovni roki, dokumentacija in njena hramba ter način spremljanja izvedbe in status naloge ali aktivnosti. Register se stalno dopolnjuje. Izvajamo tudi periodično ocenjevanje skladnosti z zakonodajnimi in drugimi zahtevami, in sicer na tri načine. Na področju okoljskih vidikov je sistem zasnovan v obliki tabele Register okoljskih vidikov, kjer je izpolnjevanje zakonodajnih zahtev eden izmed kriterijev za določitev pomembnih vidikov. Dodatni oceni skladnosti se izvajata še v okviru notranjih presoj ter vodstvenega pregleda.

Okoljski vidiki in model življenjskega cikla storitve

Izvajamo, vzdržujemo in dokumentiramo postopke za prepoznavanje in ocenjevanje vidikov, ki povzročajo vplive na okolje. V ta namen imamo vzpostavljen Register okoljskih vidikov, ki opredeljuje vidike, pomembnost vidika ter model življenjskega cikla. Register zajema tudi podrobnejši opis kriterijev za ocenitev pomembnosti vidikov. Vključuje tako vidike, ki jih lahko neposredno obvladujemo, vidike, na katere lahko vplivamo posredno, kot tudi vidike, ki so neposredni in hkrati posredni (kumulativni vidiki). Za določitev pomembnosti vidikov upoštevamo naslednje kriterije: zakonodajne zahteve, ekonomiko poslovanja in mnenje javnosti. Vsak vidik po kriterijih označimo z barvami: rdečo, rumeno in zeleno. Pomembni so vsi tisti vidiki, ki so po enem ali več kriterijih ocenjeni z rdečo barvo. Vidiki, označeni z rumeno ali zeleno barvo, so manj pomembni. Vsi vidiki so kategorizirani na način, da je življenjski cikel storitev upoštevan.

Model življenjskega cikla storitve smo glede na naravo in specifiko naših procesov in storitev definirali v 4 faze:

- snovanje in razvoj storitev;
- zagotavljanje virov za izvedbo storitev;
- dobaviteljska veriga in distribucijska mreža;
- izvedba storitev.

Register dopolnimo in objavimo enkrat letno. V primeru sprememb med letom ga po potrebi dopolnimo. Okoljski vidiki, ki izhajajo iz sodelovanja z najemniki, pogodbenimi izvajalci, dobavitelji in poslovnimi partnerji so praviloma obvladovani preko pogodb ali pisnih sporazumov oziroma dogovorov.

Okoljski izvedbeni cilji s programi

Osnova za določitev izvedbenih ciljev so lahko okoljska politika, pomembnost vidika, zakonske in druge zahteve, prihranki, nujnost izboljšanja ter finančne in tehnološke zmožnosti. Za pomembne vidike morajo biti določeni izvedbeni cilji. Za preostale vidike, ki niso uvrščeni med pomembne, se izvedbeni cilji lahko določijo, niso pa obvezni. Na podlagi izvedbenih ciljev opredeljujemo konkretne programe. Zahtevnejši programi so vodeni preko projektov. Vsi izvedbeni cilji in programi so zbrani v Registru ciljev s programi, ki vključuje poleg izvedbenih ciljev še opis programa, aktivnosti komuniciranja, nosilca programa, časovne roke, kazalnike za merjenje, povezanost s stroški ali prihranki (če ti nastajajo), faza izvedbe in status izvedbenega cilja ter povezavo z okoljskim vidikom. Register dopolnimo in objavimo enkrat letno. V primeru sprememb med letom ga po potrebi dopolnimo. Doseganje izvedbenih ciljev in izvajanje programov preverjamo enkrat letno v okviru vodstvenega pregleda.

Eden izmed zaključenih izvedbenih ciljev je tudi zamenjava obstoječe razsvetljave v parkirni hiši z LED tehnologijo.

Tabela 10: Izvedbeni cilji s programi v letih 2017 in 2018

Št.	Izvedbeni cilj	Opis programa	Status
1.	Formalizacija in izboljšanje odnosov z deležniki glede emisij hrupa letalskega prometa	Obravnava pritožb in redna komunikacija z deležniki	
2.	Celovita prenova oskrbe s toplotno energijo (fazno)	Izgradnja novega energetskega objekta z vgradnjo kogeneracije z zemeljskim plinom + SPTE	
3.	Energetska prenova starih objektov (fazno)	Izvedba prenove / dodatna izolacija na fasadi in zamenjava oken	
4.	Izvedba energetskega pregleda	Priprava in objava razpisa za izvedbo energetskega pregleda Izdelava končnega poročila Odločitev poslovodstva glede prihodnje energetske strategije	
5.	Zmanjšanje količine mešanih komunalnih odpadkov v naslednjih 4 letih za 40 % glede na izhodiščno leto 2015	Preureditev in nov koncept obstoječega ekološkega otoka Izvajanje ukrepov v sodelovanju z izvajalcem lokalne javne službe, ki zmanjšujejo količino mešanih komunalnih odpadkov že na izvoru	
6.	Priključitev komunalnih, industrijskih in padavinskih odpadnih vod na javno kanalizacijo	Priključitev na Centralno čistilno napravo Domžale - Kamnik	
7.	Postopna vzpostavitev ciljnega spremljanja porabe energije	Postavitev kalorimetrov Nabava programske opreme ciljnega spremljanja energije	
8.	Zmanjšanje relativnega ogljičnega odtisa družbe za najmanj 10 % glede na triletno povprečje 2014–2016	Ukrepi za zmanjševanje porabe goriva in energentov Vzpostavitev trajnostnih oblik mobilnosti	
9.	Zamenjava obstoječe razsvetljave v parkirni hiši z LED tehnologijo	Zamenjava obstoječe razsvetljave z varčnejšo (LED) razsvetljavo	
10.	Izvajanje ukrepov iz akcijskega načrta upravljanja prostoživečih živalskih vrst (zlasti ptic)	Upravljanje živalskih habitatov (zlasti ptic) v okolici letališča	

Varstvo pred hrupom

Hrup je pomemben okoljski vidik, ki ga skrbno upravljamo. Okoljevarstveno dovoljenje za emisije hrupa zaradi obratovanja ljubljanskega letališča imamo do 30. 11. 2020. Glavni vir hrupa na območju letališča so letalske operacije na vzletno pristajalni stezi. Sistematičen pristop k spremljanju hrupa smo s kontinuiranimi meritvami hrupa v neposredni okolici letališča vzpostavili decembra 2008. Zagotovili smo merilne terminale v štirih najbolj izpostavljenih naseljih pod pristajalnimi oziroma vzletnimi ravninami. Lokacije opravljanja meritev so določene na osnovi predhodnih ročnih meritev hrupa v okolici letališča:

- lokacija 1: Merilno mesto Šenčur 1 – antena DWOR – Kontrola zračnega prometa Slovenije, d. o. o.;
- lokacija 2: Merilno mesto Lokarje ob stanovanjskem objektu na zasebnem zemljišču;
- lokacija 3: Merilno mesto Kranj, Oprešnikova ulica – pred stanovanjsko hišo na zasebnem zemljišču;
- lokacija 4: Merilno mesto Šenčur 2, Rožna ulica.

Za vir hrupa na letališču obravnavamo potniški in tovorni letalski promet. V okolici merilnih sistemov lahko zaznamo različne vire hrupa, ki so povezani z ostalim letalskim prometom. Zaznavamo še hrup manjših šolskih in športnih letal in helikopterskega prometa, občasno tudi hrup preleta letal na višjih višinah. Poleg letalskega prometa se na vseh merilnih lokacijah pojavljajo tudi drugi viri hrupa (cestni promet, dela na poljih, drugi izredni dogodki ipd.), saj so vsa merilna mesta umeščena v urbano območje. Drugih virov hrupa pri oceni vpliva na okolje ne upoštevamo. Pri ugotavljanju hrupa letalskega prometa sta pomembna parametra število poletov in čas obremenitve posameznega poleta.

Število poletov spremljamo preko letališko informacijskega sistema in merilnega sistema, ki dopolnjuje izmerjene parametre s podatki radarskega sistema. Čas trajanja posamezne obremenitve dobimo s sistemom merjenja hrupnih dogodkov. Pri vsakem preletu letala se zabeleži čas trajanja tega dogodka in se pozneje upošteva pri preračunavanju hrupnih obremenitev.

V letu 2017 je bilo po evidenci letališko informacijskega sistema izvedenih 34.444 operacij, od tega je bilo poletov letalskega prometa približno 96 %. Preostali podatki so bili maskirani z drugim hrupom ali pa jih ni bilo mogoče nedvoumno identificirati kot letalski promet.

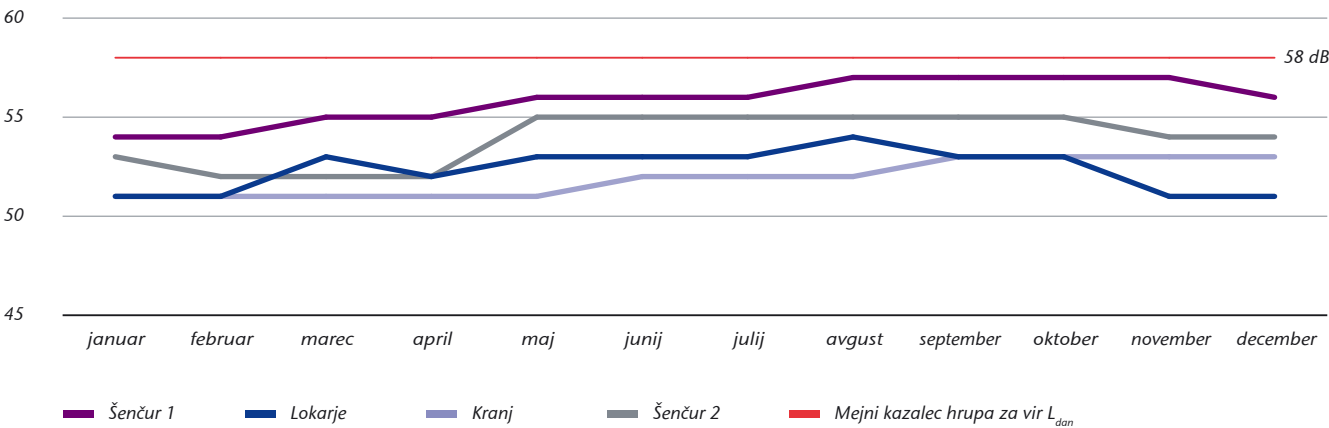
Za vir hrupa na letališču obravnavamo potniški in tovorni letalski promet. V letu 2017 je bilo po evidenci letališko informacijskega sistema izvedenih 34.444 operacij.

Slika 7: Spletna aplikacija za letalski hrup

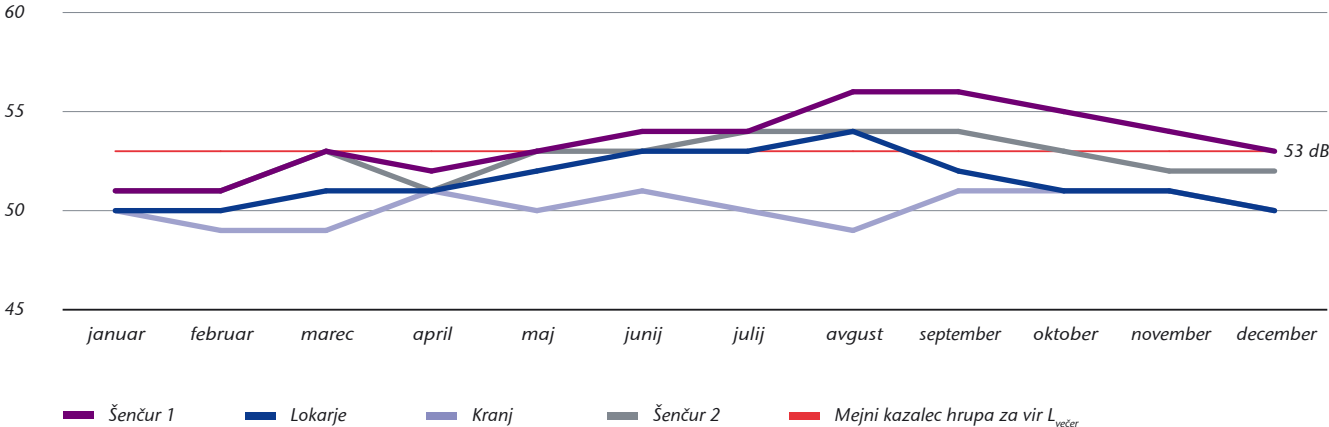

Hrup letalskega prometa na merilnih mestih v okolici letališča za leto 2017

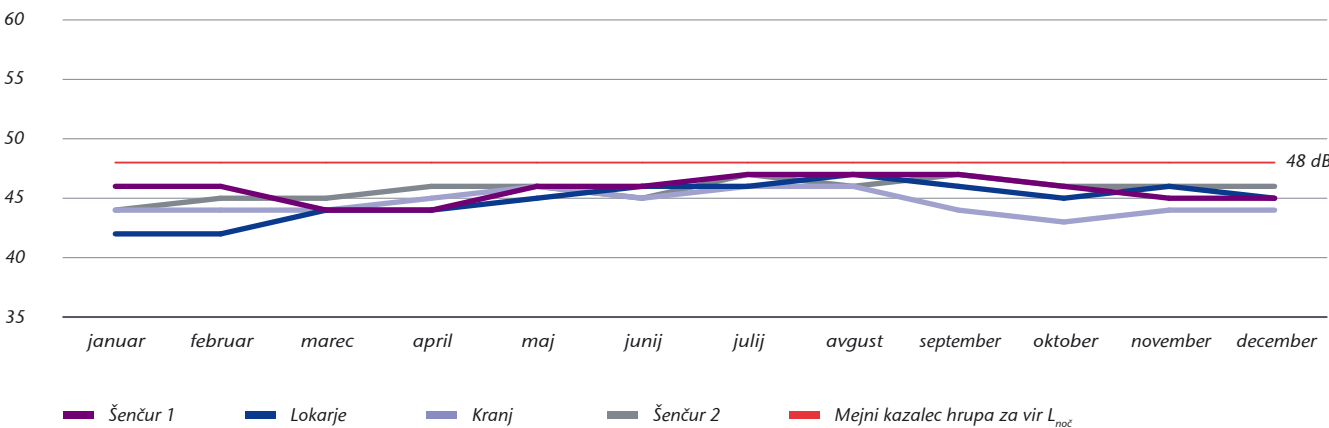
Graf 16: Gibanje povprečnih celodnevni kazalcev hrupa na merilnih mestih / Kazalec hrupa L_{dan} za leto 2017

Graf 17: Gibanje povprečnih večernih kazalcev hrupa na merilnih mestih / Kazalec hrupa za $L_{večer}$ za leto 2017

Graf 18: Gibanje povprečnih nočnih kazalcev hrupa na merilnih mestih / Kazalec hrupa za $L_{noč}$ za leto 2017

Karte hrupa

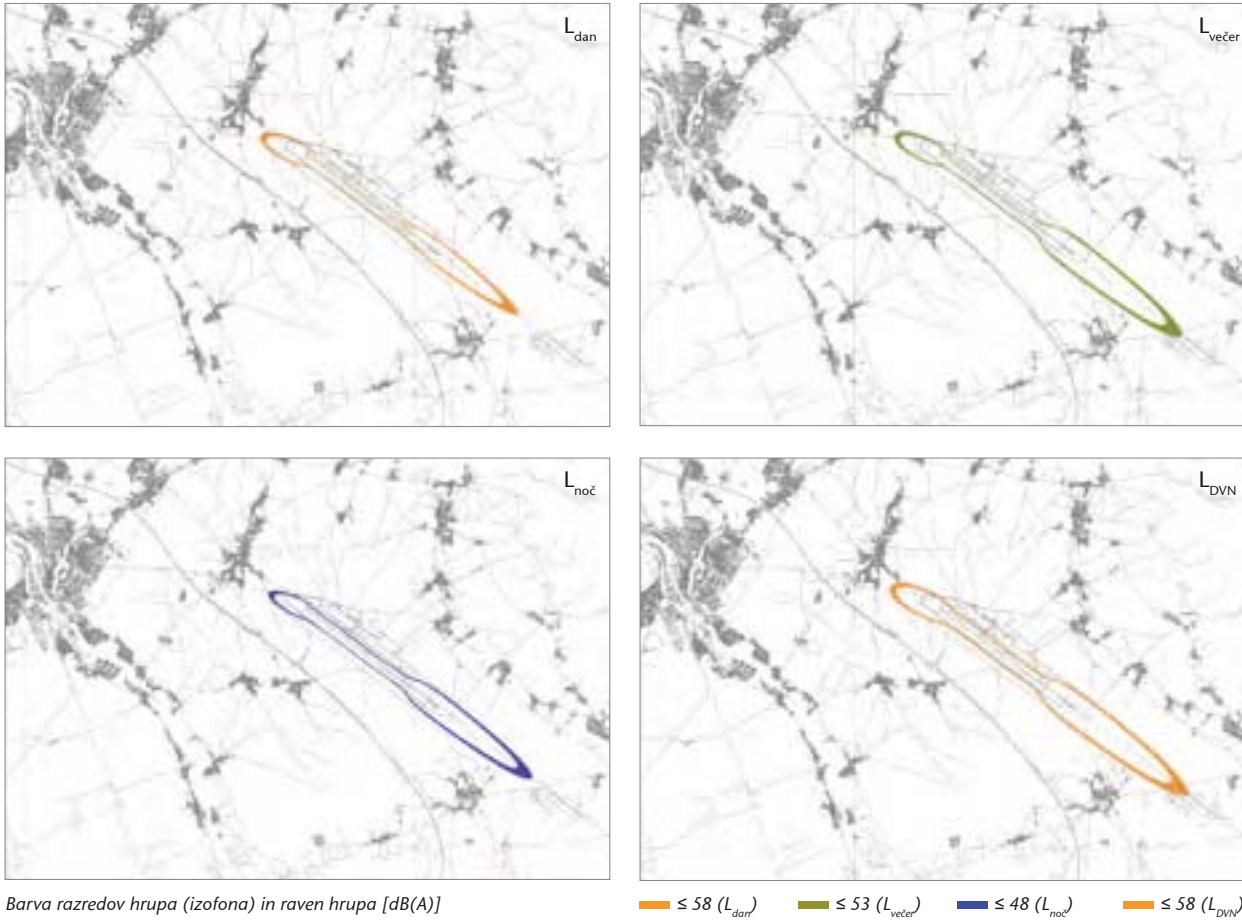
Karte hrupa izdelamo za letno povprečje in nam prikazujejo obremenitve v pasovih po 5 dB ali s posameznimi izofonami, ki prikazujejo potek mejnih ravni hrupa glede na kazalnike, ki jih predpisuje zakonodaja. Osnova za izdelavo modela širjenja hrupa v okolje so podatki o letnem številu operacij na letališču in podatki o razporeditvi posameznih operacij glede na smer in tip operacije (vzlet/pristanek). Podatki iz grafov za vse štiri lokacije nam prikazujejo mejne ravni hrupa, izmerjene in ocenjene za posamezni mesec leta. Čeprav opravljamo skupno oceno hrupa za letno obdobje, nam pove veliko o ravneh hrupa in razporeditvi hrupa v letu obremenitev s hrupom za posamezni mesec.

Meritve hrupa letalskega prometa in model širjenja hrupa (karta hrupa) za leto 2017 nam kažejo podobne obremenitve s hrupom zaradi letalskega prometa glede na hrup v letu 2016. V letu 2017 je bilo izvedenih 34.444 operacij, kar je 5 % več kot leto poprej. Povečanje števila operacij predstavlja za približno 0,2 dB(A) višje ravni hrupa. Povprečne letne obremenitve okolja s hrupom v letu 2017 niso presegle predpisanih kazalnikov hrupa v naravnem in življenjskem okolju, razen na merilnem mestu 1 (Šenčur), in sicer v večernem času. Ljubljansko letališče na podlagi uredbe, ki ureja ocenjevanje hrupa v okolju spada med letališča, ki niso večja.

Za ta letališča so zahteve za obremenitve okolja s hrupom strožje (predpisane so nižje ravni hrupa kot na večjih letališčih s prometom nad 50.000 operacij letno). Ker se zavedamo, da so kar se da nizke emisije hrupa bistvenega pomena za kakovost življenja okoliških prebivalcev, skrbimo za njihovo čim večjo obveščenost o meritvah hrupa. Tako jim poleg rednih periodičnih poročil omogočamo interaktivno aplikacijo na svoji spletni strani, prek katere lahko spremljajo kazalnike hrupa pri preletu letal nad naseljenimi kraji v fazi njihovega vzletanja in pristajanja.

Meritve hrupa letalskega prometa in model širjenja hrupa za leto 2017 nam kažejo podobne obremenitve s hrupom zaradi letalskega prometa glede na hrup v letu 2016.

Slika 8: Hrup letalskega prometa na merilnih mestih v okolici letališča za leto 2017

Varstvo zraka

Za območje letališča ni natančnih podatkov o stanju zraka, saj je najbližja merilna postaja v Kranju oddaljena sedem kilometrov. Na kakovost zraka vplivajo emisije cestnega in letalskega prometa, dejavnosti na letališču, ogrevanje objektov na območju letališča in širše. Kakovost zraka na območju je odvisna predvsem od dotoka onesnaženih mas iz smeri Ljubljane in Kranja ter vremenskih razmer. Na območju letališča je v uporabi oprema za hlajenje in klimatizacijo, ki vsebujejo ozonu škodljive snovi. S postopnim nadomeščanjem starih hladilnih naprav z novimi, ki imajo okolju prijazne freone, zmanjšujemo izpust škodljivih emisij v zrak.

Mobilnostni načrt

Z mobilnostnim načrtom želimo zaposlene, poslovne partnerje ter potnike in obiskovalce letališča spodbuditi k spremembi potovalnih navad, zmanjševanju potovalnih potreb, odgovorni in racionalni uporabi avtomobila ter izbiri trajnostnih prevoznih sredstev. Pri načrtu izhajamo iz dejstva, da je sedež družbe precej odmaknjen od mestnih središč (Ljubljana, Kranj) in najbližjih vasi. Letališče je z bližnjimi kraji sicer povezano s sredstvi javnega prevoza, a jih zaposleni zaradi izmenske narave dela ne morejo uporabljati. Zaposleni za prevoz na delo večinoma uporabljajo avtomobile, saj je prometna infrastruktura precej neprijazna za druge načine trajnostnega dostopa – hojo in kolesarjenje. Trajnostne oblike prevoza na delo uporablja le 8,5 % zaposlenih (spletna anketa zaposlenih, junij 2016).

- Ključni (merljivi) cilji mobilnostnega načrta do konca leta 2018 so:
- zmanjšati ogljični odtis službenih potovanj z avtomobili za 25 % (povprečje 2016–2018);
 - opraviti 20 % avtomobilskih službenih potovanj z električnimi vozili (koncept souporabe vozil);
 - spodbuditi 2–5 % potnikov k souporabi električnih vozil.
- Vse ključne cilje izvajamo operativno preko akcijskega načrta, v katerem so opredeljeni ukrepi, ki so razvrščeni v naslednje skupine:
- promocija in informiranje o mobilnostnem načrtu;
 - zmanjševanje potreb po potovanjih;
 - spodbujanje trajnostnih oblik prevoza;
 - investicije v infrastrukturo in prevozna sredstva.

Raba energije

Med pomembnimi okoljskimi zavezami družbe so učinkovita raba energije, raba obnovljivih virov energije oziroma raba okolju prijaznejših energentov, zmanjšanje emisij ogljikovega dioksida in emisij drugih toplogrednih plinov. Definirali smo ključne kazalnike energetske učinkovitosti. Kontinuirano merimo rabo goriv in energije. S centralnim nadzornim sistemom zagotavljamo optimalno ogrevanje in s tem posredno zmanjšujemo količino toplogrednih plinov.

Leta 2017 smo porabili 7.607.786 kWh električne energije, ki je 100-% proizvedena iz obnovljivih virov energije (energija iz hidroelektrarn).

Leta 2017 smo porabili 363.583 m³ zemeljskega plina (ZP), 12.943 litrov utekočinjenega naftnega plina (UNP), 173.582 litrov dizla in plinskega olja, 11.833 litrov bencina in 2393 litrov kerozina. Uporabo kurilnega olja (ELKO) smo v celoti opustili in je le še v funkciji rezervnega energenta (v primeru zaustavitve dobave ZP).

Programska shema
Airport Carbon Accreditation

V programu certificiranja za zmanjševanje toplogrednih vplivov, ki poteka pod okriljem združenja evropskih letališč (ACI Europe), smo julija 2017 obnovili Certifikat Airport Carbon Accreditation na drugi stopnji. V primerjavi s povprečjem preteklih treh let (2014–2016) smo absolutno količino izpustov CO₂ zmanjšali za 10 %. Upoštevaajoč podatke o številu potnikov in teži tovora za leto 2017, pa so se izpusti v primerjavi z obdobjem 2014–2016 zmanjšali kar za 25,1 % na posameznega potnika oziroma za 28,9 % na 100 kg tovora.

V primerjavi z obdobjem 2014–2016 se je relativni ogljični odtis v kg CO₂ na 100 kg tovora zmanjšal za 28,9 %.

Pri svoji dejavnosti uporabljamo električno energijo iz javnega omrežja. Pristojni upravitelj distribucijskega električnega omrežja je na letališču v postopku izgradnje nove visokonapetostne postaje (110kV/20kV), ki bo zgrajena v dveh fazah. V prvi fazi bo opremljen 20-kV del postaje, ki bo priključen na dva obstoječa 20-kV kablovoda (RP Labore, RP Primskovo) z zmogljivostjo 10 MW, kar je trenutno dovolj za potrebe celotnega letališkega kompleksa. Ker pa je v pripravi veliko razvojnih projektov, se lahko potreba po električni moči hitro poveča. Upravitelj zato v drugi fazi izgradnje do konca leta 2021 načrtuje namestitev opreme 110kV/20kV in priključitev le-te na 110-kV distribucijsko omrežje, s tem pa se bo zmogljivost distribucijskega omrežja povečala na 2 x 20 MW. Fraport Slovenija bo širil svoje interno 20-kV omrežje in transformatorske postaje v skladu z gradnjo objektov, ki so namenjeni letališkim dejavnostim. V letu 2017 smo zaključili projekt postavitve kalorimetrov po posameznih objektih z namenom ciljnega spremljanja rabe energije.

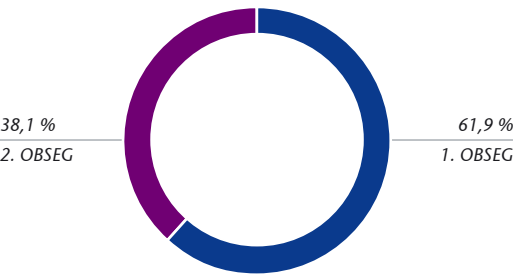
Vlaganja v t. i. pametne merilnike in ustrezno programsko opremo bomo tudi v prihodnje nadaljevali. V prihodnosti načrtujemo naslednje investicije na energetskei infrastrukturi:

- izgradnja novega centralnega energetskega objekta modulne zasnove zaradi možnosti nadaljnjih širitiv (npr. plinska kotlovnica s kogeneracijskim postrojenjem);
- razširitev daljinskega omrežja tako toplovoda kot hladnovoda;
- priključitev starih in novih objektov na daljinsko omrežje;
- postopna ukinitve lokalnih potratnih hladilnih sistemov;
- v fazi priključevanja novih objektov povečevati moč centralnega energetskega objekta z nameščanjem npr. toplotnih črpalk s podtalnico kot virom;
- predstavitev hladilno energetske postaje 2 na mesto centralnega energetskega objekta;
- širitev plinovodnega omrežja;
- zaradi zanesljivosti dobave energenta zagotoviti ustrezen redundantni energent.

Tabela 11: Izračun ogljičnega odtisa 1. in 2. obsega za leto 2017

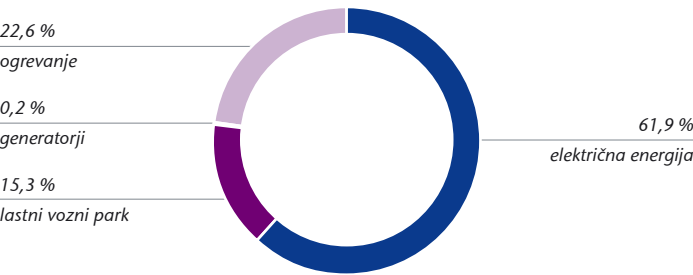
Obseg / Vir emisije:	t CO ₂	%
1. OBSEG	1.206,938	38,1
Neposredne emisije (izgorevanje goriv)		
Ogrevanje - stacionarni vir	715,119	22,6
ELKO	0,000	0,0
UNP	20,432	0,6
ZP	694,687	22,0
Generatorji - stacionarni vir	6,660	0,2
Plinsko olje	6,660	0,2
Lastni vozni park - mobilni vir (vključene tudi službene poti)	485,159	15,3
Dizel	451,887	14,3
Bencin	27,237	0,8
Kerozin	6,035	0,2
2. OBSEG	1.961,605	61,9
Posredne emisije (poraba nabavljene električne energije)		
Električna energija	1.961,605	61,9
1. OBSEG + 2. OBSEG	3.168,543	100,0

Graf 19: Delež 1. in 2. obsega emisij v izračunu ogljičnega odtisa za leto 2017

V primerjavi z obdobjem 2014–2016 smo absolutno količino izpustov CO₂ zmanjšali za 10 %.

Graf 20: Ogljični odtis posameznih virov emisij (1. in 2. obseg) za leto 2017

Graf 21: Ogljični odtis porabe energentov in goriv za leto 2017

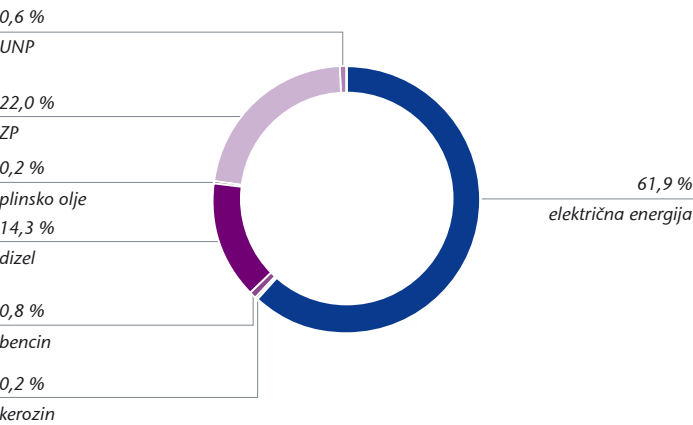
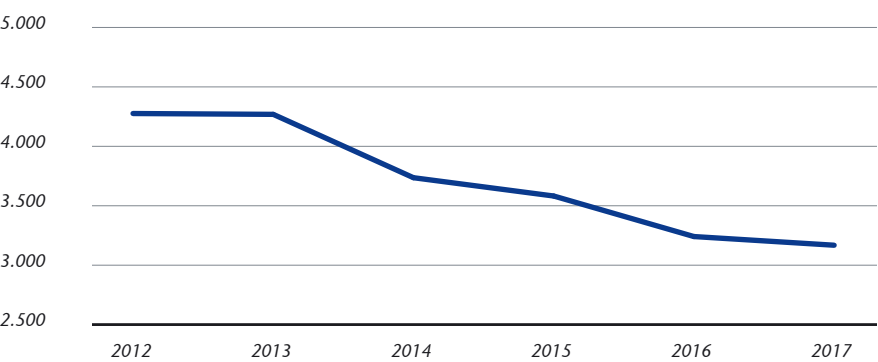

Tabela 12: Ogljični odtis v letih 2012–2017

Kategorija podatka	Leto -5 (2012)	Leto -4 (2013)	Leto -3 (2014)	Leto -2 (2015)	Leto -1 (2016)	Povprečje (2014–2016)	Leto 0 (2017)	% zmanjšanje ogljčnega odtisa *
Absolutni ogljični odtis (t CO ₂) *	4.276,54	4.268,82	3.735,97	3.581,88	3.240,86	3.519,57	3.168,54	-10,0 %
Število potnikov	1.198.911	1.321.153	1.338.619	1.464.579	1.411.476	1.404.891	1.688.558	-
Teža tovora (v tonah / 100 kg tovora)	170.310	177.770	189.830	188.520	198.020	192.123	243.140	-
Relativni ogljični odtis (kg CO ₂ / potnika)	3,57	3,23	2,79	2,45	2,30	2,51	1,88	-25,1 %
Relativni ogljični odtis (kg CO ₂ / 100 kg tovora)	2,51	2,40	1,97	1,90	1,64	1,83	1,30	-28,9 %
Emisijski faktor za elektriko **	0,50	0,50	0,49	0,42	0,38	-	0,35	-

* Glede na povprečje 2014–2016
** V letu 2017 smo preračunali količine emisij CO₂ za obdobje 2012–2016 na nove vrednosti, ki upoštevajo povprečno vrednost faktorjev triletnega obdobja pred letom, za katerega se izračuna ogljični odtis. Do leta 2017 smo upoštevali vrednost faktorja za elektriko 0,55, ki je izhajala iz povprečnega faktorja za obdobje 2002–2008 in takratnega energijskega miksa Slovenije. Ker pa se je ta bistveno spremenil v zadnjem desetletju, smo spremenili metodologijo določitve faktorja kot povprečje preteklih treh let, tudi za historična leta.

Graf 22: Absolutni ogljični odtis v letih 2012–2017 (v t CO₂)

V primerjavi z obdobjem 2014–2016 se je relativni ogljični odtis v kg CO₂ na potnika zmanjšal za 25,1 %.

Ravnanje z odpadki

Pri naših aktivnostih nastajajo raznovrstni odpadki, ki jih v skladu s konceptom krožnega gospodarstva obravnavamo kot surovine. Po evropski hierarhiji ravnanja z odpadki prednostno skrbimo za zmanjševanje nastanka odpadka (prizadevanje Zelene ekipe in drugih ukrepov), sledita ponovna uporaba materialov in reciklaža, šele nato druge oblike ravnanja z odpadki. S sistemom ravnanja z odpadki zasledujemo naslednje cilje:

- preprečiti oziroma zmanjšati nastanek odpadka;
- zmanjšati količino mešanih komunalnih odpadkov;
- povečati količino zbranih odpadkov, ki se predelajo;
- preprečiti mešanje nevarnih odpadkov z nenevarnimi;
- ohraniti naše okolje čisto tudi za prihodnje rodove.

Glede na vir nastanka odpadkov lahko družbo razdelimo v tri sklope, in sicer:

- upravni del;
- vzdrževalno-operativni del;
- letalski del.

Vsi odpadki se zbirajo in ustrezno ločujejo na območjih posameznih sklopov dejavnosti. Za zagotavljanje ločevanja odpadkov imamo centralni ekološki otok na prostem oziroma v ograjenem prostoru (za odpadni papir in karton, mešano embalažo, odpadno steklo, odpadno železo, biorazgradljive kuhinjske odpadke oziroma mešane komunalne odpadke) in druga manjša ekološka zbirna mesta (za nekatere druge vrste odpadkov, kot so lesena embalaža, večji karton, večje količine folije, svetila, kartuše, odpadna olja, absorbenti, oljni filtri, iztrošene baterije, zavržena električna in elektronska oprema, izrabljene gume idr.).

Ustrezno ločene odpadke po frakcijah predajamo prevzemnikom odpadkov, ki imajo potrebna dovoljenja ali potrdila o vpisu v ustrezne evidence s strani Agencije RS za okolje. Določena količina letalskih odpadkov (t. i. odpadki 1. kategorije) gre v sežig. V letu 2018 bo zgrajen novi centralni ekološki otok z ustrezno komunalno opremo in tehnologijo, s čimer bo zagotovljena višja kakovost ravnanja z odpadki, zlasti z vidika ločevanja odpadkov že na izvoru (pri predaji odpadkov na ekološki otok). V tabeli 13 so prikazani zbrani odpadki po frakcijah. Pri razlagi dinamike nastajanja odpadkov je treba upoštevati veliko konjunkturo potniškega prometa v letu 2017, ki pa zaradi našega skrbnega upravljanja odpadkov ne kaže enakega porasta (porast 11,1 % glede na leto 2016 - upoštevane gospodinjске frakcije), kot je bila rast števila potnikov (19,6 %). Kljub temu pa zaostajamo za izvedbenim okoljskim ciljem (40 % zmanjšanje količine mešanih komunalnih odpadkov glede na izhodiščno leto 2015), zato se bomo v letih 2018 in 2019 še posebej posvetili tej tematiki in skušali doseči zastavljeni cilj. Hkrati se kaže negativen trend pri zbrani embalaži v primerjavi z letom 2015 (-6,4 %), kar pomeni manjši odstotek ločevanja pri mešanih komunalnih odpadkih.

Gradbeni odpadki v strukturi običajno predstavljajo največji delež. V prihodnje načrtujemo kontinuirano vlaganje v letališko infrastrukturo, zato bomo upravljanju gradbenih odpadkov namenili posebno skrb.

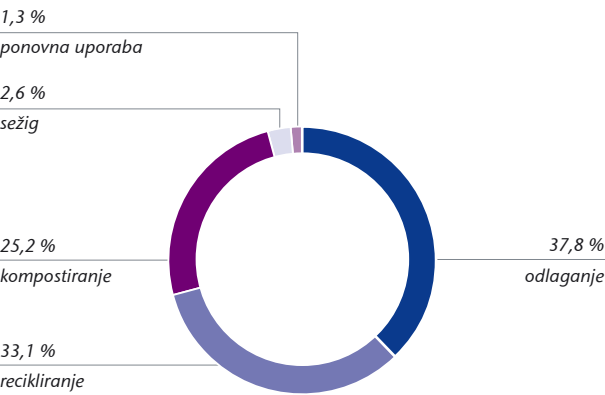
Ker ne želimo povečevati ekonomskega razvoja družbe na račun povečevanja okoljskega odtisa, toliko več naporov vlagamo v ponovno uporabo odpadnih materialov in reciklažo. Tako skušamo v čim večji meri zapirati snovne zanke, kar je prikazano v tabeli 14.

Tabela 14: Načini ravnanja z odpadki v letu 2017

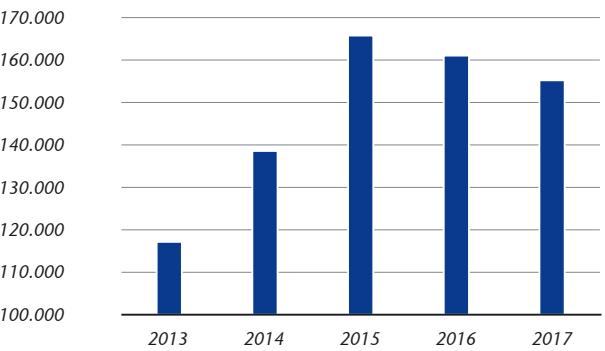
Vrsta ravnanja z odpadki	v kg
Kompostiranje	119.021
Ponovna uporaba	6.240
Recikliranje	156.277
Sežig	12.568
Odlaganje	178.600
Skupaj	472.706

Gradbeni odpadki v strukturi odpadkov, ki nastanejo na ljubljanskem letališču, običajno predstavljajo največji delež. Njihov obseg je odvisen od letnih gradbenih investicij v prenovo in posodobitev letališča. V letu 2017 tovrstnih investicij ni bilo, zato tudi teh odpadkov ne beležimo. V prihodnje načrtujemo kontinuirano vlaganje v letališko infrastrukturo, zato bomo upravljanju gradbenih odpadkov namenili posebno skrb.

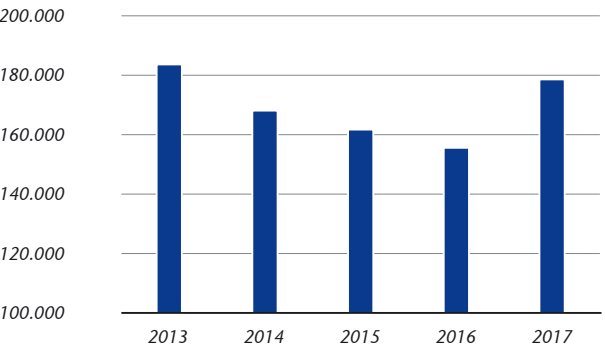
Graf 23: Vrsta ravnanja z odpadki v letu 2017

Graf 24: Zbrana embalaža v letih 2013–2017 (v kg)

Graf 25: Zbrani mešani komunalni odpadki v letih 2013–2017 (v kg)

Pri razlagi dinamike nastajanja odpadkov je treba upoštevati veliko konjunkturo potniškega prometa v letu 2017, ki pa zaradi našega skrbnega upravljanja odpadkov ne kaže enakega porasta (11,1 %), kot je bila rast števila potnikov (19,6 %).

Ravnanje z nevarnimi tekočinami, snovmi in materiali

V skladu z uredbo, ki ureja skladiščenje nevarnih tekočin v nepremičnih skladiščnih posodah, je bilo treba za skladišča z zmogljivostjo, večjo od 10 m³, sprejeti Načrt ravnanja z nevarnimi tekočinami, s katerim se določijo ukrepi za preprečevanje iztekanja ali razlitja nevarnih tekočin v okolje in načini ravnanja ob nenadzorovanem iztekanju nevarnih tekočin iz nepremičnih rezervoarjev, cevovodov ali opreme za polnjenje oziroma praznjenje rezervoarjev. V družbi imamo podzemni rezervoar z zmogljivostjo 50 m³. V njem skladiščimo ELKO, ki je v kemijskem in varnostnem smislu snov z enakimi lastnostmi kot dizelsko gorivo, glede na temperaturo destilacije pa spada v kategorijo srednjih naftnih destilatov. V avioblagovnem skladišču in delavniških prostorih se hranijo oziroma zbirajo manjše količine nevarnih snovi. Na območju letališča so postavljeni lovilci olj in maščob, ki zadržujejo iztekanja in razlitja nevarnih tekočin (npr. goriva, ostanki olj, tekočine za razleditev). Lovilci olj se stalno vzdržujejo in pregledujejo. V preteklosti smo vse obstoječe lovilce olj zamenjali z novjšimi oziroma smo jih z namestitvijo koaliscentnih filtrov prilagodili standardu SIST EN 858-2. V letu 2017 smo od nevarnih materialov porabili 140 kg barv ter 168 kg škropiv in razredčil.

Tabela 13: Zbrani odpadki v letih 2013–2017 (v kg)

Naziv odpadka	2013	2014	2015	2016	2017
Letalski odpadki I. kategorije (1)	6.806	7.690	8.414	10.604	8.804
Embalaža (papir, plastika, steklo, kovina, les)	117.170	138.580	165.770	161.046	155.228
Odpadna električna in elektronska oprema	1.420	3.097	1.454	5.316	7.026
Mešani komunalni odpadki	183.640	168.100	161.720	155.580	178.600
Biorazgradljivi kuhinjski odpadki	3.270	3.744	3.420	809	4.021
Izrabljene gume	2.504	2.898	3.205	2.507	3.620
Greznični mulj	64.890	108.000	159.000	76.500	115.000
Drugi odpadki	3.500	2.480	6.656	9.821	407
Gradbeni odpadki	8.421.412	280.720	327.939	503.555	0
Nearni odpadki – skupaj (2)	46.350	6.930	8.868	15.053	4.587
Nenevarni odpadki – skupaj (3)	8.751.456	700.689	820.296	900.081	459.315
SKUPAJ (1+2+3)	8.804.612	715.309	837.578	925.738	472.706

Oskrba s pitno vodo

Oskrba s pitno vodo se v kompleksu letališča opravlja preko dveh glavnih virov iz smeri Krvavca in Kranja. Znotraj letališkega kompleksa so primarni dovodi povezani v interni sekundarni vodovodni sistem. Z več viri je zagotovljena tudi redundanca. Za zagotavljanje požarne vode oziroma napajanje hidrantov je zgrajen požarni bazen s kapaciteto 300 m². Razvod vodovodnega omrežja poteka v koridorjih cest s stranskimi odcepi do posameznih objektov oziroma zazidalnih karejev. Leta 2018 bo zagotovljen še tretji vodni vir iz smeri Adergasa.

Odvajanje odpadnih voda

V družbi odgovorno ravnamo z vsemi kategorijami odpadne vode. Ker priklop na najbližjo centralno čistilno napravo v letu 2017 še ni bil mogoč, smo bili še upravljavci male komunalne čistilne naprave (MKČN) z zmogljivostjo 1900 PE, v kateri se čistijo:

- komunalne odpadne vode, katerih delež se ocenjuje na več kot 90 % celotne količine odpadnih voda, ki nastajajo v različnih objektih letališča;
- industrijske odpadne vode, ki nastajajo na različnih lokacijah;
- meteorne odpadne vode z utrjenih površin.

Vse komunalne odpadne vode iz kompleksa letališča se združujejo v skupni kanalizacijski kolektor, ki se zaključi v obstoječi MKČN. Zgrajen je tudi povezovalni kolektor od obstoječe MKČN do priključka Spodnji Brnik. V MKČN, za katero imamo veljavno okoljevarstveno dovoljenje do 21. 10. 2019, poteka prečiščevanje fekalij iz letališkega kompleksa in iz letal. V njej se zbirajo in prečistijo tudi odpadne tekočine, ki nastajajo pri postopku razleditve letal in so pomešane s tekočino za razleditev. Postopek opravljamo na glavni letališki ploščadi. Odpadne tekočine se stekajo v podzemni rezervoar pod njo, od tam pa kontrolirano potujejo do MKČN. V postopkih prečiščevanja v MKČN nastaja greznični mulj, ki ga prevzema in najprej predeluje lokalno komunalno podjetje. Na MKČN izvajalec javne službe redno izvaja obratovalni monitoring odpadnih voda. Na iztoku iz MKČN zagotavljamo predpisane mejne vrednosti:

- BPK₅: 30 mg/l O₂;
- KPK: 150 mg/l O₂.

Odvajanje meteornih vod iz čistih površin (strehe objektov) se vrši preko ponikanja v obstoječi teren. Odvajanje meteornih vod iz onesnaženih površin, kot so ceste, parkirišča, letališka ploščad, se vrši preko kanalizacijskega sistema, na katerem so vgrajeni ustrezni lovilci olj in maščob in s ponikanjem v obstoječi teren.

Na širšem območju letališča ni vodotokov. Potok Reka teče zahodno od lokacije MKČN skozi naselji Spodnji Brnik in Lahovče in je oddaljen več kot dva kilometra. Reka Sava teče južno od MKČN in je oddaljena več kot štiri kilometre. Ker v bližini ni vodotokov in sestava tal omogoča dobro ponikanje, se očiščena odpadna voda iz MKČN preko rastlinskega čistilnega polja, tako kot meteorne vode iz objektov letališča, odvaja posredno v vode preko ponikovalnic. Območje ponikanja ni niti na vodovarstvenem območju niti na prispevnem območju kopalnih voda. Širše območje letališča prav tako ne leži v območju Natura 2000.

1. junija se je celoten kompleks letališča priključil na centralno čistilno napravo Domžale - Kamnik. Obstoječa MKČN bo ukinjena in odstranjena. Do leta 2019 je predvidena razširitev fekalnega kolektorja, na katerega bo mogoče priključiti vse novonastale objekte na območju letališča.

1. junija 2018 se je celoten kompleks letališča priključil na centralno čistilno napravo Domžale - Kamnik.

Zavedamo se potencialnih okoljskih tveganj in nevarnosti za okolje. Vzpostavljene imamo postopke za pripravljenost in odziv na izredne razmere.

Elektromagnetno sevanje

Na območju letališča so locirani naslednji viri elektromagnetnega sevanja: bazne postaje za mobilno telefonijo, radar za nadzor letalskega prometa in transformatorske postaje za elektroenergetsko oskrbo območja letališča.

Svetlobno onesnaževanje

Na območju letališča se osvetljujejo predvsem parkirne in prometne površine (interne ceste), pa tudi vzletno pristajalna steza, ki ima svetlobno-navigacijski sistem za delovanje letališča.

Nepredvideni okoljski dogodki

Prepoznavamo morebitne situacije, ki lahko privedejo do izrednih razmer in nesreč v okolju. V zvezi s tem imamo vzpostavljene postopke za pripravljenost in odziv na izredne razmere.

Najpomembnejši dokumenti, kjer so opisani načini ukrepanja ob nastanku izrednih dogodkov, so naslednji:

- Načrt zaščite in reševanja v primeru izrednih varnostnih dogodkov na letališču;
- Obratni načrt zaščite in reševanja ob nesreči zrakoplova na letališču;
- Požarni red;
- Izvlečki iz Požarnega reda;
- Evakuacijski načrti;
- Načrt ravnanja z nevarnimi tekočinami;
- Poslovnik za obratovanje male komunalne čistilne naprave, lovilcev olj in maščob;
- Sheme obveščanja.

Zavedamo se tudi potencialnih okoljskih tveganj in nevarnosti za okolje. Posamezna okoljska tveganja so opredeljena v okviru sistema upravljanja tveganj. V letu 2017 je bilo 22 razlitij nevarnih snovi (v letu 2016 pa 19). Tovrstne nesreče delimo na majhna razlitja do 5 m² in na večja razlitja, ki presegajo 5 m². Od 22 razlitij je bilo 18 malih razlitij (v povprečju tri litre snovi) in 4 večja (v povprečju 100 litrov snovi). Vsa razlitja smo nemudoma sanirali z absorpcijskim sredstvom in očistili z visokoučinkovitim čistilnim in gasilnim sredstvom za dekontaminacijo okolja z mineralnimi olji.

Trajnostno sobivanje s pticami

Na območju letališča je nujno nadzorovano »sobivanje« tako letal kot ptic. Preprečevanja nevarnosti trkov letal s pticami smo se lotili s popolnoma novim pristopom. Leta 2012 smo začeli opravljati dolgoročno ekološko študijo, ki je ugotavljala stanje bioloških populacij in spremljala učinkovitost ukrepov. Petletna študija je pokazala, da so za trke z letali najbolj problematične vrste navadna kanja, navadna postovka in siva vrana. Iščemo in uvajamo načine, ki temeljijo na sodobnih sistemih opazovanja in beleženja ter »mehkih« pristopih preusmerjanja ptic, na primer s posegi v okolje, ki jim ponuja hrano. Skladno s priporočili študije smo poskrbeli za ustreznejša tehnična sredstva in usposabljanje kadrov za izvajanje spremljanja ter odvrčanja prostoživečih živali na varen in učinkovit, obenem pa etično in zakonsko sprejemljiv način. Kot skrajno možnost imamo v naboru preventivnih ukrepov tudi odstrel ptic.

Da bi še dodatno opozorili na dejavnost družbe, ki na trajnosten način omogoča varnost na letališču, se udeležujemo izobraževanj in spoznavamo novosti na področju upravljanja ptic in drugih prostoživečih živalskih vrst. Letno poročilo trkov ptic temelji na podatkih iz dokumentacijskega sistema SMS Galiot, katerih osnova so vpisana varnostna poročila o trkih ptic z letali. Tehnika normalizacije števila potrjenih trkov ptic omogoča določitev razmerja potrjenih trkov ptic, če se število premikov letal spreminja. Podatek je primerljiv z drugimi letališči.

Kanja po oceni tveganja za obdobje od 2012 do 2017 predstavlja zelo visoko verjetnost za nastanek trka z letalom, ki ima lahko visoko posledičnost zaradi svoje velikosti oziroma teže.

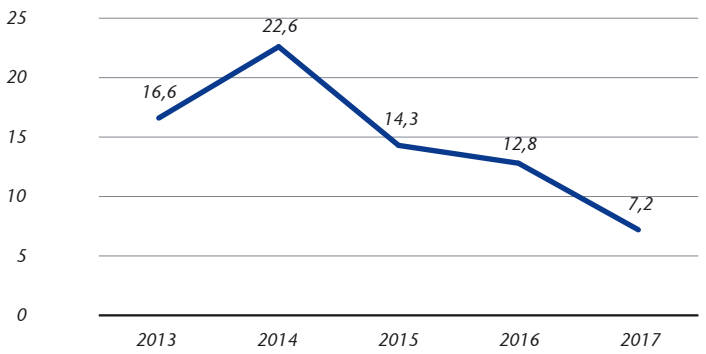
Dovoljenja in ugotovitve organov nadzora

Marca 2017 je družba pridobila pravico za odstrel ptic za obdobje 5 let in 9 mesecev. Odločba Agencije RS za okolje je tudi podlaga za izvajanje ukrepa prestavljanja gnezd ptičev v času, ko ni gnezdenja. Kvota letnega odstrela v letu 2017 ni bila dosežena. Glede na oceno tveganja je razviden trend upadanja števila trkov s pticami, kar kaže na uspešnost aktivnosti na tem področju. Agencija za civilno letalstvo RS je marca in novembra 2017 ugotovila, da zagotavljamo letališko službo za zmanjšanje nevarnosti družbe, ki jih povzročajo ptice na ljubljanskem letališču, in da svoje delo opravljamo skladno z Akcijskim načrtom upravljanja prostoživečih živalskih vrst.

Tabela 15: Število potrjenih trkov ptic v coni letališča A v letih 2013–2017

Leto/mesec	2013	2014	2015	2016	2017
Januar	0	0	0	0	0
Februar	0	1	1	0	1
Marec	1	1	3	2	0
April	3	4	1	4	3
Maj	3	6	8	7	2
Junij	3	6	1	6	3
Julij	11	26	12	16	5
Avgust	23	22	13	5	5
September	5	3	7	1	5
Oktober	2	1	1	1	0
November	2	1	0	0	1
December	2	0	0	0	0
Skupaj	55	71	47	42	25

Graf 26: Razmerje potrjenih trkov ptic v letih 2013–2017 na 10.000 letalskih operacij

Leta 2012 smo začeli opravljati dolgoročno ekološko študijo, ki je ugotavljala stanje bioloških populacij in spremljala učinkovitost ukrepov.

Nagrada za najboljše trajnostno poročilo 2016

Družba Fraport Slovenija je prejela nagrado za najboljše letno poročilo na področju trajnostnega razvoja na 18. tekmovanju za strokovne nagrade na področju poslovnega in računovodskega poročanja, ki ga organizira slovenski časnik Finance. Nagrado sta na podelitvi novembra 2017 sprejela poslovodni direktor Zmago Skobir in strokovni sodelavec za varstvo okolja Primož Primožič, ki je odgovoren za pripravo poročila.

Tekmovanje je platforma za najvišje standarde v pripravi letnih poročil. Poročila ocenjuje neodvisna komisija, in sicer posamezna področja vsebine poročila in komunikacijski vidik. S poročanjem želimo širši javnosti predstaviti naš odnos do trajnostnega razvoja, naše trajnostne prakse in hkrati razvojne načrte.

V Fraportu Slovenija se zavedamo, da kot del letalske industrije v svoji aktivni vlogi pri zagotavljanju javnega interesa varnega, rednega in nemotenega zračnega prometa vplivamo na okolje v ekonomskem, družbenem in okoljevarstvenem smislu. Del te naše trajnostne zaobljube je tudi letno trajnostno poročilo, v katerem sistematično in pregledno zberemo vsa naša prizadevanja v smeri trajnostnega razvoja. Poročilo za leto 2016 je naše drugo tovrstno poročilo, pri poročanju smo se osredotočili predvsem na naš trajnostni odnos do okolja, odnose s potniki, poslovnimi partnerji in obiskovalci, na strategijo trajnostnega komuniciranja, odnose z zaposlenimi in dobavitelji ter naše družbeno odgovorne projekte. Za sprejetje trajnostne strategije in programa je odgovorno najvišje vodstvo. V implementacijo trajnostnega programa smo vključeni vsi zaposleni, v skladu z našimi pooblastili in odgovornostmi, medtem ko poročilo pripravijo odgovorni za posamezna področja, skupaj z zaposlenimi, projektnimi skupinami in odbori.

Zmago Skobir, poslovodni direktor, časnik Finance 15. 11. 2017

1.000

obiskovalcem vsako leto na ogledih približujemo letališki svet.

Družbeno odgovorni projekti

Prizadevamo si, da so projekti in posamezniki, ki jim pomagamo, asociativno povezani z našo dejavnostjo in družbenim okoljem, v katerem delujemo, v njih pa vedno iščemo pomen, ki je širši od komercialnega in ki ima tako kratkoročne kot dolgoročne učinke za obe strani. Trdno verjamemo, da pozitivno sled lahko puščajo le projekti, ki nastajajo partnersko in vzajemno. Sponzorske in donatorske aktivnosti družbe gradimo na treh stebrih: šport, umetniško-kulturna in humanitarna dejavnost. V nadaljevanju predstavljamo nekaj projektov, ki smo jih izvedli in podprli v letu 2017.

Ostajamo zvesti sponzorirancem

Tudi v letu 2017 smo ostali zvesti sponzorirancem in donirancem, ki jih podpiramo že več let. Na športnem področju smo nadaljevali sponzorstvo slovenskih nordijskih reprezentanc in maratona Franja. S sponzorstvom Olimpijskega komiteja Slovenije zajamemo vse športne panoge, podpiramo olimpijske vrednote in vplivamo na prepoznavnost Slovenije ter slovenskega športa v svetu. Sponzorsko podpiramo tudi osrednji poletni kulturni dogodek v prestolnici – Festival Ljubljana. Z manjšimi zneski podpiramo tudi nekatere druge športne dogodke, lokalna športna društva in nadarjene posameznike, doniramo humanitarnim, kulturnim in zdravstvenim ustanovam, društvom v sosednjih občinah in organizacijam, v katerih se udeležujejo naši zaposleni.

Vodeni ogledi

Na ogledih letališki svet približujemo ljudem, ki ne potujejo z letalom, ali tistim, ki si želijo poglobljeno spoznati njegovo zakulisje. Najpogosteje sodelujemo z vrtci, osnovnimi in srednjimi šolami ter fakultetami. Veseli smo tudi obiskov različnih društev in drugih organiziranih skupin. Pogosto nas obiščejo tudi različna prostovoljna gasilska društva, ki jih zanimajo prostori in oprema naše gasilsko-reševalne enote. Vsako leto nas na tak način obišče več tisoč obiskovalcev.

Festival zabavnega letališča

Že četrto leto zapored smo pripravili družinski dan na letališču, ki je zasnovan kot družabno-izobraževalna prireditev. Na festival, ki ima vsako leto več obiskovalcev, tokrat jih je bilo več kot 1.000, smo povabili zaposlene in upokoјence družbe, zaposlene drugih na letališču prisotnih podjetij, njihove družine in prijatelje. Poleg bogate zemljepisno in pustolovsko obarvane animacije za otroke so se na prireditvi predstavili še različne letališke službe in sredstva. Predstavniki Adria Airways Tehnike so pokazali, kako se vzdržuje letala, svoje delo je predstavila tudi helikopterska nujna medicinska pomoč. Tudi tokrat smo izvedli družinske igre, s katerimi smo želeli kot družini prijazno podjetje obiskovalce spodbuditi k skupnemu spoznavanju letališča. Za vse udeležence smo v zakulisju letališča organizirali krajše vodene ogledе.

Družabne prireditve za zaposlene

Družba spodbuja druženje in gradnjo neformalnih odnosov med zaposlenimi, zato spodbuja različne vrste družabnih dogodkov. Tako vsako leto organiziramo športne dogodke, tradicionalno novoletno zabavo za zaposlene in obdarovanje njihovih otrok z Dedkom Mrazom ter večdnevne izlete. V aktivnosti vedno vpletamo letališke vsebine, pa tudi za prireditvene prostore pogosto uporabljamo letališko lokacijo (hangarji, terminal itd.).

Posluh za socialne stiske zaposlenih

Redno dodeljujemo solidarnostne pomoči v primerih smrti zaposlenih ali smrti družinskih članov, ki so jih vzdrževali. Imamo posluh za socialne stiske zaposlenih, kar se odraža v takojšnjem odzivu in dodelitvi denarne pomoči pri elementarnih nesrečah in dodelitvi dodatnih dni dopusta zaposlenim, ki so bili udeleženi v nesrečah ali so pri njih pomagali. Na novoletni zabavi za zaposlene smo pobirali participacijo. Izkupiček smo namenili otrokom pokojnih sodelavcev.

Sončkova stojnica

Pred veliko nočjo in med decembrskimi prazniki je v potniškem terminalu organizirana Sončkova stojnica. Izdelki, ki so jih ročno izdelale osebe s cerebralno paralizo iz Centra Sonček Kranj, so idealno darilo (voščilnice, lutke, okraski ...) za omenjene praznične dni in so namenjeni potnikom, obiskovalcem ter zaposlenim na letališču. Izkupiček od prodaje stojničnih izdelkov je namenjen osebam z invalidnostjo, zaposlenim v Sončkovih varstveno-delovnih centrih, kot nagrada za njihovo delo. Z opisanimi aktivnostmi želi družba nadgraditi že nekajletno sodelovanje z Zvezjo Sonček.

Družba društvu občasno pomaga z donacijami, v podporo društvu pa na različne načine vključuje tudi svoje zaposlene.

Na festival zabavnega letališča povabimo zaposlene in upokoјence družbe, zaposlene drugih na letališču prisotnih podjetij, njihove družine in prijatelje.

S knjigami širimo glas o Sloveniji v svet

S projektom izmenjave knjig, bolj poznanim pod imenom »Book Crossing«, širimo bralno kulturo. Dve točki v potniškem terminalu smo opremili z regaloma, v katerih lahko potniki najdejo knjige o Sloveniji in drugo slovensko literaturo v slovenščini in angleščini ter knjige v različnih jezikih, ki jih potniki lahko vzamejo s seboj ali pa pustijo za druge potnike. Namen projekta je širiti glas o Sloveniji kot prijetni deželi v svet in hkrati spodbujati bralne navade potnikov. Izdali smo tudi pesniško zbirko Dotiki daljav v sodelovanju z Društvom Prešernovih nagrajencev Kranj. V zbirki je 24 pesmi Prešernovih nagrajencev v slovenskem jeziku in dvanajstih drugih jezikih. Pesmi in jezik prevoda so izbrali avtorji sami. Zbirka je na voljo potnikom v terminalu in je odlično sprejeta.

Bogata likovna zbirka Fraporta Slovenija

Osrednje letališče neke države je lahko tudi galerijski prostor, primeren za predstavitev nacionalne umetnosti in kulture. Ker smo za letalske potnike prvi stik z našo deželo in zadnji, ko iz nje odidejo, je to poslanstvo še toliko bolj pomembno. Likovna zbirka družbe sloni na treh stebrih, predstavlja pa pomemben pregled in prezentacijo slovenske moderne umetnosti, likovnikov Gorenjske regije, v katero je vpeto letališče, velik del naše zbirke pa je ustvarilo 33 Prešernovih nagrajencev.

Prav umetnine Prešernovih nagrajencev predstavljajo najbolj žlahten in prepoznaven del naše zbirke.

France Rotar: Krogla, 1984, bron

Vsako leto organiziramo tradicionalno novoletno zabavo za zaposlene in obdarovanje njihovih otrok z Dedkom Mrazom.

Projektne skupine, odbori in drugi organi družbe

Zelena ekipa

Člani projektne skupine:
Primož Primožič, vodja
Tina Javor, namestnica vodje
Monika Jelačič
Ciril Kern
Boris Možek
Peter Pintar
Boštjan Rakovec
Taja Smolič

Odbor za izboljšave

Člani odbora za izboljšave:
Taja Smolič, vodja
Matej Arhar
Robert Bizaj
Klemen Bogataj
Teja Bubnič
Ines Lah
Biljana Marčeta
Boris Možek
Miha Rajgelj

Družini prijazno podjetje

Člani projektne skupine:
Alenka Pečnik, vodja
Klemen Denša
Drago Ilič
Lea Jarc Smole
Mojca Lovrenčec
Damjan Mirošničenko
Bogdan Novak
Martina Serdoz
Igor Vertnik
Brigita Zorec

Etični odbor

Člani etičnega odbora:
Jolanda Kovačič
Alenka Pečnik
Denis Talič

Skupina za izbor priznanja Mateja Valiča

Člani skupine za izbor:
Eva Mordej
Gojko Setnikar
Elizabeth Troha-Jugovac
Brigita Zorec

Mobing

Pooblaščenci za sprejem prijav nadlegovanja in trpinčenja na delovnem mestu:
Tomaž Prezelj
Lea Jarc Smole
Tadeja Strupi
Jana Tišler

Komisija za ugotovitev okoliščin v zvezi z domnevnim nadlegovanjem ali trpinčenjem:
Boštjan Šijanec, predsednik
Benjamin Markač
Špela Uršič

Svet delavcev

Člani sveta delavcev:
Matic Perovic, predsednik
Tomaž Prezelj, namestnik predsednika
Ciril Kern
Damijan Kos
Primož Lubej
Boris Možek
Anže Musek
Bine Perič
Miha Rajgelj
Petra Romšek
Martina Serdoz

Sindikati

Sindikat družbe Aerodrom Ljubljana
Sindikat poklicnega gasilstva Aerodrom Ljubljana
Svobodni sindikat Aerodrom Ljubljana

GRI kazalniki

Tabela 16: Kazalniki

		Stran
Organizacijski profil		
102-1	Ime organizacije	6
102-2	Dejavnosti	6
102-3	Sedež organizacije	6
102-4	Lokacije dejavnosti organizacije	6
102-5	Lastništvo in pravna oblika	6
102-6	Trgi, na katerih organizacija izvaja dejavnosti	18
102-8	Informacije o zaposlenih	2, 29, 30
102-10	Pomembne spremembe v organizaciji	8, 9
102-11	Previdnostno načelo ali pristop	46
102-13	Članstvo v združenjih	7
Strategija		
102-14	Izjava poslovnodnega direktorja	5
102-15	Ključni vplivi, tveganja in priložnosti	11
Etika in integriteta		
102-16	Poslanstvo, vizija, vrednote, standardi	10, 20, 37
102-17	Mehanizmi za reševanje etičnih vprašanj	36
Upravljanje		
102-18	Upravljavska struktura	7
102-20	Odgovornost na izvršni ravni za trajnostni razvoj	59
102-22	Sestava najvišjega organa upravljanja	7
102-23	Poslovodni direktor	7
102-28	Vrednotenje delovanja najvišjega organa upravljanja	7
102-29	Prepoznavanje in upravljanje ekonomskih, okoljskih in družbenih vplivov	11, 12, 13, 14
102-30	Učinkovitost procesov upravljanja s tveganji	21
102-31	Pregled ekonomskih, okoljskih in družbenih področij/tem	26
102-32	Vloga najvišjega organa upravljanja pri trajnostnem poročanju	59
Vključevanje deležnikov		
102-40	Seznam deležniških skupin	27
102-42	Prepoznavanje in izbor deležniških skupin	26, 27
102-43	Pristop k vključevanju deležnikov	26, 27
102-44	Ključne teme in zadržki	26, 27
Poročevalska praksa		
102-46	Opredelitev vsebine poročila	2, 26
102-47	Seznam bistvenih tem / področij	26, 27
102-50	Poročevalsko obdobje	2
102-51	Datum zadnjega poročila	2
102-52	Cikel poročanja	2
102-53	Kontaktna oseba za vprašanja glede poročila	2, 66
102-54	Poročevalski sklici v skladu z GRI standardom	2, 65
102-55	GRI kazalo vsebine	64, 65
Ekonomska uspešnost		
201-1	Ekonomski kazalniki	15
202-1	Delež najvišjega vodstva iz lokalnega (nacionalnega) okolja	7
Posredni ekonomski vplivi		
203-1	Naložbe v infrastrukturo in podpora storitvam	12, 13, 14
203-2	Pomembni posredni ekonomski vplivi	11
204-1	Sodelovanje z lokalnimi dobavitelji	43
Materiali		
301-2	Uporabljene reciklirane surovine za izdelke ali storitve	43

		Stran
Energija		
302-1	Raba energije v organizaciji	52
Voda		
303-1	Raba vode	56
Biodiverziteta		
304-1	Zaščiteni območja z visoko vrednostjo biodiverzitete	58
304-2	Pomembni vplivi dejavnosti na biodiverziteto	58
304-3	Zaščiteni habitati	58
Emisije		
305-1	Neposredne emisije GHG - obseg 1	52, 53
305-2	Posredne emisije GHG - obseg 2	52, 53
305-5	Zmanjšanje emisij GHG	53
Odplake in odpadki		
306-1	Izpust vode po kakovosti in destinaciji	56
306-2	Odpadki po vrstah in ravnanju	54, 55
306-3	Pomembni izlivi	57
Okoljska skladnost		
307-1	Skladnost z okoljskimi zakoni in predpisi	46
Okoljska ocena dobaviteljev		
308-1	Okoljska ocena dobaviteljev	42, 43
Zaposleni		
401-1	Novo zaposleni, fluktuacija	29, 30
401-3	Starševski dopust	34, 35
402-1	Odnos vodstva do zaposlenih z vidika obveščanja	27, 29
Zdravje in varstvo pri delu		
403-1	Zdravje in varstvo zaposlenih	34, 35
403-2	Poškodbe pri delu	34, 35
Izobraževanje in usposabljanje		
404-1	Obseg izobraževanja zaposlenih	31
404-2	Programi izobraževanja	31, 32
Nediskriminacija		
406-1	Nediskriminacija	36
Varnostne prakse		
410-1	Varnostne prakse	21-24
Lokalne skupnosti		
413-1	Odnos z lokalnimi skupnostmi	60, 61, 62
Marketing in označevanje		
417-1	Informacije o produktih in storitvah za zaščito interesov strank / kupcev	38, 39
Skladnost na družbenem in ekonomskem področju		
419-1	Skladnost z zakonodajo in predpisi na družbenem in ekonomskem področju	20

To poročilo je pripravljeno v skladu s standardi GRI-osnovna verzija.

Odgovorne osebe za poročanje

Pri pripravi Trajnostnega poročila so sodelovali:

Ime in priimek	Delovno mesto	Področje poročanja	E-naslov
Primož Primožič	strokovni sodelavec za varstvo okolja (predstavnik vodstva za okolje in pooblaščenec za varstvo okolja)	varstvo okolja (hrup, zrak, ogljični odtis, odpadne vode, ravnanje z odpadki, nevarnimi snovmi in tekočinami, zelena pisarna, trajnostno naročanje, okoljsko poročanje)	primoz.primozic@fraport-slovenija.si
Jure Murko	strokovni sodelavec za komuniciranje	korporativno komuniciranje	jure.murko@fraport-slovenija.si
Taja Smolič	vodja integriranih sistemov upravljanja	kakovost, upravljanje procesov in tveganj ter skladnost poslovanja	taja.smolic@fraport-slovenija.si
Lea Jarc Smole	strokovna sodelavka za kadre	kadri	lea.jarc.smole@fraport-slovenija.si
Bogdan Novak	kadrovski analitik	kadri	bogdan.novak@fraport-slovenija.si
Alenka Pečnik	strokovna sodelavka za kadre	Družini prijazno podjetje	alenka.pecnik@fraport-slovenija.si
Nina Murn	strokovna sodelavka za izobraževanje	izobraževanje	nina.murn@fraport-slovenija.si
Alenka Knaflič	strokovna sodelavka za izobraževanje	izobraževanje	alenka.knaflic@fraport-slovenija.si
Tina Javor	vodja za prodajo in trženje	letalska akademija	tina.javor@fraport-slovenija.si
Boris Možek	strokovni sodelavec za varnost in zdravje pri delu	varnost in zdravje pri delu, promocija zdravja	boris.mozek@fraport-slovenija.si
Andrej Cof	strokovni sodelavec za varnost	upravljanje varnosti	andrej.cof@fraport-slovenija.si
Peter Jakša	strokovni sodelavec za varnost	upravljanje varnosti	peter.jaksa@fraport-slovenija.si
Petra T. Dobnikar	vodja nabave	odnosi z dobavitelji in poslovnimi partnerji	petra.tratnik.dobnikar@fraport-slovenija.si
Janez Lapajne	vodja področja za prodajo in trženje	analitika letalskega prometa	janez.lapajne@fraport-slovenija.si
Marjana Jančič	strokovna sodelavka za finance	finančno poročanje	marjana.jancic@fraport-slovenija.si

Kontaktni podatki družbe:

Fraport Slovenija, upravljanje letališč, d.o.o.,
Zg. Brnik 130a, 4210 Brnik-Aerodrom, Slovenija
T: 04 206 10 00
info@fraport-slovenija.si
www.fraport-slovenija.si
www.lju-airport.si

Seznam slik, tabel in grafov

Slika 1:	Organizacijska shema (veljavna od 1. 4. 2018)	7
Slika 2:	Trajnostni vplivi in izzivi letališča	11
Slika 3:	Idejna zasnova novega potniškega terminala (pogled od zgoraj)	13
Slika 4:	Idejna zasnova novega potniškega terminala (pogled iz severozahoda)	14
Slika 5:	Mreža letalskih povezav	18
Slika 6:	Drevo zaposlenih	30
Slika 7:	Spletna aplikacija za letalski hrup	48
Slika 8:	Hrup letalskega prometa na merilnih mestih v okolici letališča za leto 2017	50

Tabela 1:	Ekonomski kazalniki	15
Tabela 2:	Gibanje prometa v letih 2013–2017	16
Tabela 3:	Gibanje števila potnikov v letih 2013–2017	16
Tabela 4:	Varnostni cilji	22
Tabela 5:	Zaposleni po starosti in spolu na dan 31. 12. 2017	29
Tabela 6:	Zaposleni po ravni izobrazbe na dan 31. 12. 2017	29
Tabela 7:	Fluktuacija zaposlenih v letu 2017	29
Tabela 8:	Usposabljanja zunanjih udeležencev v letu 2017	31
Tabela 9:	Odsotnost zaposlenih v letu 2017	35
Tabela 10:	Izvedbeni cilji s programi v letih 2017 in 2018	47
Tabela 11:	Izračun ogljičnega odtisa 1. in 2. obsega za leto 2017	52
Tabela 12:	Ogljični odtis v letih 2012–2017	53
Tabela 13:	Zbrani odpadki v letih 2013–2017 (v kg)	54
Tabela 14:	Načini ravnanja z odpadki v letu 2017	54
Tabela 15:	Število potrjenih trkov ptic v coni letališča A v letih 2013–2017	58
Tabela 16:	Kazalniki	64

Graf 1:	Rast poslovnih prihodkov v letih 2013–2017 (v EUR)	15
Graf 2:	Število letalskih operacij v letih 2013–2017	17
Graf 3:	Število potnikov v letih 2013–2017	17
Graf 4:	Število potnikov z nizkocenovnimi prevozniki v letih 2013–2017	17
Graf 5:	Vrste prevoznikov v letu 2017	17
Graf 6:	Tovor v letih 2013–2017 (v t)	17
Graf 7:	Matrika bistvenosti	26
Graf 8:	Raven izobrazbe zaposlenih v letu 2017	29
Graf 9:	Vrste usposabljanj zunanjih kandidatov v letu 2017 (v %)	31
Graf 10:	Število poškodovanih delavcev po službah v letu 2017	35
Graf 11:	Bolniška odsotnost v dnevih zaradi poškodb na delu v letih 2013–2017	35
Graf 12:	Odsotnosti zaradi bolezni in poškodb na delu in izven dela v dnevih v letih 2013–2017	35
Graf 13:	Skrivni nakupi v letih 2016 in 2017 (povprečna ocena v %)	40
Graf 14:	Rezultati raziskave o zadovoljstvu potnikov z Duty Free-jem (v %)	41
Graf 15:	Rezultati raziskave o zadovoljstvu potnikov s parkirišči in prevozi (v %)	41
Graf 16:	Gibanje povprečnih celodnevnihih kazalcev hrupa na merilnih mestih / Kazalec hrupa za L _{dan} za leto 2017	49
Graf 17:	Gibanje povprečnih večernih kazalcev hrupa na merilnih mestih / Kazalec hrupa za L _{večer} za leto 2017	49
Graf 18:	Gibanje povprečnih nočnih kazalcev hrupa na merilnih mestih / Kazalec hrupa za L _{noč} za leto 2017	49
Graf 19:	Delež 1. in 2. obsega emisij v izračunu ogljičnega odtisa za leto 2017	53
Graf 20:	Ogljični odtis posameznih virov emisij (1. in 2. obseg) za leto 2017	53
Graf 21:	Ogljični odtis porabe energentov in goriv za leto 2017	53
Graf 22:	Absolutni ogljični odtis v letih 2012–2017 (v t CO ₂)	53
Graf 23:	Vrsta ravnanja z odpadki v letu 2017	55
Graf 24:	Zbrana embalaža v letih 2013–2017 (v kg)	55
Graf 25:	Zbrani mešani komunalni odpadki v letih 2013–2017 (v kg)	55
Graf 26:	Razmerje potrjenih trkov ptic v letih 2013–2017 na 10.000 letalskih operacij	58

Trajnostno poročilo 2017

Izdal in založil:	Fraport Slovenija, d.o.o.
Vsebinska zasnova:	Fit media d.o.o.
Besedilo in uredništvo:	Fraport Slovenija, d.o.o. in Fit media d.o.o.
Oblikovanje:	Metka Vehovar Piano, Fit media d.o.o.

Fotografije:	Avtorji in viri fotografij	Stran
	Peter Marinšek	ovitek, 2, 10, 12, 15, 24, 28, 38, 39, 40, 41, 44, 51 (na fotografijah Andreja Šumnik, Aleksander Štokelj, Eli Zelič Štokelj, Aleksandra Djokić in Arijanda Netković), 16, 21, 25, 39, 42, 43, 46, 56, 60, 62
	Peter Marinšek - portreti	19, 20, 23, 25, 33, 35
	Arhiv Fraporta Slovenija, d.o.o.	3, 6, 8, 14, 19, 31, 32, 34, 37, 47, 55, 57, 61, 62
	Tomo Jeseničnik	32, 33, 36
	Jure Makovec za časnik Finance	4 (na fotografiji Zmago Skobir), 59 (na fotografiji Zmago Skobir in Primož Primožič)
	Iztok Ambrož za Direkcijo RS za infrastrukturo	9, 14
	www.shutterstock.com	58 (na fotografiji taščica)

Fraport Slovenija,
upravljanje letališč, d.o.o.,
Zg. Brnik 130a,
4210 Brnik-Aerodrom,
Slovenija

www.fraport-slovenija.si
www.lju-airport.si

